

Uzasadnienie

W związku z wypełnieniem zobowiązań Państwa Polskiego względem wymogów wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, ze zm.) Dolina Tywy PLH320050 jako Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty został wyznaczony na podstawie decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Obszar został zatwierdzony prawem krajowym, tj. rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Tywy (PLH320050) (Dz. U. poz. 2272 z późn. zm.).

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.) do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności, ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.), dalej zwaną ustawą o ochronie przyrody.

W związku z powyższym, regionalny dyrektor ochrony środowiska jako organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie przepisu art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, oraz koordynujący w myśl przepisu art. 32 ust. 3 ww. ustawy, funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania, obowiązany jest do sporządzenia oraz przyjęcia środków ochrony, o których mowa w regulacji art. 28 ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych, biorąc pod uwagę cele ochrony obszaru, przy czym pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Podstawowym celem opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej jego ochrony, czyli podjęcie stosownych środków ochrony mających na celu utrzymanie (jeżeli jest właściwy) lub przywrócenie (jeżeli jest niezadowalający lub zły) właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru. Obowiązek osiągnięcia tak sformułowanego celu działań ochronnych na gruntach o różnej strukturze własności, w tym w szczególności stanowiących własność prywatną, wymogła na ustawodawcy decyzja o nadaniu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 statusu normy prawnej ustanawianej w formie zarządzenia jako akt prawa miejscowego.

Szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2024 r., poz. 99).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk;
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3;
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Ponadto, przy opracowaniu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050, kierowano się także, oprócz wyżej przytoczonych aktów prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 12 grudnia 2012 r. „w sprawie opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” oraz Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1.

W chwili przystąpienia do prac nad sporządzeniem dokumentacji do planu zadań ochronnych dla obszaru przedmiotami ochrony było 11 siedlisk przyrodniczych: 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charetea*), 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*). Spośród gatunków przedmiotem ochrony był jeden gatunek: 1149 Koza (*Cobitis taenia*).

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie jako organ sprawujący nadzór nad obszarem, obowiązany był do dokonania szeregu czynności obejmujących m.in.:

- 1) Opis granic obszaru, który dokonano w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w oparciu o wyznaczenie 115 punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz.U z 2024 r. poz. 342 z późn. zm.);
- 2) Ustalenia terenu objętego projektem planu zadań ochronnych na podstawie weryfikacji przesłanek określonych przepisem art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie utworzył nowe rezerваты przyrody: w dniu 30 stycznia 2023 r. rezerwat przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy” (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 795) oraz w dniu 04 grudnia 2024 r. rezerwat przyrody „Źródłiskowa Skarpa Jeziora Dołgie”, których granice zawierają się w całości w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050. W związku z tym, iż rezerwat przyrody nie posiadają jeszcze planów ochrony, nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody i nie ma podstaw prawnych do niesporządzania planu zadań ochronnych dla części przedmiotowego obszaru Natura 2000 pokrywającego się z rezerwatami.

Dla terenów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Gryfino oraz Nadleśnictwa Myślibórz ustanowiono plany urządzenia lasu, które nie posiadają zakresu, o którym mowa w ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, w związku z powyższym ustalono, że nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 pkt. 3a ustawy o ochronie przyrody i dla ww. obszaru należy sporządzić plan zadań ochronnych;

- 3) Ustalenia oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, dla którego ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 na podstawie parametrów określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także indywidualnego zestawu wskaźników, przyjętych na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody oraz raportów i notyfikacji, o których mowa w art. 38 tej ustawy. Dokonana ocena wykazała, iż siedliska przyrodnicze oraz gatunek, stanowiące przedmiot ochrony w obszarze:
 - a) 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, uzyskały ocenę właściwą (FV);
 - b) 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*, 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) uzyskały ocenę niezadowalającą (U1);
 - c) 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) oraz 1149 koza *Cobitis taenia* uzyskały ocenę złą U2.

Wykonawca dokumentacji do planu zadań ochronnych dla obszaru dolina Tywy PLH320050 dokonał również oceny dla siedlisk przyrodniczych zaproponowanych do dodania ich do listy przedmiotów ochrony: 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk oraz 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*). Wszystkie siedliska otrzymały ocenę niezadowalającą (U1).

- 4) Przeanalizowania istniejących i potencjalnych zagrożeń dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu zachowania przedmiotu ochrony obszaru oraz oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych i gospodarczych i ich możliwego wpływu na parametry oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych. Dokonana analiza wykazała, iż do najistotniejszych istniejących i/lub potencjalnych zagrożeń obszaru odpowiadających w głównej mierze za określony powyżej stan ochrony siedlisk przyrodniczych należy w szczególności zaliczyć: eutrofizację naturalną, usuwanie martwych i umierających drzew oraz niedostatek martwego drewna (widoczny niedobór martwego drewna w płatach wszystkich siedlisk leśnych: 91E0, 91F0, 9110, 9130, 9170, 9160, 9190), uciążliwe susze doprowadzające do szybkiego wysychania zbiorników wodnych (3140, 3150). Ogólne obniżanie się poziomów wód gruntowych oraz coraz częstsze w ostatnich latach okresy suszy z niewielkimi sumami opadów mogą doprowadzić do wysychania torfowisk nakredowych 7210 stwierdzonych w północnej cz. Jez. Zielonego (w przypadku braku działalności bobrów). Stopniowe obniżanie się poziomów wód gruntowych oraz coraz częstsze w ostatnich latach okresy suszy z niewielkimi sumami opadów wpływają na pogarszające się warunki hydrologiczne alkalicznego torfowiska 7230 zlokalizowanego nad jez. Dłużyna. Ekstremalne i przeciągające się susze skutkujące widocznym przesychaniem wszystkich warstw siedlisk łęgowych (91E0, 91F0). Susza z niewielkimi sumami opadów, obniżaniem się poziomu wód gruntowych oraz stanu wód powierzchniowych wpływa niekorzystnie na ekosystem łągi i potęguje procesy degeneracyjne (apofityzacja, neofityzacja). Okresowe przesychanie powoduje także trwałe murszenie podłoża; ekstremalne i przeciągające się susze skutkujące widocznym przesychaniem wszystkich warstw siedlisk: 9130, 9160, 9170, 9190. Miejscami drzewostan częściowo zamiera z powodu utrzymującej się suszy. Zagrożenie to również zidentyfikowano dla źródeł (7220). W przypadku muraw kserotermicznych (6210) za największe zagrożenie uznano zaniechanie użytkowania, co doprowadza do naturalnych procesów sukcesyjnych.
- 5) Sformułowania celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji. W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 3140 założono utrzymanie wszystkich wskaźników na poziomie właściwym (FV); dla siedliska 3150 poprawę wskaźników „barwa wody”, „przezroczystość wody” oraz „odczyn wody” z ocen niezadowalających (U1) do ocen właściwych (FV). Dla siedliska 3260 utrzymanie wskaźnika „zacienienie rzeki” na poziomie oceny niezadowalającej (U1) i pozostałych wskaźników na poziomie oceny właściwej (FV). Poprawę wskaźnika z oceny niezadowalającej (U1) do poziomu oceny właściwej (FV) wskaźników: „gatunki charakterystyczne”, „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych”, „ekspansja krzewów i podrostów drzew”, założono dla niemalże wszystkich płatów 6210 (dla 90% płatów siedliska). W przypadku siedliska 6430 utrzymanie oceny właściwej (FV) dla niemalże wszystkich wskaźników (poza wskaźnikami „naturalny kompleks siedlisk” oraz „obce gatunki inwazyjne”) można zapewnić dla 20-30% płatów siedliska; dla pozostałych wskaźników utrzymanie stanu właściwego dotyczy 60-70% zasobu. Z kolei dla większości płatów siedliska 7220 utrzymanie stanu właściwego (FV) założono dla wskaźników „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych”, „obce gatunki inwazyjne”, „gatunki wskazujące na eutrofizację siedliska”, „stan uwodnienia”, „erozja

wsteczna”, „erozja denną koryta cieków”, „erozja chemiczna”. Natomiast w przypadku pozostałych wskaźników kardynalnych dla 7220, tj.: „proces wytrącania się martwicy wapiennej” oraz „występowanie martwicy wapiennej” utrzymanie oceny właściwej (FV) będzie możliwe w przypadku 40-50% zasobu siedliska w obszarze. Utrzymanie oceny właściwej (FV) wskaźników: „obce gatunki inwazyjne”, „zakres pH”, „pozyskanie torfu”, „melioracje odwadniające” założono dla siedliska 7230. Dla tego samego siedliska zaplanowano utrzymanie oceny niezadowalającej (U1) dla wskaźników: „gatunki charakterystyczne”, „pokrycie i struktura gatunkowa mchów”, „stopień uwodnienia”, natomiast poprawę z oceny złej (U2) do oceny niezadowalającej (U1) wskaźnika „ekspansja krzewów i podrostu drzew”. W przypadku siedlisk leśnych (9110, 9130, 9160, 9190, 91E0, 91F0) występuje dość duże zróżnicowanie ocen dla poszczególnych płatów, dlatego też utrzymanie lub poprawa ocen wskaźników odnosi się do konkretnego % powierzchni danego siedliska. Cele działań ochronnych zostały sformułowane w oparciu o szczegółowe badania terenowe przeprowadzone na potrzeby sporządzenia dokumentacji do planu zadań ochronnych. Uwzględniają one istniejące uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz panujące ograniczenia (wynikające negatywnego oddziaływania zmian klimatycznych oraz ograniczonego czasu obowiązywania planu np. w przypadku poprawy wskaźnika „wiek drzewostanu”, czy też „martwe drewno”), przy zachowaniu jednak ogólnej zasady przybliżenia obszaru do stanu „przyrodniczo optymalnego”, tj. przywrócenia właściwego stanu ochrony wszystkim przedmiotom ochrony na poziomie obszaru Natura 2000;

Konieczność ustalenia szczegółowych celów ochrony wynika z zarzutów formalnych Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025 C(2021)2179, w sprawie obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

1. *indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;*
2. *kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;*
3. *indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;*
4. *indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć;*

pożyczany stan musi być:

a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);

b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);

c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);

d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotów ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);

e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach;

Zatem, szczegółowe cele działań ochronnych określono na poziomie wskaźników stanu ochrony odpowiadających poszczególnym parametrom stanu ochrony w ten sposób, żeby były określone docelowe, wynikające z metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, konkretne miary wskaźników.

- 6) Ustalenia działań ochronnych zapewniających skuteczne i efektywne osiągnięcie celów działań ochronnych, a także monitoring przyjętych parametrów stanu ochrony wszystkich przedmiotów ochrony obszaru. W odniesieniu do siedlisk przyrodniczych, gatunków i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar, zaplanowano następujące środki ochrony obejmujące działania: budowę bystrzy na odcinkach rz. Tywy, gdzie wypływa ona z jezior Grzybno (Leśne, Grodziskie oraz jeziora znajdującego się między nimi, wykonanie drenażu prowadzącego przez tamy bobrowe w celu ustabilizowania poziomu wody w obrębie torfowiska nakredowego, bieżącą eliminację istniejących oraz nowopowstających ognisk gatunków inwazyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem bożodrzewu gruczołowatego *Ailanthus altissima* oraz rdestowca ostrokończystego *Reynoutria japonica* w ramach zabiegów gospodarczych w obrębie żyznych buczyn (9130), stopniową eliminację gatunków obcych w drzewostanach w ramach zabiegów pielęgnacyjnych (9130, 9160, 9190, 91E0), tj. daglezi, olszy szarej, świerka, modrzewia, jaworu, robinii akacjowej oraz dębu czerwonego. Bieżące zwalczanie barszczu Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi* rozprzestrzeniającego się na gruntach nad Jeziorem Dłużec (działanie adresowane do siedliska 91E0). Zaplanowanie i realizacja działań renaturalizacyjnych uregulowanych odcinków rzecznych na wysokości płatów siedlisk 91E0 i 91F0 (działanie to będzie również korzystne dla siedlisk 3260, 6430 oraz kozy). Ponadto wskazano zalecenia prowadzenia gospodarki rybackiej i amatorskiego połowu ryb zgodnie z wymogami siedlisk 3140 i 3150 oraz gospodarki leśnej uwzględniającej wymogi siedlisk 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91E0 oraz 91F0. Wskazano również na konieczność wyznaczenia powierzchni referencyjnych celem utrzymania we właściwym stanie najlepiej zachowanych płatów ww. siedlisk leśnych. W przypadku ochrony siedliska 6210 zastosowane działania będą miały na celu zahamowanie procesów sukcesji wtórnej, co zapewniłoby stały dostęp światła do zbiorowiska i zmniejszyłoby wilgotność podłoża. Dlatego też w projekcie zarządzenia zaproponowano eliminację większości zakrzaczeń i podrostu drzew, a następnie regularne ekstensywne koszenie runi z częstotliwością co 2 lata. Z kolei ochrona siedliska 7220 miałaby polegać na zabezpieczeniu stref ekotonowych poprzez bierną ochronę otaczających drzewostanów.
- 7) Zaprojektowania działań dotyczących monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru oraz realizacji celów działań ochronnych zgodnie z wymogami ich ochrony. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Realizacja przedmiotowego działania umożliwi w przyszłości sprawującemu nadzór nad obszarem realizację dyspozycji określonej brzmieniem przepisu art. 31 ustawy o ochronie przyrody.
- 8) Nie stwierdzono potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony z uwagi na fakt przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji terenowej, która dostarczyła pełnej wiedzy na temat rozmieszczenia i stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarze. Natomiast istnieje potrzeba

pogłębienia wiedzy o źródłach zanieczyszczeń w obrębie płatów siedliska 3150 obejmujących jeziora: Święte, Strzeleckie oraz Mostowe, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu drenażu okolicznych pól.

- 9) Dokonania szczegółowej analizy zapisów obowiązujących dokumentów planistycznych gmin Gryfino i Banie, których realizacja potencjalnie może stworzyć ryzyko naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Po szczegółowej analizie ustalono, że nie istnieją przesłanki do sformułowania potrzeby dokonania zmiany w tych dokumentach.
- 10) W trakcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, ustalono brak potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050. Brak takiej potrzeby wynika przede wszystkim z faktu przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji terenowej, która dostarczyła na tym etapie pełnej wiedzy na temat rozmieszczenia i stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarze. Przeprowadzone prace terenowe pozwoliły zidentyfikować kluczowe zagrożenia dla przedmiotów ochrony a także ich źródła i zakres oddziaływania. Stąd uznano, iż sporządzanie planu ochrony nie jest uzasadnione.

Organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu tego dokumentu, a także zgodnie z regulacją przepisu art. 28 ust. 4 ww. ustawy, obligatoryjnie zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obowiązany jest do podania informacji o projektach planów zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody, umieszczanej w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 wyż. cyt. ustawy.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obwieszczeniem z dnia 27 września 2019 r. (znak WOPN-PK.082.1.2017.GK.RCh) podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Tywy PLH320050, zawiadamiając o:

- 1) przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu planu zadań ochronnych i jego przedmiocie,
- 2) możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu.

Powyższy obowiązek w zakresie podania ww. informacji do publicznej wiadomości wykonano zgodnie z czynnościami określonymi w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie

środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, publikując w ustawowo przewidzianym terminie wskazane wyżej informacje w formie obwieszczenia z dnia 27 września 2019 r., tj.:

- 1) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 2) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 3) na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000,
- 4) w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu, tj. Głos Szczeciński, wydanie z dnia 30 września 2019 r.

Podstawowym środkiem realizacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie obowiązku wynikającego z przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, mającego na celu „zapewnienie możliwości udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000”, było zorganizowanie i przeprowadzenie z udziałem Wykonawcy projektu planu, cyklu trzech spotkań dyskusyjnych. Dwa spotkania (I i III) odbyły się w siedzibie Nadleśnictwa Gryfino w dniach 05.02.2020 r. oraz 12.08.2021 r. Natomiast w przypadku II spotkania ZLW, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zrezygnował z jego organizacji w trybie stacjonarnym, przy czym zgromadzone ówczesnie materiały udostępnił na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz przekazał elektronicznie członkom Zespołu Lokalnej Współpracy. Powodem takiej decyzji było panujące w kraju zagrożenie epidemiologiczne rozprzestrzeniającego się wirusa COVID-19.

Zaproszeni przedstawiciele organów, instytucji oraz podmiotów zainteresowanych ochroną obszaru, stworzyli tzw. Zespół Lokalnej Współpracy tj. grupę roboczą pracującą nad opracowaniem projektu planu.

W skład Zespołu Lokalnej Współpracy dla obszaru o znaczeniu Wspólnotowym Dolina Tywy PLH320050 weszli reprezentanci oraz przedstawiciele następujących grup interesu:

- 1) Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie;
- 2) Nadleśnictwa Gryfino;
- 3) Nadleśnictwa Myślibórz;
- 4) Starostwa Powiatowego w Gryfinie;
- 5) Gminy Gryfino;
- 6) Gminy Trzcińsko-Zdrój;
- 7) Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego;
- 8) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- 9) Firmy CM Agropol Sp. z o.o.

W oparciu o dokumentację do planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie opracował kompleksowy wniosek o zmianę Standardowego Formularza Danych (SDF), który dotyczył przede wszystkim zmian w powierzchniach poszczególnych siedlisk przyrodniczych oraz ich ocen. Przedmiotowy wniosek został zaakceptowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w dniu 21 lutego 2022 r.

Wynikający z dokumentacji PZO postulat (wyrażony również w ww. wniosku) o dokonanie zmian na liście przedmiotów ochrony, poprzez dodanie siedlisk przyrodniczych i gatunku: 6210 Murawy

kserotermiczne (*Festuco-Brometea*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*), minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, miał wpływ na zapisy rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Tywy (PLH320050) (Dz. U. poz. 2272). W dn. 22 września 2023 r. Minister Klimatu i Środowiska zatwierdził rozporządzenie zmieniające akt pierwotny z 2021 r., które uwzględniło dodanie nowych przedmiotów ochrony (Dz. U. poz. 2096).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wystąpił do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o usunięcie z listy przedmiotów ochrony siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), tj. obniżenie jego statusu do oceny D – siedlisko nieznaczące. Wykonawca dokumentacji PZO, podczas szczegółowych badań terenowych w roku 2020, zweryfikował negatywnie wskazywane w przeszłości miejsca występowania 7140, natomiast zinwentaryzował to siedlisko w trzech innych lokalizacjach. Jednakże ze względu na istotnie mniejszą łączną zweryfikowaną powierzchnię (z dotychczasowej powierzchni 2,63 ha na pow. 0,8 ha) oraz kadłubowy charakter (niska reprezentatywność, zły stan zachowania i złe perspektywy zachowania siedliska w przyszłości) siedlisko to nie jest znaczące w obszarze (spadek oceny reprezentatywności z oceny C na ocenę D). Dlatego też w niniejszym zarządzeniu nie zidentyfikowano dla niego zagrożeń, nie określono celów ochrony, ani również nie zaplanowano działań ochronnych.

Wniosek został zaakceptowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jednakże zmiany in-minus wymagają akceptacji Komisji Europejskiej, które zostaną jej przekazane z aktualizacją bazy Natura 2000 za 2023 r. Po uzyskaniu akceptacji usunięcia siedliska 7140 z listy przedmiotów ochrony będzie można przystąpić do kolejnej nowelizacji rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. Do czasu zmiany ww. rozporządzenia siedlisko będzie posiadało status przedmiotu ochrony, jednakże w obecnie procedowanym projekcie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych nie określono dla niego zagrożeń oraz celów ochrony, a także nie zaplanowano działań ochronnych.

Na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, obwieszczeniem z dnia 28 grudnia 2023 r. (znak: WOPN.6320. 24.2023.RCh) podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do konsultacji społecznych sporządzonego projektu zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050, zgodnie z czynnościami określonymi w art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, publikując w ustawowo przewidzianym terminie wskazane wyżej informacje w formie obwieszczenia z dnia 17 lipca 2023 r., tj.:

- 1) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 2) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 3) na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000,

- 4) w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu, tj. w wydaniu Kuriera Szczecińskiego z dnia 29 grudnia 2023 r.

Na etapie procedury konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 brak uwag wyraziły PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Biura Terenów Kolejowych i Ochrony Środowiska (pismo znak: ITS.11.4572.2.4.2023.KKu.2 z dnia 19 stycznia 2024 r.) oraz Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (pismo znak: DP-WP.6320.91.2023.DK z dnia 15 stycznia 2024 r.). Natomiast uwagi złożyły Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie (pismo znak: ZO.7210.1.2020 z dnia 23 stycznia 2024 r.), Nadleśnictwo Gryfino (pismo znak: ZK.7210.3.2020 z dnia 23 stycznia 2024 r.) oraz Nadleśnictwo Myślibórz (pismo znak: ZG.7210.6.2023 z dnia 23 stycznia 2024 r.). W związku ze złożeniem licznych uwag przez Lasy Państwowe zaistniała potrzeba zorganizowania roboczego spotkania celem wyjaśnienia spornych kwestii. Spotkanie odbyło się w dniu stycznia 2025 r. przy udziale przedstawicieli Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie, Nadleśnictwa Gryfino oraz Nadleśnictwa Myślibórz. W efekcie spotkania strona LP przekazała RDOŚ Szczecin aktualne dane przestrzenne dot. rozmieszczenia i zasięgów powierzchni referencyjnych, tzw. „Starolasów” oraz obszarów przyrodniczo-cennych, które zostały uwzględnione podczas rozpatrywania uwag złożonych podczas konsultacji społecznych.

W poniższej tabeli umieszczono treść złożonych uwag wraz z ze sposobem ich rozpatrzenia.

Lp.	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
Podmiot zgłaszający: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie		
1.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 3140: Kod: B02.02. Wycinka lasu Opis zagrożenia: Rębnie gniazdowe w wydz. 181c Leśn. Swobnica Nadl. Myślibórz wykonane do brzegu jeziora, bez zachowania bufora, co lokalnie zaburzyło roślinność brzegu Jez. Zielonego i przyczyniło się do większego spływu biogenów. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia, gdyż w wydzieleniu 181c strefa ekotonowa została utworzona pomiędzy jeziorem a uprawą.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Wśród wszystkich jezior występujących w obszarze tylko Jez. Zielone spełnia kryteria twardowodnego jeziora mezotroficznego. Celem działań ochronnych jest utrzymanie właściwego stanu ochrony tego siedliska (ocenę właściwą FV spełniają wszystkie jego wskaźniki). Podczas szczegółowej inwentaryzacji przeprowadzonej w ramach sporządzenia planu zadań ochronnych stwierdzono brak zachowanej strefy buforowej w obrębie wydz. 181c (znajdują się tutaj siedliska 91E0 oraz 7220), co stwarza ryzyko pogorszenia stanu ochrony siedliska 3140. Brak strefy buforowej widoczne jest również na ortofotomapie – na zdjęciu satelitarnym widoczny jest jeden rząd drzew na linii brzegowej jeziora, wyznaczający zaledwie kilka metrów szerokości „buforu”. Dlatego też doprecyzowano zapis „<i>bez zachowania bufora</i>”, który otrzymał brzmienie: „<i>z pozostawieniem jednego rzędu drzew oddzielającego lustro wody od części lądowej</i>”.
2.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 7220: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Wycięcie drzewostanów w bezpośrednim sąsiedztwie źródlisk (bez zachowania strefy buforowej wokół źródlisk i/lub jeziora), co poważnie zaburzyło funkcjonowanie siedliska. Źródłiska są bardzo podatne na spływy powierzchniowe oraz erozję w związku z niezachowaniem strefy buforowej wokół źródlisk, (ryzyko eutrofizacji oraz zwiększenia tempa erozji i sukcesji). Zagrożenie dotyczy źródlisk stwierdzonych w okolicach Jez. Długiego i Zielonego, w wydz. 167c, d,	Uwagę uwzględniono częściowo. W wyniku szczegółowej inwentaryzacji przeprowadzonej na potrzeby sporządzenia dokumentacji do planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru wykazano występowanie 17 płatów siedliska 7220 (pierwsze stwierdzenia źródlisk w obszarze nastąpiły w 2020 r., natomiast 7220 za przedmiot ochrony uznano w 2023 r.), dla których zostały identyfikowane zagrożenia istniejące i potencjalne. Negatywne oddziaływanie przeprowadzonej rębni w sąsiedztwie źródlisk ekspert zaobserwował podczas wykonywanych badań w ramach sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych dla obszaru. Nieuwzględnienie

	173h, 181 c Leśn. Swobnica obr. Myślibórz Nadl. Myślibórz. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia. W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są strefy ekotonowe wokół takich siedlisk przyrodniczych.</i>	lokalizacji płatów 7220 mogło po części wynikać z tego, iż w PUL dla Nadleśnictwa Myślibórz nie wykazano jeszcze występowania źródeł. Ponieważ fakt dokonania rębni już zaistniał, natomiast płaty 7220 mierzą się z jego skutkami, usunięto z zagrożeń istniejących kod B02.02 Wycinka lasu. Kod B02.02 był już powtórzony w grupie zagrożeń potencjalnych. Natomiast jego opis skrócono. Przyjął on brzmienie: <i>Potencjalne wycinki drzewostanów w strefach wokół źródeł doprowadzające do ich zaburzeń. Źródła są bardzo podatne na spływy powierzchniowe oraz erozję w związku z niezachowaniem strefy buforowej wokół źródeł, (ryzyko eutrofizacji oraz zwiększenia tempa erozji i sukcesji). Wykonane w przeszłości wycinki drzewostanu w bezpośrednim sąsiedztwie źródeł, zaburzyły funkcjonowanie płatów siedliska, co było po części wynikiem nie uwzględnienia ich obecności w PUL oraz brakiem reżimu ochronnego w postaci uznania 7220 za przedmiot ochrony.</i>
3.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 7220: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych a co za tym idzie niewykazywanie istnienia płatów siedliska w Planie Urządzania Lasu może oznaczać, że dotychczasowa ochrona siedliska mogła nie być właściwa i właściwie planowana. Treść uwagi: <i>Naszym zdaniem nie wskazano argumentów, że prowadzona dotychczas gospodarka leśna doprowadziła do zmniejszenia bądź zniszczenia siedlisk przyrodniczych. To, że siedliska przyrodnicze nie zostały sklasyfikowane na tych gruntach nie oznacza, że działania w otoczeniu płatów były prowadzone w sposób niewłaściwy.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. W wyniku szczegółowej inwentaryzacji przeprowadzonej na potrzeby sporządzenia dokumentacji do planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru wykazano występowanie 17 płatów siedliska 7220 (pierwsze stwierdzenia źródeł w obszarze nastąpiły w 2020 r., natomiast 7220 za przedmiot ochrony uznano w 2023 r.), dla których zostały identyfikowane zagrożenia istniejące i potencjalne. Zagrożenie istniejące G05.07 usunięto z projektu zarządzenia. Nadleśnictwa pozyskały wiedzę o występowaniu płatów siedliska w obszarze i w nowych PUL, a ich obowiązek ochrony będzie uwzględniany w ramach prowadzonej gospodarki leśnej. Natomiast wynikający z braku wiedzy fakt wykonania w przeszłości wycinek w bezpośrednim sąsiedztwie źródeł został uwzględniony w opisie zagrożenia potencjalnego B02.02.

4.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Dokończenie rębni IIA zaplanowane w obecnie realizowanych Planie Urządzania Lasu dla Nadl. Gryfino (usunięcie przestojów) doprowadzi do ujednolicenia i juvenalizacji drzewostanu (wydz. 199g, i Leśn. Borzym Nadl. Gryfino). Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Działania na siedliskach przyrodniczych realizowane były i są na podstawie porozumienia nr 1/2009 z dnia 23.11.2009 roku zawartego pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie, które odnosi się do konkretnych siedlisk przyrodniczych i wskazuje możliwe działania z zakresu gospodarowania (np. składy gatunkowe, rębnie).</i>	Uwagę uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszarze PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce planów zarządzania obszarami Natura 2000. Porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000 należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W dniu 17 lutego 2010 r. Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych przeprowadza się ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla

		przedmiotów ochrony lub zapobieżenia im. Celem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania dla obszarów Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony. Porozumienie określa m.in. orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych, gdzie przy kwaśnej buczynie wśród zalecanego rodzaju rębni wymieniono rębnie: II/III/IV oraz V. Taki zapis wskazuje na dowolność w wyborze rębni. Np. rębnia IIA z punktu widzenia potrzeb ochrony siedliska 9110 jest dla niego mniej korzystna niż np. rębnia IV i V. Rębnia IIA (planowana w przyszłości również w innych wydzieleniach) w dłuższej perspektywie, doprowadzi do usunięcia całego drzewostanu. Uwzględniając uwagę, przeniesiono kod zagrożenia B2.02 Wycinka lasu do zagrożeń potencjalnych, gdzie jego opis otrzymał brzmienie: „Planowane do realizacji rębnie IIA doprowadzą do ujednolicenia i juwenalizacji drzewostanu”, bez podawania konkretnych lokalizacji płątów siedliska 9110.
5.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: B02.03 Usuwanie podszytu Opis zagrożenia: Mocne zaburzenie płątu siedliska (wydz. 196i Leśn. Swobnica Nadl. Myślibórz) w wyniku wycięcia podszytu. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Ponadto ze względu na ograniczony katalog kodów zagrożeń przyjmuje się najbardziej zbliżony do zaobserwowanych zjawisk. W tym przypadku kod B02.03 jest najbardziej zbliżony do opisu zagrożenia.

6.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk) w obrębie płatów kwaśnej buczyny. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są drzewa biocenotyczne oraz fragmenty starodrzewu (biogrupy) do naturalnego rozkładu w celu zachowania bioróżnorodności.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Niedobór martwego drewna występuje w obszarze, zatem stanowi on bezsprzecznie zagrożenie istniejące, któremu należy przeciwdziałać planując odpowiednie działania ochronne. Uwzględniając częściowo uwagę dokonano korekty opisu zagrożenia zamieniając „nadmierne usuwanie” na „niedobór”. Ponadto ze względu na ograniczony katalog kodów zagrożeń przyjmuje się najbardziej zbliżony do zaobserwowanych zjawisk. W tym przypadku kod B02.04 jest najbardziej zbliżony do opisu zagrożenia (wśród kodów brak kodu o nazwie: „niedobór martwego drewna”).
7.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: B02.06 Przerzedzanie warstwy drzew Opis zagrożenia: Usunięcie licznych starych drzew w rębni częściowej, zaplanowane w obecnie realizowanym Planie Urządzenia Lasu dla Nadl. Gryfino usunięcie przestojów i nasienników w płatach siedlisk stwierdzonych w wydz. 241c, h, l, m, n Leśn. Borzym. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi N. Gryfino</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 56 niniejszej tabeli (uwaga złożona przez Nadl. Gryfino).
8.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: B07 Inne rodzaje praktyk leśnych Opis zagrożenia: Zniszczenia gleby i runa przy wykonywaniu zabiegów gospodarczych w płatach kwaśnej buczyny.	Uwagi nie uwzględniono. Składający uwagę stwierdza, iż <i>zniszczenia i zaburzenia runa po wykonywanych zabiegach gospodarczych mają efekt krótkotrwały</i>. Jednak nie zmienia to faktu, iż mechaniczne uszkodzenia gleby i runa powstałe

	Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Zniszczenia gleby i zaburzenia runa po wykonywanych zabiegach gospodarczych mają efekt krótkotrwały. Na siedliskach przyrodniczych prowadzi się gospodarkę leśną. Działania na siedliskach przyrodniczych realizowane są na podstawie porozumienia nr 1/2009 z dnia 23.11.2009 roku zawartego pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie, które odnosi się do konkretnych siedlisk przyrodniczych i wskazuje możliwe działania z zakresu gospodarowania (np. składy gatunkowe, rębnie).</i>	podczas zabiegów gospodarczych antropogenicznie negatywnie oddziałują na siedliska leśne, w tym na siedlisko 9110. Nie bez powodu „zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna” stanowią jeden ze wskaźników, który określa się podczas dokonywania oceny siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ. Ponadto zagrożenie zostało zidentyfikowane na podstawie szczegółowych badań terenowych, zatem nie było możliwości pominięcia w projekcie zarządzenia tego zagrożenia. Kompromis wypracowany pomiędzy prowadzoną gospodarką leśną na siedliskach przyrodniczych a potrzebą ich ochrony (obowiązek utrzymania lub poprawa poszczególnych wskaźników) często nie zabezpiecza siedlisk w pełni i niektóre wskaźniki w krótszej, bądź dłuższej perspektywie ulegają pogorszeniu. Zostało to wykazane podczas prowadzonych prac na potrzeby sporządzenia dokumentacji, będącej podstawą do sporządzenia niniejszego projektu dokumentu.
9.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedlisk a 9110 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych). W granicach obszaru nie wyznaczono żadnych powierzchni referencyjnych dla kwaśnej buczyny.	Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np. pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie

	Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Naszym zdaniem nie wskazano argumentów, że prowadzona dotychczas gospodarka leśna doprowadziła do zmniejszenia bądź zniszczenia siedlisk przyrodniczych. To, że siedliska przyrodnicze nie zostały sklasyfikowane na tych gruntach nie oznacza, że działania na tych płatach były prowadzone w sposób niewłaściwy.</i>	całego zasobu siedliska w obszarze.
10.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) Opis zagrożenia: Przebudowa drzewostanu na niezgodny siedliskowo, tj. nadmierne wprowadzenie dębu szypułkowego <i>Quercus robur</i> i dębu bezszypułkowego <i>Quercus petraea</i>, często z domieszką lipy drobnolistnej <i>Tilia cordata</i>. Wprowadzenie do płatów siedliska w ramach przebudowy drzewostanu niezgodnego siedliskowo i obcego geograficznie modrzewia europejskiego <i>Larix decidua</i>. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Odnawianie drzewostanów stanowi gwarancję zachowania ciągłości leśnych formacji roślinnych i jako takie, powinno być postrzegane w dłuższej perspektywie jako sposób zachowania siedlisk przyrodniczych. Faza ta zapewnia o tym, że zachowana będzie trwałość lasu, co jest równoznaczne z ciągłością utrzymania siedliska przyrodniczego. Działania na siedliskach przyrodniczych realizowane są na podstawie porozumienia nr 1/2009 z dnia 23.11.2009 roku zawartego pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie, które odnosi się do konkretnych siedlisk przyrodniczych i wskazuje możliwe działania z zakresu gospodarowania (np. składy gatunkowe, rębnie). Dodatkowo powierzchnie odnawiane są rodzimymi gatunkami z właściwym składem</i>	Uwagę uwzględniono. Opis zagrożenia nie kwestionuje odnawiania drzewostanu jako takiego, ale wprowadzania gatunków niezgodnych siedliskowo lub w niekorzystnych dla siedliska 9130 proporcjach. Ten sposób gospodarowania na siedlisku 9110 miał przynajmniej miejsce w przeszłości, gdyż jego skutki widoczne są w strukturze siedliska, co zostało wskazane przy opisach zagrożeń J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, I02 Problematiczne gatunki rodzime oraz I01 Obce gatunki inwazyjne. Uwzględniając uwagę, przeniesiono kod zagrożenia wraz z opisem do grupy zagrożeń potencjalnych. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszarze PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce

	<i>gatunkowym dla danego siedliska.</i>	planów zarządzania obszarami Natura 2000. Porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000 należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W dniu 17 lutego 2010 r. Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych przeprowadza się ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony lub zapobieżenia im. Celem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania dla obszarów Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony. Ww. porozumienie określa m.in. orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych, gdzie przy żywej buczynie w zależności od typu siedliskowego lasu (TSL) wskazane są proporcje ilościowe wprowadzanych gatunków, np. w przypadku dębu i innych gatunków domieszkowych znajdują się następujące zapisy: „Db i inne 10”, „Db i inne 20”. Znajduje się tutaj pewna dowolność w stosowanej ilości wprowadzanego dębu od 0 do 10% udziału lub od 0 do 20% niemniej gatunki domieszkowe nie wchodzi w buczynie w rolę gatunków
--	--	---

		współdominujących lub panujących. Dlatego wciąż istnieje realne prawdopodobieństwo stosowania niekorzystnych dla siedliska 9130 proporcji składu gatunkowego. Tak szczegółowa inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych w obszarze i ich ocena zgodnie z metodyką GIOŚ została przeprowadzona w obszarze po raz pierwszy w latach 2020-2021, czyli dekadę po zawarciu ww. porozumienia. Ponadto zagrożenie zostało zidentyfikowane na podstawie szczegółowych badań terenowych, zatem nie było możliwości pominięcia w projekcie zarządzenia tego zagrożenia. Zarządzenie sporządzone na podstawie dokumentacji do planu zadań ochronnych będzie wyznaczać kierunki prowadzenia gospodarki leśnej.
11.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Przeprowadzenie rębni II, prowadzącej w krótkim odstępie czasu do cespityzacji, juwenalizacji i rubietyzacji zbiorowiska. Wycięcie gniazd w granicach występowania siedliska. Wycięcie większości drzewostanu, w tym w obrębie petryfikującego źródłiska. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Gospodarka leśna prowadzona jest zgodnie z zatwierdzonym przez Ministra Środowiska Planem Urządzenia Lasu. Głównym jej celem jest zapewnienie trwałości lasu i ciągłości jego wielofunkcyjnej roli, nie ma więc tutaj przypadkowości „wycinki lasu”. Wielofunkcyjna rola lasów w gospodarce, przyrodzie i życiu człowieka wymaga prowadzenia gospodarki leśnej w sposób zrównoważony, zgodnie z prawami natury. Należy pamiętać, że wymiana pokoleń lasu jest jednym z najistotniejszych czynników gwarantujących zachowanie trwałości lasu. Zapis „wycinka</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Analogicznie do siedliska 9110, przeniesiono kod zagrożenia B2.02 Wycinka lasu do zagrożeń potencjalnych, gdzie jego opis otrzymał brzmienie: „<i>Planowane do realizacji rębnie II doprowadzą do cespityzacji, juwenalizacji i rubietyzacji zbiorowiska</i>”.

	<i>lasu” kojarzy się z deforestacją, natomiast czasowe pozbawianie drzewostanu na niewielkich rozproszonych powierzchniach, w ramach całego kompleksu leśnego, zgodnie z zachowaniem ład przestrzennego nie jest zagrożeniem dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów w obszarach Natura 2000.</i>	
12.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są drzewa biocenotyczne oraz fragmenty starodrzewu (biogrupy) do naturalnego rozkładu w celu zachowania bioróżnorodności, ekosystemy referencyjne. Zapis o nadmiernym usuwaniu jest nieprawdziwy. Naszym zdaniem wskaźniki, które służą do oceny martwego drewna w leśnych siedliskach przyrodniczych, są zbyt rygorystyczne.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Niedobór martwego drewna występuje w obszarze, zatem stanowi on bezsprzecznie zagrożenie istniejące, któremu należy przeciwdziałać planując odpowiednie działania ochronne. Uwzględniając częściowo uwagę dokonano korekty opisu zagrożenia zamieniając „nadmierne usuwanie” na „niedobór”. Ponadto ze względu na ograniczony katalog kodów zagrożeń przyjmuje się najbardziej zbliżony do zaobserwowanych zjawisk. W tym przypadku kod B02.04 jest najbardziej zbliżony do opisu zagrożenia (wśród kodów brak kodu o nazwie: „niedobór martwego drewna”). Natomiast odnosząc się do uwagi dotyczącej zbyt rygorystycznej oceny wskaźnika martwego drewna w leśnych siedliskach przyrodniczych, informuję, iż obecnie obowiązującymi metodykami oceny siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk stosowanymi m.in. w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 są metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ). Metodyki wskazują standardy wg który prowadzone są oceny siedlisk oraz gatunków i ich siedlisk, takie same, jakimi kierują się wykonawcy zarówno Państwowego Monitoringu Środowiska, wykonawcy planów zadań ochronnych (PZO), jak i wykonawcy PUL uwzględniających zakres PZO. Dlatego też właściwym organem, do którego należałoby kierować merytoryczne uwagi do

		metodyk jest GIOŚ.
13.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B07 Inne rodzaje praktyk leśnych Opis zagrożenia: Zniszczenia gleby i runa wynikające z wykonywania zabiegów gospodarczych (trzebieże, zabiegi agrotechniczne). Składowanie i przeładunek drewna w obrębie płatu siedliska doprowadzające do jego rozjeżdżania, apofityzacji runa i zawlekania gatunków inwazyjnych. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Zniszczenia gleby i zaburzenia runa po wykonywanych zabiegach gospodarczych mają efekt krótkotrwały. Składowanie i przeładunek drewna prowadzi się przy drogach leśnych.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Pomimo, iż jak twierdzi składający uwagę „<i>zniszczenia i zaburzenia runa po wykonywanych zabiegach gospodarczych mają efekt krótkotrwały</i>”, nie zmienia to faktu, iż te antropogeniczne działania negatywnie oddziałują na siedliska leśne, w tym na siedlisko 9130. Nie bez powodu „zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna” stanowią jeden ze wskaźników, który określa się podczas dokonywania oceny siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ. Ponadto zagrożenie zostało zidentyfikowane na podstawie szczegółowych badań terenowych, zatem nie było możliwości pominięcia w projekcie zarządzenia tego zagrożenia. Kompromis wypracowany pomiędzy prowadzoną gospodarką leśną na siedliskach przyrodniczych a potrzebą ich ochrony (obowiązek utrzymania lub poprawa poszczególnych wskaźników) często nie zabezpiecza siedlisk w pełni i niektóre wskaźniki w krótszej, bądź dłuższej perspektywie ulegają pogorszeniu. Zostało to wykazane podczas prowadzonych prac na potrzeby sporządzenia dokumentacji, będącej podstawą do sporządzenia niniejszego projektu dokumentu. Składowanie i przeładunek drewna powinien być prowadzony przy drogach leśnych (poza płatami siedlisk przyrodniczych), jednakże czynności związane z wycinką drzew, współcześnie z zastosowaniem nowoczesnych maszyn wykorzystywanych w leśnictwie (np. forwardery, harvestery) odbywają się w granicach płatów siedlisk i pomimo stosowanych rozwiązań minimalizujących, zniszczenia gleby i runa występują (np. na szlakach zrywkowych). Dlatego też uwzględniając częściowo uwagę dokonano korekty opisu zagrożenia. Dotychczasowy zapis: „Składowanie i przeładunek drewna (...)” zamieniono na: „Czynności związane z wycinką drzew z zastosowaniem maszyn wykorzystywanych w leśnictwie (...)”.

14.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedliska 9130 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych). Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Jest to zarzut w stronę niewłaściwie prowadzonej gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo. Naszym zdaniem nie wskazano argumentów, że prowadzona dotychczas gospodarka leśna doprowadziła do zmniejszenia bądź zniszczenia siedlisk przyrodniczych. To, że siedliska przyrodnicze nie zostały sklasyfikowane na tych gruntach nie oznacza, że działania na tych płatach były prowadzone w sposób niewłaściwy.</i>	Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np. pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie całego zasobu siedliska 9130 w obszarze.
15.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Wycinki w sąsiedztwie płatów siedliska negatywnie wpływają na stan siedliska (przerwanie ciągłości drzewostanu w okresach suszy wpływa na przesuszenie wszystkich warstw siedliska).	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 11 niniejszej tabeli.

	Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130.</i>	
16.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 12 niniejszej tabeli.
17.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B07 Inne rodzaje praktyk leśnych Opis zagrożenia: Zniszczenia i zaburzenia runa związane ze składowaniem stosów gałęzi po zrębie. Zniszczenia gleby, runa i podszytu przy wykonywaniu zabiegów gospodarczych (trzebieże, zabiegi agrotechniczne). Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 13 niniejszej tabeli.
18.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedliska 9160 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie	Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np. pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem

	zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych). Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130.</i>	obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie całego zasobu siedliska 9160 w obszarze.
19.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170: Kod: B02.02 Wycinka lasu. Opis zagrożenia: Zmiana sposobu użytkowania terenu. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Sprecyzowano opis zagrożenia, które dotyczy płatów położonych poza gruntami administrowanymi przez Lasy Państwowe.
20.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew. Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 12 niniejszej tabeli.
21.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170:	Uwagi nie uwzględniono.

	Kod: B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew. Opis zagrożenia: Silna trzebież prowadząca do zaburzenia struktury zbiorowiska oraz potęgująca zjawiska degeneracyjne. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160. Trzebież to cięcia pielęgnacyjne wykonywane w drzewostanach dojrzewających, polegają na usuwaniu wyznaczonych drzew z drzewostanu. Prawidłowo przeprowadzona trzebież nie prowadzi do zjawisk degeneracyjnych. Realizuje się ją przez systematyczne usuwanie drzew przeszkadzających prawidłowemu rozwojowi drzew najlepszych wraz z ich osłoną zapewniającą im stabilność. Wobec tego opis tego zagrożenia jest nieprecyzyjny.</i>	Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Negatywne oddziaływanie trzebieży zaobserwowano podczas sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych w obrębie płatu grądu znajdującego się na skraju kompleksu leśnego w rejonie Rożnowa, w wydz. wydz. 242c Leśn. Borzym Nadl. Gryfino. Drzewostan jest tutaj zdominowany przez dojrzewający dąb szypułkowy, silnie prześwietlony, spowodowany wykonaną tutaj trzebieżą (stąd użyte określenie „silna trzebież”). Płat siedliska nie posiada zróżnicowania pionowego, runo jest mocno zubożone, zdominowane przez wiechlinę gajową, z podwyższonym udziałem trzcinnika piaskowego, jeżyn i pokrzywy. Ocenę złą U2 otrzymały wskaźniki „ekspansywne gatunki rodzime w runie”, „struktura pionowa i przestrzenna roślinności”, „naturalne odnowienie drzewostanu”, „martwe drewno” oraz „mikrosiedliska drzewne”. Autor dokumentacji sporządził stosowną kartę obserwacji oraz wykonał fotografie. Zagrożenia nie można uznać za potencjalne, gdyż trzebieże są i będą wykonywane na siedliskach przyrodniczych, zgodnie z realizowaną zgodnie z PUL gospodarką leśną (poza płacami uznanymi za ekosystemy referencyjne). Ocena siedliska 9170 na przykładzie ww. płatu pokazała, że zabiegi gospodarcze obniżają wskaźniki opisane w metodykach GIOŚ. Dlatego też zagrożenie pozostawiono w grupie istniejących, przy czym nieco zmodyfikowano jego opis, który przyjął brzmienie: <i>prowadzenie trzebieży, które prowadzą do zaburzeń struktury zbiorowisk i potęgują zjawiska degeneracyjne.</i>
22.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170:	Uwagę uwzględniono.

	Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedliska 9170 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych). Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np. pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie całego zasobu siedliska 9170 w obszarze.
23.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew. Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 12 niniejszej tabeli.
24.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: B07 Inne rodzaje praktyk leśnych. Opis zagrożenia: Zniszczenia gleby, runa i podszytu przy wykonywaniu	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 13 niniejszej tabeli.

	zabiegów gospodarczych (trzebieże, zabiegi agrotechniczne). Dosadzenie buka zwyczajnego <i>Fagus sylvatica</i> w płatach siedliska. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	
25.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedliska 9190 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych). Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np. pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie całego zasobu siedliska 9190 w obszarze.
26.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Uproszczenie/ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu. Pinetyzacja drzewostanu. Istotny udział sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i> w drzewostanie.	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Uproszczenie/ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu oraz zjawisko pinetyzacji siedlisk występuje w

	Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	przedmiotowym obszarze, zatem stanowią one bezsprzecznie zagrożenie istniejące, któremu należy przeciwdziałać planując odpowiednie działania ochronne. RDLP Szczecin nie złożyła uwagi do zagrożenia istniejącego J03.01 zidentyfikowanego dla siedlisk 9130 i 9160, jak również nie przedstawiła merytorycznych argumentów za usunięciem zagrożenia jako istniejącego.
27.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.02 Wycinka lasu. Opis zagrożenia: Wycinka drzewostanu na źródłiskach oraz bezpośrednio przy ciekach i jeziorach (bez zachowania strefy buforowej), co poważnie zaburza funkcjonowanie siedliska (ryzyko eutrofizacji oraz zwiększenia tempa erozji i sukcesji). Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. W obrębie kilku źródłiskowej postaci płatów 91E0 zidentyfikowano zmiany świadczące o wykonanych w przeszłości wycinek , co doprowadziło do zaburzeń funkcjonowania siedliska. Ponieważ fakt dokonania wycinek już zaistniał, natomiast płaty 91E0 mierzą się z jego skutkami, usunięto z zagrożeń istniejących kod B02.02 Wycinka lasu (kod był już powtórzony w grupie zagrożeń potencjalnych), natomiast opis negatywnych skutków wycinek dodano do opisu kodu zagrożenia istniejącego: K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja). Zapis przeformułowano na „Usunięcie w przeszłości drzewostanów w obrębie źródlisk oraz znajdujących się bezpośrednio przy ciekach i jeziorach (bez zachowania strefy buforowej), spowodowało zaburzenie funkcjonowanie siedliska poprzez zwiększenie tempa procesów eutrofizacji, erozji i sukcesji.
28.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew. Opis zagrożenia: Widoczny niedobór martwego drewna w płatach siedliska.	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Fakt niedoboru martwego drewna został odnotowany niemalże we wszystkich

	Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160.</i>	płatach siedlisk leśnych w obszarze.
29.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew. Opis zagrożenia: Znaczne przerzedzenie drzewostanu (w tym eliminacja jesionu) doprowadzające do nasilenia procesów degeneracyjnych, w tym apofityzacji runa. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160. Jesion samorzutnie ustąpił z drzewostanów w wyniku masowego zamierania tego gatunku a nie na skutek prowadzonej gospodarki leśnej. Zamiast jesionu wprowadzone są gatunki rodzimych wiązów, dębów i olszy, które naturalnie występują w lasach łęgowych.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 75 niniejszej tabeli.
30.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska. Opis zagrożenia: Uproszczenie i ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu w płatach siedlisk. Eliminacja jesionu wyniosłego <i>Fraxinus excelsior</i> doprowadzająca do uproszczenia struktury pionowej oraz zaburzeń runa. Juwenalizacja drzewostanu w obrębie płatów siedliska. Przerzedzenie drzewostanu o nieznanej genezie. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130 i 9160. Jesion samorzutnie ustąpił z drzewostanów w wyniku masowego zamierania tego</i>	Uwagę uwzględniono. Dokonano korekty opisu zagrożenia na: „Uproszczenie i ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu w płatach siedlisk. Brak w drzewostanie jesionu wyniosłego <i>Fraxinus excelsior</i> doprowadzający do uproszczenia struktury pionowej oraz zaburzeń runa. Juwenalizacja drzewostanu w obrębie płatów siedliska. Przerzedzenie drzewostanu o nieznanej genezie”.

	<i>gatunku a nie na skutek prowadzonej gospodarki leśnej. Zamiast jesionu wprowadzone są gatunki rodzimych wiązów, dębów i olszy, które naturalnie występują w lasach łęgowych.</i>	
31.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91F0: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew. Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna w płatach siedliska. Treść uwagi: <i>Wnosimy o usunięcie zagrożenia o kodzie B02.04 jako istniejącego. Uwagi dla zagrożeń jak przy siedlisku przyrodniczym 9130.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 12 niniejszej tabeli.
32.	Uwaga do działania adresowanego do siedlisk 3140 i 3150: Treść działania: Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości około 50 m od granic działki jeziora z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. Treść uwagi: <i>Wnosimy o zmianę zapisu na: Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od granic działki jeziora, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk przyrodniczych 3140 i 3150, dostosowane do wymogów ich ochrony. Dlatego też odnoszenie się do zapisów rozporządzenia uwzględniającego ochronę gatunków ptaków jest niewłaściwe, gdyż niniejsze zarządzenie ukierunkowane jest na ochronę m.in. siedlisk 3140 i 3150. Wskazane 50m buforu nie zawsze zabezpiecza zlewnie bezpośrednie jezior. Ponadto określenie „około 50m” uwzględniając sytuacje, w których szerokość dokładnie 50 m nie będzie możliwa do realizacji.
33.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 3260: Treść działania: Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości 50 m od granic działki rzeki.	Uwagę uwzględniono częściowo. Zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska przyrodniczym 3260, dostosowane do wymogów jego ochrony.

	Treść uwagi: <i>Wnosimy o zmianę zapisu na: Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od granic działki jeziora, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych.</i>	Uwzględniając częściowo uwagę zmieniono dokładną szerokość 50 m na wyrażenie „około 50 m” uwzględniając sytuacje, w których szerokość dokładnie 50 m nie będzie możliwa do realizacji. Ponadto uzupełniono treść działania o następujący warunek: (...) z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.
34.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9110: Treść działania: Sposób zagospodarowania buczyny uwzględniający: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan ($\geq 80\%$), z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w kwaśnych buczynach niżowych, w szczególności dębu bezszypułkowego. 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 4) wyłączenie z użytkowania rębnego i przedrębnego zboczy o nachyleniu $>40^\circ$. Pozostawianie ich, jako drzewostanu glebochronnego – zatrzymującego erozję (z dopuszczeniem niezbędnych cięć sanitarnych w przypadku intensywnego zamierania drzew osłabionych przez suszę i zasiedlonych przez tzw. szkodniki wtórne). 5) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 134 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

	najmniej 10m wokół nich. 6) wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50m. Termin realizacji – przez cały okres obowiązywania PZO. Treść uwagi: <i>Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> <i>1) utrzymanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan, z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w kwaśnych buczynach niżowych, w szczególności dębu bezszypułkowego,</i> <i>2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem zrębów do 1 ha, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> <i>3) wyłączenie z użytkowania rębego i przedrębego lub zastosowanie rębni stopniowej lub przerębowej z długim okresem odnowienia, na zboczach o nachyleniu >40° w celu ochrony przed erozją, nie dotyczy sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.</i> <i>4) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody.</i> <i>5) zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających</i>	
--	--	--

	<i>trwałości lasu i/lub bezpieczeństwa ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych.</i>	
35.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9130: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan (>80% we wszystkich jego warstwach), z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w żyznych buczynach niżowych, głównie dębu szypułkowego i bezszypułkowego; 2) preferowanie odnowień naturalnych buka; 3) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 4) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 5) wyłączenie z użytkowania rębnego i przedrębnego zboczy o nachyleniu >40°. Pozostawianie ich, jako drzewostanu glebochronnego – zatrzymującego erozję (z dopuszczeniem niezbędnych cięć sanitarnych w przypadku intensywnego zamierania drzew osłabionych przez suszę i zasiedlonych przez tzw. szkodniki wtórne). 6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10 m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m.	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 136 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

Treść uwagi: *Wnosimy o zmianę zapisu na:*

- 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan, z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w kwaśnych buczynach niżowych, w szczególności dębu bezszypułkowego,*
- 2) preferowanie odnowień naturalnych buka;*
- 3) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,*
- 4) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,*
- 5) zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych,*
- 6) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz*

	<i>dostępu do wody.</i> <i>Wnosimy o usunięcie zapisu pkt. 5. Zbocza o takim nachyleniu mieszczą się w strefie buforowej od rzeki Tywy.</i>	
36.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9130: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach biocenotycznych i naukowo-badawczych. Treść uwagi: <i>Uwagi Nadleśnictw Gryfino i Myślibórz.</i>	Uwagi nie uwzględniono w zakresie uwag Nadl. Gryfino (rozpatrzenie uwag w Lp. 84), natomiast częściowo uwzględniono uwagi Nadl. Myślibórz (rozpatrzenie uwag w Lp. 137).
37.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu szypułkowego, bezszypułkowego, oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: dębu bezszypułkowego, jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego i buka, oraz z możliwością wykorzystania rodzimych gatunków domieszkowych i osłonowych w przypadku zamierania drzewostanu spowodowanego skutkami suszy, z wyjątkiem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz	Uwagę uwzględniono częściowo Rozpatrzenie uwagi w Lp. 138 niniejszej tabeli (uwaga złożona przez Nadl. Myślibórz).

	przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m. <i>Treść uwagi: Wnosimy o zmianę zapisu na:</i> 1) <i>utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu szypułkowego, bezszypułkowego, oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: dębu bezszypułkowego, jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego i buka, oraz z możliwością wykorzystania rodzimych gatunków domieszkowych i osłonowych w przypadku zamierania drzewostanu spowodowanego skutkami suszy, z wyjątkiem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> 2) <i>uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> 3) <i>pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna,</i>	
--	--	--

	<i>z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.</i> <i>4) zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych,</i> <i>5) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody.</i>	
38.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych. Treść uwagi: <i>Wnosimy o ponowne przeanalizowanie zaproponowanych powierzchni jako ekosystemy referencyjne. Uwagi Nadleśnictw.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi znajduje się w lp. 86 (uwaga złożona przez Nadl. Gryfino) oraz 139 (uwaga złożona przez Nadl. Myślibórz) niniejszej tabeli.
39.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160: Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu ze względu na pełnienie funkcji wodo- i glebochronnych oraz krajobrazowych. Treść uwagi: <i>Uwagi Nadleśnictw Gryfino i Myślibórz.</i>	Uwagę uwzględniono. Płaty 9160 wskazane w poszczególnych wydzieleniach występują przede wszystkim wzdłuż brzegów jezior, tworząc ich bufor lub objęte przez Nadl. Gryfino i Myślibórz do tzw. obszarów cennych przyrodniczo (OCP), gdzie nie będą planowane do realizacji zabiegi gospodarcze. Natomiast jeden z płatów położony na części wydzielenia nr 319d Leśn. Borzym Nadl. Gryfino włączone/zaplanowane do włączenia do sieci powierzchni referencyjnych, dodano obszaru wdrażania działania polegającego na zachowaniu płatów 9160 jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnych o funkcjach naukowo-

		badawczych i biocenotycznych (podobnie jak pozostałe wydzielienia uznane przez Nadl. Gryfino jako ekosystemy referencyjne – rozpatrzenie uwagi w Lp. 86 niniejszej tabeli). Płaty, które chronione są w ramach działania adresowanego do jezior Długie i Grzybno poprzez zachowanie ochronnej strefy buforowej.
40.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9170: Treść działania: 1) utrzymanie lub odtworzenie roli rodzimych dębów oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej i dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego oraz buku; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyjątkiem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlądowe, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m). Treść uwagi: <i>Wnosimy o zmianę zapisu na:</i> <i>1) utrzymywanie lub odtworzenie roli rodzimych dębów oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 141 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

	<i>uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej i dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: jesionu, wierzbów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego oraz buku;</i> <i>2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> <i>3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> <i>4) zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych,</i> <i>5) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody.</i>	
41.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9170: Treść działania: Zachowanie płatów siedliska jako ostoi różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-	Rozpatrzenie uwagi w Lp. 142 niniejszej tabeli (uwaga złożona przez Nadl. Myślibórz).

	badawczych i biocenotycznych. Treść uwagi: <i>Uwagi Nadleśnictwa Myślibórz.</i>	
42.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9190: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu bezszypułkowego, jako gatunku budującego drzewostan (>70%) z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej oraz dopuszczeniem domieszki dębu szypułkowego, brzozy brodawkowatej, sosny zwyczajnej oraz buka; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyjątkiem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęsne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m). Treść uwagi: <i>Wnosimy o zmianę zapisu na:</i> <i>1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli rodzimych gatunków dębów, jako gatunków budujących drzewostan z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej oraz dopuszczeniem domieszki brzozy</i>	Rozpatrzenie uwagi w Lp. 143 niniejszej tabeli (uwaga złożona przez Nadl. Myślibórz).

	<i>brodawkowatej, sosny zwyczajnej oraz buka;</i> <i>2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> <i>3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> <i>4) zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych,</i> <i>5) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody.</i>	
43.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9190: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych. Treść uwagi: Część wydzielen wskazanych jako obszar wdrażania jest nie	Uwagi nie uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi znajduje się w lp. 92 niniejszej tabeli (uwaga Nadleśnictwa Gryfino). Nadleśnictwo Myślibórz nie złożyło uwagi do niniejszego działania.

	<i>do przyjęcia. Uwagi Nadleśnictw Gryfino i Myślibórz.</i>	
44.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymanie lub odtworzenie roli olchy czarnej oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan (>90%), z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w łąkach niżowych (wiązy, wierzy); 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewia, jako biogrupy; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) wyłączenie z prac odmuleniowych wszelkich cieków i rowów w obrębie płatów siedliska poza ewidentnymi przypadkami faktycznego zagrożenia dla mienia prywatnego; 5) tolerowanie działalności bobrów w obrębie płatów i ich bezpośredniego sąsiedztwa; 6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlądowe, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m). Treść uwagi: <i>Wnosimy o zmianę zapisu na:</i> <i>1) utrzymanie lub odtwarzanie roli olchy czarnej oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem</i>	Uwagę uwzględniono częściowo: Rozpatrzenie uwagi w Lp. 144 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz). Ponadto uwzględniono postulat dotyczący konieczności stosowania wyjątku od tolerowania działalności bobrów (<i>w sytuacjach zagrażających trwałości lasu powinny być podejmowane odpowiednie działania dla ratowania siedliska przyrodniczego</i>).

	<i>naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w łęgach niżowych (wiązy, wierzby),</i> <i>2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> <i>3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> <i>4) zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych.</i> <i>Wnosimy o usunięcie zapisu pkt. 4, 5.</i> <i>W przypadku pkt. 5. – Bóbr jest gatunkiem chronionym i wszelkie odstępstwa od zakazów wymagają zgody właściwego RDOŚ. Jednakże zwracamy uwagę, że w sytuacjach zagrażających trwałości lasu powinny być podejmowane odpowiednie działania dla ratowania siedliska przyrodniczego.</i>	
45.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0: Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu – jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe oraz krajobrazowe.	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi znajduje się w Lp. 94 (uwagi złożone przez Nadl. Gryfino) oraz Lp. 145 (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz) niniejszej

	Treść uwagi: <i>Część wydzieleń wskazanych jako obszar wdrażania jest nie do przyjęcia. Uwagi Nadleśnictw Gryfino i Myślibórz.</i>	tabeli.
46.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych. Treść uwagi: <i>Część wydzieleń wskazanych jako obszar wdrażania jest nie do przyjęcia. Uwagi Nadleśnictw Gryfino i Myślibórz.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi znajduje się w Lp. 94 i 95 (uwagi złożone przez Nadl. Gryfino) oraz Lp. 145 i 146 (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz) niniejszej tabeli.
47.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0: Treść działania: Wprowadzenie systemu retencjonowania wody poprzez: 1) podniesienie rzędnej rowów odwadniających płaty siedliska; 2) budowa zastawek piętrzących/progów na cieku (rowie); 3) niekonserwowanie urządzeń wodnych; 4) tolerowanie działalności bobrów. Treść uwagi: <i>Zapisy są nie do przyjęcia, są sprzeczne.</i> <i>Zastawki/progi na cieku to urządzenia wodne. Niekonserwowanie tych urządzeń mija się z celem ich budowy.</i> <i>Należy przeanalizować czy aktualnie istniejące rowy spełniają swoją funkcję – odprowadzają wody. W sytuacji jeśli istniejące rowy nie pełnią swojej funkcji budowa urządzeń piętrzących jest niezasadna.</i> <i>Działalność bobrów może przyczynić się również do niewłaściwego funkcjonowania systemów małej retencji. Zapis z tolerowaniem bobrów</i>	Uwagi nie uwzględniono. Składający uwagę nie zrozumiał intencji działania, gdyż zależnie od powstałych w przyszłości potrzeb, działanie umożliwia wybór wymienionych sposobów/metod w celu retencjonowania wody, które przyczyni się do poprawy stanu ochrony siedliska 91E0. Sygnalizuje to wskazanie umieszczone pod sposobami zatrzymania wody w obrębie siedliska („Powyższe rozwiązania stosować w zależności od potrzeb”). Dla przykładu: jeżeli zarządzający terenem będzie starał się o pozyskanie środków na budowę urządzeń piętrzących, takie zalecenie umieszczone w planie zadań ochronnych będzie zgodne z wymogami danego projektu, gdyż budowa zastawek na rowach jest jednym z możliwych sposobów przeciwdziałania skutkom suszy. Zarządzający terenem będzie kierować się wówczas zaleceniem opisanym w pkt 2) oraz pkt 1), a nie – wszystkich łącznie).

	<i>jest również spreczny z pozostałymi zaproponowanymi zapisami.</i>	
48.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91F0: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów, wiązów oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan (>90% we wszystkich jego warstwach), z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w lasach łęgowych; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy; 3) pozostawianie drzew biocenotycznych ze szczególnym uwzględnieniem drzew z próchnowiskami, dziuplami i pęknięciami pnia; 4) wyłączenie z prac odmuleniowych wszelkich cieków i rowów w obrębie płatów siedliska poza ewidentnymi przypadkami faktycznego zagrożenia dla mienia prywatnego; 5) tolerowanie działalności bobrów w obrębie płatów i ich bezpośredniego sąsiedztwa; 6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m. Treść uwagi: <i>Wnosimy o zmianę zapisu na:</i> 1) <i>utrzymywanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów, wiązów oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 148 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

	występujących w lasach łęgowych; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia, 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia, 4) zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. <i>Wnosimy o usunięcie zapisu pkt. 4, 5. Uwagi jak przy 91E0.</i>	
49.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91F0: Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu – funkcje wodo i glebochronne, buforowe oraz krajobrazowe Treść uwagi: Część wydzieliń wskazanych jako obszar wdrażania jest nie do przyjęcia. Uwagi Nadleśnictw Gryfino i Myślibórz.	Uwagę uwzględniono w przypadku uwagi złożonej przez Nadl. Gryfino (rozpatrzenie uwagi w Lp. 98 niniejszej tabeli) oraz uwzględniono częściowo w przypadku uwagi złożonej przez Nadl. Myślibórz (rozpatrzenie uwagi w Lp. 149 niniejszej tabeli).

Podmiot zgłaszający: Nadleśnictwo Gryfino		
50.	Uwaga do zagrożeń istniejących siedliska 7220: Kody: D01.03 Parkingi samochodowe i miejsca postojowe; F02.03 Wędkarstwo; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie Opis zagrożenia: Zorganizowane przez wędkarzy miejsce rekreacji ze stolikiem, ławkami, mostkiem i miejscem parkingowym przy źródłisku znajdującym się w wydz. 182f Leśn. Swobnica Nadl. Myślibórz. Źródłisko oraz jego otoczenie są wydeptywane. Ponadto wydeptywanie i zaśmiecanie okolic źródeł przez wędkarzy ma miejsce również nad jez. Zielonym (wydz. 182f Leśn. Borzym obr. Gryfino Nadl. Gryfino) i nad jez. Leśnym (dz. nr 729 obr. Swobnica gm. Banie). Treść uwagi: <i>Błędna lokalizacja siedliska przyrodniczego w oddz. 182f Leśnictwa Borzym, gdyż wydzielenie to leży poza obszarem Natura 2000 w Leśnictwie Gajki i nie stanowi siedliska przyrodniczego.</i>	Uwagę uwzględniono. Nad jez. Zielonym zinwentaryzowano 4 płaty siedliska 7220, w granicach wydzieleń nr 182f, 181c oraz 173h Leśn. Swobnica Nadl. Myślibórz. Poprawiono błędne wskazanie wydz. 182f Leśn. Borzym obr. Gryfino Nadl. Gryfino na wydz. 181c Leśn. Swobnica Nadl. Myślibórz.
51.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 7220: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych a co za tym idzie nie wykazywanie istnienia płatów siedliska w Planie Urządzania Lasu może oznaczać, że dotychczasowa ochrona siedliska mogła nie być właściwa i właściwie planowana. Treść uwagi: <i>Na terenie Nadleśnictwa Gryfino wykonawca PUL jak i wykonawca projektu PZO nie zidentyfikował siedliska 7220, wobec tego zagrożenie to nie dotyczy Nadleśnictwa Gryfino.</i>	Uwagę uwzględniono. Zweryfikowane na zlecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie siedliska uwzględniono w przygotowywanym obecnie nowym PUL dla Nadleśnictwa Myślibórz i zatwierdzony niniejszy dokument będzie wyznaczał kierunki ochrony przedmiotów ochrony w obszarze. Natomiast skutki negatywnych oddziaływań uwidocznione są w pozostałych zagrożeniach ujętych w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050. Dlatego też usunięto kod G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.
52.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 7220:	Uwagę uwzględniono.

	Kod: M01.02 Susze i zmniejszenie opadów Opis zagrożenia: Stopniowe obniżanie się poziomów wód gruntowych oraz coraz częstsze w ostatnich latach okresy suszy z niewielkimi sumami opadów wpływają na pogarszające się warunki hydrologiczne źródeł stwierdzonych w obrębie dz. nr 551/1 obr. Piaseczno gm. Banie, dz. nr 724/4, 727/4, 727/6, 731, 729 obr. Swobnica gm. Banie oraz wydz. 174a, 182f Leśn. Borzym Obr. Gryfino Nadl. Gryfino i wydz. 267f Leśn. Góralice Obr. Myślibórz Nadl. Myślibórz. Treść uwagi: <i>Błędna lokalizacja siedliska przyrodniczego w oddz. 182f Leśnictwa Borzym, gdyż wydzielenie to leży poza obszarem Natura 2000 w Leśnictwie Gajki i nie stanowi siedliska przyrodniczego.</i>	Nad jez. Zielonym zinwentaryzowano 4 płyty siedliska 7220, w granicach wydzieleń nr 182f, 181c oraz 173h Leśn. Swobnica Nadl. Myślibórz. Poprawiono błędne wskazanie wydz. 182f Leśn. Borzym obr. Gryfino Nadl. Gryfino na wydz. 181c Leśn. Swobnica Nadl. Myślibórz.
53.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 7220: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Potencjalne wycinki drzewostanów w strefach wokół źródeł doprowadzające do ich zaburzeń. Źródła są bardzo podatne na spływy powierzchniowe oraz erozję w związku z niezachowaniem strefy buforowej wokół źródeł, (ryzyko eutrofizacji oraz zwiększenia tempa erozji i sukcesji). Zagrożenie dotyczy płatów stwierdzonych w obrębie dz. nr 551/1 obr. Piaseczno gm. Banie, dz. nr 724/4, 727/4, 727/6, 731, 729 obr. Swobnica gm. Banie oraz wydz. 174a, 173d, 182f Leśn. Borzym obr. Gryfino Nadl. Gryfino i wydz. 267f Leśn. Góralice i 167c, d, 173h, 181c Leśn. Swobnica obr. Myślibórz Nadl. Myślibórz. Treść uwagi: <i>Błędna lokalizacja siedliska przyrodniczego w oddz. 174a, 173d, 182f Leśnictwa Borzym, gdyż wydzielienia te leżą poza obszarem Natura i nie stanowią siedliska przyrodniczego.</i>	Uwagę uwzględniono. Usunięto pomyłkę – prawidłowym zapisem jest: oddz. 174a, 173d, 182f Leśnictwa Swobnica Nadl. Myślibórz. Po korekcie zapisu działanie przyjęło brzmienie: „Zagrożenie dotyczy płatów stwierdzonych w obrębie dz. nr 551/1 obr. Piaseczno gm. Banie, dz. nr 724/4, 727/4, 727/6, 731, 729 obr. Swobnica gm. Banie oraz w Nadl. Myślibórz Leśn. Swobnica wydz. 167c, 167d, 174a, 173d, 173h, 181c, 182f oraz Leśn. Góralice wydz. 267f”.
54.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110:	Uwagę uwzględniono częściowo.

	Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Dokończenie rębni IIA zaplanowane w obecnie realizowanych Planie Urządzania Lasu dla Nadl. Gryfino (usunięcie przestojów) doprowadzi do ujednolicenia i juwenalizacji drzewostanu (wydz. 199g, i Leśn. Borzym Nadl. Gryfino). Treść uwagi: <i>Zagrożenie niezasadne, gdyż nawet w przypadku konieczności usunięcia przestojów z drzewostanu, PUL daje możliwość usunięcia tylko 20% miąższości drzew w tym konkretnym wydzieleniu. Wykonawca PZO nie przeanalizował wskazówek gospodarczych w PUL i wpisał zagrożenie, które nie zaistnieje. Dlatego też, zagrożenie należy usunąć, gdyż nigdy nie wystąpi.</i>	Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Zagrożenia w PZO obejmują dłuższą perspektywę niż obowiązujący PUL. Płat siedliska nie przestanie istnieć w wyniku realizacji rębni IIA, jednakże usunięcie przestojów wpłynie negatywnie na już pogorszone na wskutek prac leśnych oceny wskaźników: ocenionych jako „struktura pionowa i przestrzenna fitocenozy” – U1 (ocena niezadowalająca), „martwe drewno (łącznie zasoby)”, „martwe drewno wielkowymiarowe”, „mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)” – ocena zła U2. Zatem zagrożenie należy uznać za istniejące. Rębnia IIA z punktu widzenia potrzeb ochrony siedliska 9110 jest dla niego mniej korzystna niż np. rębnia IV i V. Rębnia IIA (planowana w przyszłości również w innych wydzieleniach) w dłuższej perspektywie, doprowadzi do usunięcia całego drzewostanu. Zagrożenia nie usunięto z projektu zarządzenia, jednakże uwzględniając częściowo uwagę, przeniesiono kod zagrożenia B2.02 Wycinka lasu do zagrożeń potencjalnych, gdzie jego opis otrzymał brzmienie: „Planowane do realizacji rębnie IIA doprowadzą do ujednolicenia i juwenalizacji drzewostanu”, bez podawania konkretnych lokalizacji płatów siedliska 9110.
55.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk) w obrębie płatów kwaśnej buczyny. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino nie usuwa martwego drewna oraz</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Niedobór martwego drewna występuje powszechnie w obszarze, zatem stanowi on bezspornie zagrożenie istniejące, któremu należy przeciwdziałać planując odpowiednie działania ochronne.

	<i>drzew biocenotycznych z płatów siedlisk przyrodniczych, gdyż byłoby to nieracjonalne. Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia, jeżeli zaistnieje taka potrzeba (np. drzewa niebezpieczne przy drogach, szlakach turystycznych). Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska. Dlatego też, należy wskazać, których płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	Uwzględniając częściowo uwagę dokonano korekty opisu zagrożenia zamieniając „nadmierne usuwanie” na „niedobór”. Ze względu na ograniczony katalog kodów zagrożeń przyjmuje się najbardziej zbliżony do zaobserwowanych zjawisk. W tym przypadku kod B02.04 jest najbardziej zbliżony do opisu zagrożenia (wśród kodów brak kodu o nazwie: „niedobór martwego drewna”). Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Gryfino). W aspekcie bezterminowego obowiązywania planu zadań ochronnych oraz zaplanowane w przyszłości (w obecnie obowiązującym PUL, jak i następnych) zabiegi hodowlane, które będą dotyczyć już innych płatów siedliska, nie jest możliwe wskazywanie konkretnych płatów siedlisk w tymże zagrożeniu. Ponadto należy wskazać, iż martwe drewno pozostawiane w poszczególnych płatach siedliska nie jest ściśle uzależnione od fazy rozwojowej drzewostanu.
56.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: B02.06 Przerzedzanie warstwy drzew Opis zagrożenia: Usunięcie licznych starych drzew w rębni częściowej, zaplanowane w obecnie realizowanym Planie Urządzenia Lasu dla Nadl. Gryfino usunięcie przestojów i nasienników w płatach siedlisk	Uwagę uwzględniono częściowo. Przedstawiciele Lasów Państwowych otrzymali dane przestrzenne obrazujące zasięg płatów siedlisk przyrodniczych. Granice płatów siedlisk nie pokrywają się 1:1 z granicami wydziałów leśnych. W konsultowanym zarządzeniu obszarem wdrażania są płaty siedliska

stwierdzonych w wydz. 241c, h, l, m, n Leśn. Borzym Treść uwagi: <i>W wydz. 241c, h, l, m, n Leśn. Borzym nie zaplanowano w PUL rębni częściowej. Wykonawca PZO nie przeanalizował wskazówek gospodarczych w PUL i wpisał zagrożenie, które nie zaistnieje. W wydz. 241c zaplanowano trzebież późną głównie w sośnie (70% składu) i świerku (20% składu), natomiast buk stanowi zaledwie 10% składu gatunkowego drzewostanu. Drzewostan główny stanowią drzewa w wieku 48 lat, więc trudno tu mówić o stosowaniu rębni. Ponadto, taki skład gatunkowy wyklucza obecność siedliska 9110. W wydz. 241h również zaplanowano trzebież późną w drzewostanie bukowym w wieku drzew 53 i 43 lata, z miejscowym występowaniem innych gatunków (Bk, Brz, Gb w wieku od 43 do 63 lat). Trudno także w tym przypadku mówić o wycince drzew starych w ramach rębni częściowej. W wydz. 241l co prawda zaplanowano usunięcie 90% przestojów, ale również zabieg czyszczeń późnych w drzewostanie Bk-So-Brz- Ol w wieku 21 lat, który wymaga doświetlenia w ramach zabiegów pielęgnacyjnych. Skład gatunkowy Bk (40% składu), So (40% składu), Brz i Ol (po 10% składu) również wyklucza obecność siedliska 9110. W wydz. 241m nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych w drzewostanie Bk w wieku od 26 do 63 lat. Wydż. 241n stanowi ewidencyjnie rów, więc nie ma mowy o siedlisku przyrodniczym i występowaniu drzewostanu.</i>	występujące we wskazanych wydzieleniach. Oznacza to, że jeżeli płat zajmuje tylko część wymienionego wydzielenia, to obszarem wdrażania jest tylko ta powierzchnia na której występuje siedlisko, a nie całe wydzielenie. Płaty były wyrysowywane na podstawie badań terenowych, a granice płatów przedstawiają ich rzeczywisty zasięg, które w zdecydowanej większości nie pokrywa się z granicami wydzieleni. Aby podkreślić to wskazanie, informację o występowaniu płatu na części wydzielenia lub wypełniającego całe wydzielenie umieszczono w nawiasie po każdym nr wydzielenia („całe” lub „część”). Przeważająca powierzchnia płatu siedliska 9110, którego dotyczy zidentyfikowane zagrożenie znajduje się w dwóch wydzieleniach: 241m oraz 241l. Podczas prac inwentaryzacyjnych prowadzonych w latach 2020-2021 płat siedliska był w trakcie przebudowy przed cięciami uprzętającymi, ze sztucznie wprowadzonym młodym bukiem. Zaobserwowano tutaj liczne zniszczenia runa i gleby po mechanicznym przygotowaniu gleby, w runie dominowały trawy porębowe. W przypadku wydż. 241c Leśn. Borzym o powierzchni 3,03 ha, siedlisko 9110 zajmuje fragment wydzielenia na pow. 0,04 ha (1% udziału w powierzchni wydzielenia) – jest to mały fragment płatu siedliska 9110, którego pozostała część znajduje się w wydzieleniach 241m, 241l. W związku z powyższym zagrożenie nie dotyczy 2,99 ha powierzchni wydzielenia 241c, która stanowi 99% wydzielenia, a jedynie powierzchni 0,04ha stanowiącej 1% udziału powierzchni tego wydzielenia. Podobnie w przypadku wydż. 241h, gdzie występuje fragment płatu (pow. 0,005ha) zajmujący 0,1% powierzchni wydzielenia (pow. 4,08ha). Wydż. 241n zewidencjonowany jako rów (o charakterze naturalnego ciek), jednakże na fragmentach tego wydzielenia znajduje się płat 9110 a sam przebieg wydzielenia oznaczonego jako „rów” wymaga w
---	--

		przyszłości korekty geodezyjnej. Płat siedliska został oceniony zgodnie z metodyką GIOŚ, gdzie oceną złą U2 uzyskało aż siedem wskaźników: „charakterystyczna kombinacja florystyczna”, „ekspansywne gatunki rodzime w runie”, „struktura pionowa i przestrzenna fitocenozy”, „martwe drewno (łącznie zasoby)”, „martwe drewno wielkowymiarowe”, „mikrosiedliska drzewne”, „inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna”. Sposób zagospodarowania buczyny uwzględniający zachowanie części starych drzew (przestojów) oraz odbudowy zasobów martwego drewna powinien w perspektywie długofalowej przyczynić się do poprawy powyższych wskaźników. Podobnie jak w przypadku innych siedlisk leśnych oraz stwierdzonego zagrożenia B02.06 Przerzedzanie warstwy drzew, uogólniono opis zagrożenia, który przyjął brzmienie: „Znaczne przerzedzenie drzewostanu (w tym brak przestojów) doprowadzające do nasilenia procesów degeneracyjnych, w tym apofityzacji runa”.
57.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu, juwenalizacja. Treść uwagi: <i>Proces juwenalizacji jest naturalnym procesem oraz pożądanym w zbiorowiskach roślinnych, świadczy on o prawidłowym rozwoju zbiorowiska. Wymienienie juwenalizacji jako zagrożenia nie jest właściwe dla wszystkich płatów, gdyż nawet w warunkach lasu naturalnego zachodzi ona spontanicznie. Dlatego też, należy wskazać, których konkretnie płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to</i>	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Juwenalizacja, czyli odmłodzenie z wyrównaniem wieku i uproszczeniem struktury drzewostanu, będąca następstwem zabiegów hodowlanych odpowiada za obniżenie oceny wskaźników: „struktura pionowa i przestrzenna”, „wiek drzewostanu”. Za pożądaną strukturę pionową i przestrzenną zbiorowiska roślinnego, jak podaje metodyka GIOŚ, uznaje się „wielogeneracyjną strukturę drzewostanu, wyrażającą się zróżnicowaniem struktury wiekowej i jednocześnie zróżnicowaniem struktury przestrzennej (występowanie luk i przeswietleń)”. Należy nadmienić, że wykonawca dokumentacji PZO z pewnością nie miał na

	<i>nieprawdą.</i>	myśli juvenalizacji zachodzącej w warunkach lasu naturalnego, gdyż taka nie stanowiłaby przedmiotowego zagrożenia. Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Gryfino. W aspekcie bezterminowego obowiązywania planu zadań ochronnych oraz zaplanowane w przyszłości (w obecnie obowiązującym PUL, jak i następnych) zabiegi hodowlane, które będą dotyczyć aktualnie już innych płatów siedliska, nie jest możliwe wskazywanie konkretnych płatów siedlisk w tymże zagrożeniu.
58.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) Opis zagrożenia: Przebudowa drzewostanu na niezgodny siedliskowo, tj. nadmierne wprowadzenie dębu szypułkowego <i>Quercus robur</i> i dębu bezszypułkowego <i>Quercus petraea</i>, często z domieszką lipy drobnolistnej <i>Tilia cordata</i>. Wprowadzenie do płatów siedliska w ramach przebudowy drzewostanu niezgodnego siedliskowo i obcego geograficznie modrzewia europejskiego <i>Larix decidua</i>. Treść uwagi: Nadleśnictwo Gryfino nie przebudowuje drzewostanów bukowych na niezgodne z siedliskiem. Proszę o doprecyzowanie, których konkretnie płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to	Uwagi nie uwzględniono. Negatywne oddziaływanie przebudowy drzewostanu niezgodnego siedliskowego zaobserwowano podczas sporządzania planu zadań ochronnych (2020-2021) w obrębie czterech płatów żyźnej buczyny na gruntach zarządzanych przez Nadl. Myślibórz (wydz. 181a,c,g,h,k,l Leśn. Swobnica oraz wydz. 263c,d,f,g Leśn. Góralice). Nie można wykluczyć, iż zagrożenie to aktualnie nie ma miejsca w obrębie innych płatów siedliska 9130 (w obszarze stwierdzono 121 płatów siedliska 1930). Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione

	<i>nieprawdą.</i>	wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Gryfino).
59.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Przeprowadzenie rębni II, prowadzącej w krótkim odstępie czasu do cespityzacji, juwenalizacji i rubietyzacji zbiorowiska. Wycięcie gniazd w granicach występowania siedliska. Wycięcie większości drzewostanu, w tym w obrębie petryfikującego źródłiska. Treść uwagi: <i>Błędne sformułowanie opisu zagrożenia. Z reguły rębnia II nie prowadzi w krótkim odstępie czasu do cespityzacji, juwenalizacji i rubietyzacji zbiorowiska, a już na pewno nie ma mowy o wycinaniu gniazd w ramach tej rębni. Wykonawca PZO myli pojęcia oraz formy i rodzaje rębni. Proszę o doprecyzowanie, których konkretnie płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 11 niniejszej tabeli. Wykonawca dokumentacji PZO dokonał prawidłowej oceny skali czasu w odniesieniu do zbiorowiska leśnego użytkowanego rębnią II (już w pierwszym dziesięcioleciu stosowania tej rębni zachodzą istotne zmiany strukturalne i jakościowe w siedlisku). Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów mogą dotyczyć konkretnej lokalizacji. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione wszystkim członkom ZLW).
60.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B02.03 Usuwanie podszytu Opis zagrożenia: Mocne zaburzenie płatu siedliska w wyniku usunięcia podszytu. Treść uwagi: <i>Proszę o doprecyzowanie, których konkretnie płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Negatywny skutek usunięcia podszytu zaobserwowano podczas sporządzania planu zadań ochronnych (2020-2021) w obrębie płatu żywej buczyny na gruntach zarządzanych przez Nadl. Myślibórz (w wydz. 196i Leśn. Swobnica). Nie można wykluczyć, iż zagrożenie to aktualnie nie ma miejsca w obrębie innych płatów siedliska 9130 w obszarze (w obszarze stwierdzono 121 płatów siedliska 1930). Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu

		dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Gryfino).
61.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino nie usuwa martwego drewna oraz drzew biocenotycznych z płatów siedlisk przyrodniczych, gdyż byłoby to nieracjonalne. Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia, jeżeli zaistnieje taka potrzeba (np. drzewa niebezpieczne przy drogach, szlakach turystycznych). Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska. Dlatego też, należy wskazać, których płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 55 niniejszej tabeli.
62.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: I02 Problematiczne gatunki rodzime Opis zagrożenia: Apofityzacja oraz cespityzacja runa. Ekspansja problematycznych gatunków rodzimych warstwie runa, tj. trzcinnika paskowego <i>Calamagrostis epigejos</i> oraz mietlicy pospolitej <i>Agrostis capillaris</i>. Rubietyzacja podszytu. Dominacja lub współdominacja oraz istotny udział świerka pospolitego <i>Picea abies</i>, modrzewia europejskiego <i>Larix decidua</i>, olchy czarnej <i>Alnus glutinosa</i>, dębu szypułkowego <i>Quercus robur</i> i dębu bezszypułkowego <i>Quercus petraea</i> w drzewostanie (zwykle dominacja w warstwie a1 drzewostanu). Duży udział klonu	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione

	jawora <i>Acer pseudoplatanus</i> w niższych warstwach płatów siedliska (od runa poprzez podszyt aż do warstwy a2). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino nie wprowadza gatunków obcych siedliskowo. Proszę o doprecyzowanie, których konkretnie płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Gryfino). W aspekcie bezterminowego obowiązywania planu zadań ochronnych nie jest możliwe wskazywanie konkretnych płatów siedlisk w tymże zagrożeniu.
63.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu, juwenalizacja drzewostanu. Rubietyzacja podszytu siedliska. Pinetyzacja drzewostanu. Współdominacja, a nawet dominacja sosny w drzewostanie (szczególnie w warstwie a1 drzewostanu). Niedobór drzew biocenotycznych. Treść uwagi: <i>Proces juwenalizacji jest naturalnym procesem oraz pożądanym w zbiorowiskach roślinnych, świadczy on o prawidłowym rozwoju zbiorowiska. Wymienienie juwenalizacji jako zagrożenia nie jest właściwe dla wszystkich płatów, gdyż nawet w warunkach lasu naturalnego zachodzi ona spontanicznie. Współdominacja sosny świadczy o zaszłościach historycznych w drzewostanach, gdzie nie było jeszcze pojęcia siedliska przyrodniczego lub dotyczy regeneracji potencjalnego siedliska przyrodniczego. Wobec czego należy się zastanowić nad zasadnością zaliczania do siedlisk przyrodniczych drzewostanów przekształconych lub siedlisk zastępczych. Dlatego też, należy wskazać, których konkretnie płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów</i>	Rozpatrzenie uwagi w Lp. 57 niniejszej tabeli. Ponadto zarówno rubietyzacja (=fruticetyzacja) jak i pinetyzacja należą do znanych z polskiej literatury geobotanicznej form degeneracji zbiorowisk leśnych. W warunkach naszego rejonu trudno o siedliska leśne bez jakichkolwiek widocznych przemian degeneracyjnych.

	<i>siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	
64.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) Opis zagrożenia: Stopniowy proces grądowienia siedliska. Treść uwagi: <i>Proces grądowienia siedlisk jest naturalnym procesem, obserwowanym m.in. w buczynach od wielu lat, co może świadczyć o zmianie warunków glebowych i wodnych lub raczej o regeneracji grądów. Nie ma możliwości przeciwdziałania temu procesowi.</i>	Uwagę uwzględniono. Zagrożenie jako nieistotne usunięto z projektu.
65.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Wycinki w sąsiedztwie płatów siedliska negatywnie wpływają na stan siedliska (przerwanie ciągłości drzewostanu w okresach suszy wpływa na przesuszenie wszystkich warstw siedliska). Treść uwagi: <i>Teza, iż przerwanie ciągłości drzewostanu w okresach suszy wpływa na przesuszenie wszystkich warstw sąsiedniego siedliska, nie jest do końca prawdą. To prawda, że lasy odpowiadają za zatrzymywanie wody, zwiększanie retencji i zapobieganie przesuszania gleby. Natomiast nie jest prawdą, że wpływ na suszę ma wycinka drzew w sąsiedztwie siedliska. Suszę charakteryzuje długotrwały deficyt opadów wynikający z cech klimatu, ale o złożonym wymiarze fizycznym. Wobec tego, za przesuszenie wszystkich warstw siedliska odpowiada deficyt opadów, a nie tylko gospodarka leśna.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Zagrożenie zostało sformułowane prawidłowo i jest efektem szczegółowych prac terenowych. Sporządzający projekt formułuje wszystkie zagrożenia wskazane podczas prac przez eksperta. Wycinka lasu i związane z tym przesuszenia wszystkich warstw siedliska jest jednym (nie jedynym) z czynników pogłębiających efekt susz. Zagrożenie dla grądów 9160 związane ze zmianami klimatycznymi także ujęto w niniejszym projekcie.
66.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160:	Uwagę uwzględniono częściowo.

	Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino nie usuwa martwego drewna oraz drzew biocenotycznych z płatów siedlisk przyrodniczych, gdyż byłoby to nieracjonalne. Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia, jeżeli zaistnieje taka potrzeba (np. drzewa niebezpieczne przy drogach, szlakach turystycznych). Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska. Dlatego też, należy wskazać, których płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	Rozpatrzenie uwagi w Lp. 55 niniejszej tabeli.
67.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B07 Inne rodzaje praktyk leśnych Opis zagrożenia: Zniszczenia i zaburzenia runa związane ze składowaniem stosów gałęzi po zrębie. Zniszczenia gleby, runa i podszytu przy wykonywaniu zabiegów gospodarczych (trzebieże, zabiegi agrotechniczne). Treść uwagi: <i>W siedlisku przyrodniczym 9160 nie zakłada się zrębów, stosuje się rębnie złożone, więc zagrożenie jest nieadekwatne do rzeczywistości. Natomiast są to krótkotrwale zaburzenia, które nie mają dużego wpływu na roślinność runa, która w następnym roku od zabiegu odrasta i nie ma śladu po naruszeniu tej warstwy drzewostanu. Na siedliskach przyrodniczych jest prowadzona gospodarka leśna, która</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Opis zagrożenia przyjął brzmienie: „Zniszczenia i zaburzenia runa związane ze składowaniem stosów gałęzi po wykonanej rębni. Zniszczenia gleby, runa i podszytu przy wykonywaniu zabiegów gospodarczych (trzebieże, zabiegi agrotechniczne)”. Pomimo, iż jak twierdzi składający uwagę zniszczenia i zaburzenia runa ze składowaniem stosów gałęzi po zrębie, stanowią „krótkotrwale zaburzenia”, nie zmienia to faktu, iż te antropogeniczne działania negatywnie oddziałują na siedliska leśne, w tym na siedlisko 9160. Nie bez powodu „zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna” stanowią jeden ze wskaźników, który określa się podczas dokonywania oceny siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ. Ponadto zagrożenie zostało zidentyfikowane na podstawie szczegółowych badań terenowych, zatem nie było możliwości pominięcia

	<i>służy ich zachowaniu. Natomiast zabiegi (melioracje) agrotechniczne mają m.in. za zadanie stworzenie optymalnych warunków wzrostu i rozwoju młodego pokolenia.</i>	w projekcie zarządzenia tego zagrożenia.
68.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino nie usuwa martwego drewna oraz drzew biocenotycznych z płatów siedlisk przyrodniczych, gdyż byłoby to nieracjonalne. Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia, jeżeli zaistnieje taka potrzeba (np. drzewa niebezpieczne przy drogach, szlakach turystycznych). Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska. Dlatego też, należy wskazać, których płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 55 niniejszej tabeli.
69.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew Opis zagrożenia: Silna trzebież prowadząca do zaburzenia struktury zbiorowiska oraz potęgująca zjawiska degeneracyjne. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino nie prowadzi silnej trzebieży, aby doprowadzić do zaburzenia struktury drzewostanów. Poza tym, co oznacza termin silna trzebież, przy jakiej intensywności możemy mówić o</i>	Uwagi nie uwzględniono. Negatywne oddziaływanie trzebieży zaobserwowano podczas sporządzania planu zadań ochronnych (2020-2021) w obrębie trzech płatów grądów znajdującego się w Nadl. Gryfino Leśn. Borzym: wydz. 267d,f,g, 266h; wydz. 268b, 267h; wydz. 296k,n, 319c. Przeprowadzone tam trzebieże uprościły strukturę zbiorowisk i przyczyniły się do uproszczenia struktury pionowej i przestrzennej i neofityzacji (wydz. 267d,f,g, 266h; 268b, 267h) lub zniszczenia runa (wydz. 296k,n, 319c; 268 b, 267h).

	<i>silnej trzebieży. Trzebież jest zagadnieniem hodowlanym i zależy od potrzeb drzewostanu, a nie od zapotrzebowania na drewno, więc zagrożenie jest niezrozumiałe.</i>	Autor dokumentacji sporządził stosowne karty obserwacji oraz wykonał fotografie. Nadleśnictwom Gryfino i Myślibórz oraz RDLP Szczecin jako członkom ZLW były udostępniane materiały na wszystkich etapach sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych. Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Zagrożenia nie można uznać za potencjalne, gdyż już wystąpiło, a ponieważ jest ono ściśle związane z gospodarką leśną, nie można stwierdzić, iż nie występuje ono aktualnie w innych płatach siedliska w obszarze (w obszarze zinwentaryzowano 71 płatów siedliska).
70.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Pinetyzacja drzewostanu – istotny udział sosny w drzewostanie. Juwenalizacja drzewostanu. Uproszczenie/ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu Treść uwagi: <i>Pinetyzacja płatów siedliska jest przede wszystkim związana z historycznym modelem prowadzonej gospodarki leśnej. Co należy uwzględnić w opisie zagrożenia.</i>	Uwagę uwzględniono. Uzupełniono opis zagrożenia o informację o historycznych nasadzeniach sosny w ramach prowadzonej wówczas gospodarki leśnej, nie zmienia to jednak faktu, iż pinetyzacja oddziałuje długofalowo negatywnie na stan siedlisk, co zostało wykazane podczas badań terenowych w ramach sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru.
71.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego.	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 55 niniejszej tabeli.

	Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino nie usuwa martwego drewna oraz drzew biocenotycznych z płatów siedlisk przyrodniczych, gdyż byłoby to nieracjonalne. Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia, jeżeli zaistnieje taka potrzeba (np. drzewa niebezpieczne przy drogach, szlakach turystycznych). Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska. Dlatego też, należy wskazać, których płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	
72.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Uproszczenie/ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu. Pinetyzacja drzewostanu. Istotny udział sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i> w drzewostanie. Treść uwagi: <i>Pinetyzacja płatów siedliska jest przede wszystkim związana z historycznym modelem prowadzonej gospodarki leśnej. Co należy uwzględnić w opisie zagrożenia.</i>	Uwagę uwzględniono. Uzupełniono opis zagrożenia o informację o historycznych nasadzeniach sosny w ramach prowadzonej wówczas gospodarki leśnej, nie zmienia to jednak faktu, iż pinetyzacja oddziałuje długofalowo negatywnie na stan siedlisk, co zostało wykazane podczas badań terenowych w ramach sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru.
73.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Wycinka drzewostanu na źródłiskach oraz bezpośrednio przy ciekach i jeziorach (bez zachowania strefy buforowej), co poważnie zaburza funkcjonowanie siedliska (ryzyko eutrofizacji oraz zwiększenia tempa erozji i sukcesji). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino co do zasady, nie prowadzi na tym</i>	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych w latach 2020-2021. Autor dokumentacji do planu zadań ochronnych sporządził stosowne karty obserwacji oraz wykonał fotografie. Nadleśnictwu Gryfino oraz RDLP Szczecin jako członkom ZLW były udostępniane materiały na wszystkich etapach sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych. Podczas sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych w

	<i>siedlisku gospodarki leśnej. Dodatkowo, nie wszystkie płaty siedlisk są w odpowiednim wieku do intensywnego wydzielania się drzew, o odpowiednich wymiarach, zgodnych z metodyką GIOŚ, więc nie powinno to być zagrożenie istniejące lecz potencjalne, ewentualnie wykazać płaty, w których to zagrożenie występuje.</i>	obszarze zagrożenie B02.02 stwierdzono na gruntach Nadl. Myślibórz (w wydz. 166d, 167d,h,i, 173h, 181c Leśn. Swobnica; 206d,g,h,f, 250k,l Leśn. Góralice). Dużym ryzykiem wystąpienia zagrożenia są płaty położone na gruntach prywatnych (płaty na dz. nr 551/1 obr. Piaseczno gm. Banie oraz dz. nr 273, 274, 275, 276, 354, 371, 517, 518, 519, 513/2, 513/3, 575 obr. Strzeszów gm. Trzcianko-Zdrój).
74.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Widoczny niedobór martwego drewna w płatach siedliska. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino co do zasady, nie prowadzi na tym siedlisku gospodarki leśnej i tym bardziej nie usuwa martwych i obumierających drzew, chyba, że stanowią one zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego. Dodatkowo, nie wszystkie płaty siedlisk są w odpowiednim wieku do intensywnego wydzielania się drzew, o odpowiednich wymiarach, zgodnych z metodyką GIOŚ, więc nie powinno to być zagrożenie istniejące lecz potencjalne, ewentualnie wykazać płaty, w których to zagrożenie występuje.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 55 niniejszej tabeli.
75.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew Opis zagrożenia: Znaczne przerzedzenie drzewostanu (w tym eliminacja jesionu) doprowadzające do nasilenia procesów degeneracyjnych, w tym apofityzacji runa. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino informuje, że jesion samorzutnie</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych. Zagrożenie „B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew” znajduje się na Liście referencyjnej zagrożeń, presji i działań (Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), stanowiącą załącznik nr 5 do Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza

	<i>ustąpił z drzewostanów w wyniku masowego zamierania tego gatunku. Zamiast jesionu wprowadzone są gatunki rodzimych wiązów, dębów i olszy, które naturalnie występują w lasach łęgowych. Przerzedzenie warstwy drzew – jest zabiegiem wzmacniającym odporność drzew – zakwalifikowanie tej czynności do zagrożeń jest nieporozumieniem. Nadleśnictwo Gryfino wnosi o zmianę opisu zagrożenia do zagrożeń potencjalnych.</i>	Danych. Przerzedzenie warstwy drzew w wyniku prowadzonych zabiegów gospodarczych zawsze wpływa negatywnie na strukturę pionową i przestrzenną drzewostanu oraz prowadzi do wzrostu stopnia apofityzacji w wyniku zmian warunków świetlnych runa. Podczas badań terenowych prowadzonych w ramach sporządzania planu zadań ochronnych w latach 2020-2021 największe negatywne skutki przerzedzenia warstwy drzew zanotowano w obrębie dwóch płatów siedliska (dz. nr 1066 obr. Banie 4 gm. Banie oraz w wydz. 267a, d, 268 b Leśn. Borzym Nadl. Gryfino). Autor dokumentacji do planu zadań ochronnych sporządził stosowne karty obserwacji oraz wykonał fotografie. Nadleśnictwu Gryfino oraz RDLP Szczecin jako członkom ZLW były udostępniane materiały na wszystkich etapach sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych. Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Zagrożenia nie można uznać za potencjalne, gdyż już wystąpiło, a ponieważ jest ono ściśle związane z gospodarką leśną, nie można stwierdzić, iż nie występuje ono aktualnie w innych płatach siedliska w obszarze (w obszarze zinwentaryzowano 124 płatów siedliska). Uwzględniając złożoną uwagę dokonano korekty opisu zagrożenia na: „Znaczne przerzedzenie drzewostanu (w tym brak jesionu) doprowadzające do nasilenia procesów degeneracyjnych, w tym apofityzacji runa”.
76.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91F0: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna w płatach	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 55 niniejszej tabeli.

	siedliska Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino co do zasady, nie prowadzi na tym siedlisku gospodarki leśnej i tym bardziej nie usuwa martwych i obumierających drzew, chyba, że stanowią one zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego. Dodatkowo, nie wszystkie płaty siedlisk są w odpowiednim wieku do intensywnego wydzielania się drzew, o odpowiednich wymiarach, zgodnych z metodyką GIOŚ, więc nie powinno to być zagrożenie istniejące lecz potencjalne, ewentualnie wykazać płaty, w których to zagrożenie występuje.</i>	
77.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91F0: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Uproszczona i ujednolicona struktura zbiorowiska. Uboga warstwa krzewów oraz odnowienie naturalne. Dominacja w drzewostanie olchy czarnej <i>Alnus glutinosa</i> z nasadzeń. Istotny udział w drzewostanie lub poszyciu buka zwyczajnego <i>Fagus sylvatica</i>. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Gryfino co do zasady, nie prowadzi na tym siedlisku gospodarki leśnej, należy więc wykazać płaty, w których to zagrożenie występuje.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych. Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Gryfino). Płaty siedliska położone są również poza gruntami administrowanymi przez Nadleśnictwo Gryfino. Ponadto wniesiona uwaga stoi w sprzeczności z jednocześnie wniesionymi do działań z zakresu modyfikacji metod gospodarowania na siedlisku 91F0 (uwaga Lp. 97) oraz do ustanowienia ekosystemów referencyjnych (uwaga Lp. 98).

78.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91F0: Kod: K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) Opis zagrożenia: Grądowanie płatów siedliska. Treść uwagi: <i>Proces grądowania siedlisk jest naturalnym procesem i nie ma możliwości przeciwdziałania temu procesowi.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Grądowanie lasu łęgowego jest efektem zaburzeń warunków wodnych, po części także o genezie antropogenicznej (dawne regulacje rzek, melioracje, zabiegi hodowlane etc.). W dłuższej perspektywie czasu może prowadzić do całkowitej degradacji siedliska.
79.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 3260: Treść działania: Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości 50 m od granic działki rzeki. Treść uwagi: <i>Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nieracjonalne i niepotwierdzone badaniami naukowymi. Można zastosować inne rębnie złożone, chociażby II, IV czy V, które nie będą powodowały negatywnych skutków dla siedliska 3260. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672) mówi. Iż nie stosuje się rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych. Wnosimy o ujednolicenie tego zapisu w aktach prawnych i zastosowanie go w niniejszym zarządzeniu. Natomiast wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem. Dodatkowo informuję, iż wydz. 91s leży poza obszarem i nie można planować działań ochronnych poza obszarem Natura 2000.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 33 niniejszej tabeli.
80.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9110: Treść działania: Sposób zagospodarowania buczyny uwzględniający:	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 134 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez

1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan ($\geq 80\%$), z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w kwaśnych buczynach niżowych, w szczególności dębu bezszypułkowego. 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 4) wyłączenie z użytkowania rębego i przedrębego zboczy o nachyleniu $>40^\circ$. Pozostawianie ich, jako drzewostanu glebochronnego – zatrzymującego erozję (z dopuszczeniem niezbędnych cięć sanitarnych w przypadku intensywnego zamierania drzew osłabionych przez suszę i zasiedlonych przez tzw. szkodniki wtórne). 5) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich. 6) wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50m. Termin realizacji – przez cały okres obowiązywania PZO. Treść uwagi: <i>Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> <i>1) utrzymanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan, z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w kwaśnych buczynach niżowych, w szczególności dębu</i>	Nadl. Myślibórz).
--	--------------------------

	<i>bezszypułkowego,</i> 2) <i>uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem zrębów do 1 ha, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> 3) <i>wylączenie z użytkowania rębego i przedrębego lub zastosowanie rębni stopniowej lub przerębowej z długim okresem odnowienia, na zboczach o nachyleniu >40° w celu ochrony przed erozją.</i> 4) <i>w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody.</i> 5) <i>zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wylączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem.</i>	
81.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9130: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan (>80% we wszystkich jego warstwach), z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w żyznych buczynach niżowych, głównie dębu szypułkowego i bezszypułkowego;	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 136 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

2) preferowanie odnowień naturalnych buka; 3) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 4) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych⁵) z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 5) wyłączenie z użytkowania rębego i przedrębego zboczy o nachyleniu $>40^\circ$. Pozostawianie ich, jako drzewostanu glebochronnego – zatrzymującego erozję (z dopuszczeniem niezbędnych cięć sanitarnych w przypadku intensywnego zamierania drzew osłabionych przez suszę i zasiedlonych przez tzw. szkodniki wtórne). 6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlądowe, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10 m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m. Treść uwagi: <i>Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> 1) <i>utrzymanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan, z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w żyznych buczynach niżowych, głównie dębu szypułkowego i bezszypułkowego;</i> 2) <i>preferowanie odnowień naturalnych buka;</i> 3) <i>uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu</i>	
--	--

	wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem zrębów do 1 ha, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia, 4) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 5) wyłączenie z użytkowania rębego i przedrębnego lub zastosowanie rębni stopniowej lub przerębowej z długim okresem odnowienia, na zboczach o nachyleniu >40° w celu ochrony przed erozją. 6) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody. Wzdłuż rzeki Tywy zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem.	
82.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9130: Treść działania: Bieżąca eliminacja istniejących oraz nowopowstających ognisk gatunków inwazyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem bożodrzewu gruczołowatego <i>Ailanthus altissima</i> oraz rdestowca ostrokończystego <i>Reynoutria japonica</i> w ramach zabiegów gospodarczych. Treść uwagi: Wnoszę o zmianę podmiotu odpowiedzialnego za zadanie na: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśnictwem Gryfino, Nadleśnictwem	Uwagę uwzględniono. Dokonano korekty podmiotu odpowiedzialnego, zgodnie z uwagą.

	<i>Myślibórz i innymi użytkownikami.</i>	
83.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9130 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Uprzątniecie zaśmieceń w obrębie płata. Obszar wdrażania: Płat siedliska w rezerwacie przyrody „Wysoka Skarpa rzeki Tywy”, w Nadleśnictwie Gryfino Leśn. Pniewo wyd. 80a (część). Treść uwagi: <i>Wnoszę o usunięcie tego zadania z PZO, gdyż działanie to nie stanowi działania ochronnego dla siedliska 9110 i nie wpływa na to siedlisko. Poza tym wydzielanie 80a znajduje się w rezerwacie przyrody i ewentualne działanie powinno się znaleźć w planie ochrony lub zadaniach ochronnych dla rezerwatu przyrody. Działanie to w PZO z ww. względów jest nieuzasadnione.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Rezerwat przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy” nie posiada ani planu ochrony ani zadań ochronnych uwzględniających zakres planu zadań ochronnych, o których mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. z późn. zm.). Dlatego też nie mają tutaj zastosowania art. 28 ust. 11 pkt 2) lub 3), które mówią, iż planu zadań ochronnych nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w ust. 10 lub pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego lub rezerwatu przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w ust. 10. W związku z powyższym zagrożenia, cele oraz działania ochronne w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 odnoszą się również do terenu rezerwatu przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy”. Zaśmiecenia, odpady budowlane, odpady bytowe stanowią poważny problem w rezerwacie przyrody. W celu eliminacji zagrożeń E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/ obiektów rekreacyjnych oraz H05.01 Odpadki i odpady stałe zaplanowano działanie polegające na uprzątnięciu zaśmieceń w obrębie płatu 9130 znajdującego się w granicach ww. rezerwatu.
84.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9130 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoi różnorodności	Uwagi nie uwzględniono. Poza wykonywaniem określonych czynności z zakresu ochrony czynnej oraz wdrażanie modyfikacji w stosowanych metodach gospodarowania na

	biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach biocenotycznych i naukowo-badawczych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Gryfino: 1) Leśn. Wełtyń wydz.: 65f (część); 2) Leśn. Borzym wydz.: 241d (część), 201c (część). Treść uwagi: <i>Wydz. 65f, 201c, 241d przed rozpoczęciem prac nad PZO zostało już wyznaczone jako ekosystemy referencyjne.</i>	siedliskach przyrodniczych, służących bezpośrednio osiągnięciu celów planu zadań ochronnych, konieczne jest również utrzymanie zastosowanych sposobów ochrony. W aspekcie ograniczonego czasowo PUL oraz jednocześnie bezterminowego PZO, pozostawiono w zarządzeniu wydzielenia, gdzie płaty siedliska zakwalifikowano już do ekosystemów referencyjnych w celu kontynuacji (utrzymania) tej formy niezależnie od terminów obowiązywania poszczególnych PUL.
85.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu szypułkowego, bezszypułkowego, oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: dębu bezszypułkowego, jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego i buka, oraz z możliwością wykorzystania rodzimych gatunków domieszkowych i osłonowych w przypadku zamierania drzewostanu spowodowanego skutkami suszy, z wyjątkiem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 138 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

	i mienia. 4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m. Treść uwagi: <i>Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> 1) <i>utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu szypułkowego, bezszypułkowego, oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: dębu bezszypułkowego, jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego i buka, oraz z możliwością wykorzystania rodzimych gatunków domieszkowych i osłonowych w przypadku zamierania drzewostanu spowodowanego skutkami suszy, z wyjątkiem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.</i> 2) <i>uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.</i> 3) <i>pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.</i> 4) <i>w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i</i>	
--	---	--

	zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody. Wzdłuż rzeki Tywy zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem.	
86.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Gryfino: 1) Leśn. Borzym wydz.: 170j (część), 170k (część), 170g (część), 200a (część), 202j (część), 202k (część), 241d (część), 241g (część). Treść uwagi: Wyd. 170j (część), 170k (część), 200a (część), 202j (część), 202k (część), 241d (część) przed rozpoczęciem prac nad PZO zostało już wyznaczone jako ekosystemy referencyjne. Wyd. 170g i 241g nie zostało w ramach ZLW wskazane do włączenia do ekosystemów referencyjnych, więc należy je usunąć z tego działania. Nadleśnictwo Gryfino uznaje nie do przyjęcia wyznaczenie nowych i dodatkowych powierzchni wyłączonych z gospodarki leśnej, gdyż wyznaczone przez nadleśnictwo ekosystemy referencyjne mają powierzchnię 105 ha i w wystarczający sposób zabezpieczają referencję siedlisk przyrodniczych. W Nadleśnictwie Gryfino ekosystemami referencyjnymi ustanowiono 2,98 ha płatów grądów, co stanowi przeszło 14% powierzchni płatów tego	Uwagi nie uwzględniono. Działaniami służącymi bezpośrednio osiągnięciu celów postawionych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, poza wykonaniem konkretnych czynności w zakresie ochrony czynnej, jest wdrożenie modyfikacji w stosowanych dotychczas stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, ale również <u>utrzymanie określonych metod gospodarowania</u>. Uznanie wskazanych płatów siedliska 9160 za ekosystemy referencyjne w ramach bieżącego PUL przyczynia się do dążenia do zachowania siedliska w stanie właściwym. W aspekcie bezterminowego już obowiązywania PZO umieszczenie wskazanego zapisu w niniejszym dokumencie jest niezbędne dla właściwej ochrony siedliska. Wyd. 170g oraz 241g zostało w ramach ZLW wskazane do biernej ochrony, co zostało udokumentowane podczas sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru. W związku z powyższym pozostawiono w obszarze wdrażania cześć wyd. 241g, ze względu na występowanie tam fragmentu płatu 9160 (0,8ha), którego kontynuacja znajduje się w 202k. Ponadto wyd. 241g Nadl. Gryfino wytypowało do tzw. „Starolasu”, co będzie skutkowało wstrzymaniem prac gospodarczych. Natomiast w wyd. 170g znajduje się płat typowego w regionie zboczowego grądu subatlantyckiego na

<i>siedliska w str. 25 obszarze Natura 2000 Dolina Tywy w naszej części. Wobec tego, nie ma konieczności w ramach PZO wyznaczania dodatkowych powierzchni referencyjnych na terenie naszego nadleśnictwa.</i>	krawędzi doliny Tywy w pobliżu osady Borzym Młyn. Poza niewielkim udziałem nie odnawiającego się świerka oraz brakiem wielkowymiarowego martwego drewna siedlisko we właściwym stanie ochrony. W karcie obserwacji podano informację o zaproponowaniu tego płatu do ochrony biernej. Pozostałe płaty zajmujące części lub całe wydzielania wskazane w działaniu zostały lub będą objęte w przez Nadl. Gryfino jako ekosystemy referencyjne. Zachowanie płatów jako ostoj różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnych oznacza zarówno wskazanie do wyznaczenia, jak i utrzymania już wyznaczonych płatów do sieci powierzchni referencyjnych. Plany urządzania lasu, w ramach których włączono wybrane wydzielania leśne do sieci tzw. ekosystemów referencyjnych, nie stanowią aktów prawa miejscowego, dlatego też wskazanie wybranych płatów jako ww. sieci, jest w pełni uzasadnione. W przypadku płatów siedliska 9160 położonych w granicach gruntów administrowanych przez Nadleśnictwo Gryfino, niemalże wszystkie wskazane w działaniu płaty (poza płatem położonym w części wydz. 170g) zostało uznane w PUL za ekosystemu referencyjne lub starolas. W przybliżeniu – połowa powierzchni uznanych w PUL dla Nadleśnictwa Gryfino za „ekosystemy referencyjne”, „starolasy” lub „obszary cenne przyrodniczo” – nie stanowi żadnego z typów siedlisk przyrodniczych lub znajduje się w granicach rezerwatu przyrody „Wysoka skarpa rzeki Tywy”. Dlatego też idąc na korzyść ochrony przyrody zasadnym jest zamiana powierzchni ok. 0,4 ha uznanej w PUL za ekosystem referencyjny, nie stanowiący siedliska przyrodniczego na części wydz. 170g, gdzie udowodniono wartość przyrodniczą znajdującego się tam
--	--

		płatu 9160.
87.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu ze względu na pełnienie funkcji wodo- i glebochronnych oraz krajobrazowych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Gryfino: 1) Leśn. Borzym wydz.: 274c (część), 319c (część), 319d (część), 319g (część), 396k (część). Treść uwagi: <i>Wydz. 274c (część), 319c (część), 319d (część), 319g (część), przed rozpoczęciem prac nad PZO zostało już wyznaczone jako ekosystemy referencyjne. W granicach Nadleśnictwa Gryfino nie ma wydz 396k.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Działaniami służącymi bezpośrednio osiągnięciu celów postawionych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, poza wykonaniem konkretnych czynności w zakresie ochrony czynnej, jest wdrożenie modyfikacji w stosowanych dotychczas stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, ale również utrzymanie określonych metod gospodarowania. Uznanie wskazanych płatów siedliska 9160 za ekosystemy referencyjne w ramach bieżącego PUL przyczynia się do dążenia do zachowania siedliska w stanie właściwym. W aspekcie bezterminowego już obowiązywania PZO umieszczenie wskazanego zapisu w niniejszym dokumencie jest niezbędne dla właściwej ochrony siedliska. Powyższe wydzielenia dopisano do obszaru wdrażania o brzmieniu <i>zachowanie płatów siedliska 9160 jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnych o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych</i>. Działania dot. zachowania sieci ekosystemów referencyjnych oraz dot. pozostawienia bez zabiegu - jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe i krajobrazowe będą skutkować zaprzestaniem czynności związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej. Ponadto do zapisu dodano wydz. 319k (zamiast 396k, które błędne wpisano w procedowanym zarządzeniu)
88.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9170: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym:	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 141 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

- 1) utrzymanie lub odtworzenie roli rodzimych dębów oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej i dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego oraz buku;
- 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy;
- 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia;
- 4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m).

Treść uwagi: *Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:*

- 1) *utrzymanie lub odtworzenie roli rodzimych dębów oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej i dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego oraz buku;*
- 2) *uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z*

	wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody. Wzdłuż rzeki Tywy zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem.	
89.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9170 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Uprzątnięcie zaśmieceń w obrębie płatów. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w rezerwacie przyrody „Wysoka Skarpa rzeki Tywy”, w Nadleśnictwie Gryfino Leśn. Pniewo wydz.: 81i (część), 81j (część), 81p (część), 80a (część), 80c (całe), 81d (część), 81f (całe), 81g (część), 81h (część) oraz sąsiadującym z rez. wydz. 81n (część). Treść uwagi: Wnoszę o usunięcie tego zadania z PZO, gdyż działanie to nie stanowi działania ochronnego dla siedliska 9170 i nie wpływa na to siedlisko. Poza tym wydzielanie 80a znajduje się w rezerwacie przyrody i ewentualne działanie powinno się znaleźć w planie ochrony lub zadaniach	Uwagi nie uwzględniono. Rezerwat przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy” nie posiada ani planu ochrony ani zadań ochronnych uwzględniający zakres planu zadań ochronnych, o których mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. z późn. zm.). Dlatego też nie ma tutaj zastosowania art. 28 ust. 11 pkt 2) lub 3), które mówią, iż planu zadań ochronnych nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w ust. 10 lub pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego lub rezerwatu przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w ust. 10.

	<i>ochronnych dla rezerwatu przyrody. Działanie to w PZO z ww. względów jest nieuzasadnione.</i>	W związku z powyższym zagrożenia, cele oraz działania ochronne w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 odnoszą się również do terenu rezerwatu przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy”. Zaśmiecenia, odpady budowlane, odpady bytowe stanowią poważny problem w rezerwacie przyrody, a grądy mają istotny udział w powierzchni siedlisk w ww. rezerwacie przyrody. W celu eliminacji zagrożenia H05.01 Odpadki i odpady stałe zaplanowano działanie polegające na uprzątnięciu zaśmieceń w obrębie płatów.
90.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9170 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu ze względu na pełnienie funkcji wodo- i glebochronnych oraz krajobrazowych. Obszar wdrażania: Płat siedliska w Nadleśnictwie Gryfino: 1) Leśn. Wełtyń wydz. 64l (całe). Treść uwagi: <i>Wydz. 64l nie zostało w ramach ZLW wskazane do włączenia do ekosystemów referencyjnych, więc należy je usunąć z tego działania. Pozostawianie bez zabiegu jest kolejnym wyrażeniem wyłączenia powierzchni z gospodarki leśnej. Nadleśnictwo Gryfino uznaje nie do przyjęcia wyznaczenie nowych i dodatkowych powierzchni wyłączonych z gospodarki leśnej, gdyż wyznaczone przez nadleśnictwo ekosystemy referencyjne mają powierzchnię 105 ha i w wystarczający sposób zabezpieczają referencję siedlisk przyrodniczych. W Nadleśnictwie Gryfino ekosystemami referencyjnymi ustanowiono 2,98 ha płatów grądów, co stanowi przeszło 14% powierzchni płatów tego siedliska w</i>	Uwagę uwzględniono. Niemalże wszystkie płaty 9170 wskazane w obszarze wdrażania przedmiotowego działania położone są na poza gruntami administrowanymi przez Lasy Państwowe, położone wzdłuż rzeki Tywy zawierające się w buforze o szerokości niejednokrotnie szerszej niż 50 m jak również sąsiadujących z łągami źródłkowymi. Płat siedliska 9170 położony w wydz. 64l znajduje się w buforze rzeki o szerokości ok. 50 m (płaty siedlisk ujęte w obszarze osobnego działania w niniejszym dokumencie), dlatego też usunięto z obszaru wdrażania działania dot. pozostawiania bez zabiegu ze względu na pełnienie funkcji wodo- i glebochronnych oraz krajobrazowych (pozostały tutaj lokalizacje płatów siedliska 9170 położonych poza gruntami administrowanymi przez LP).

	<i>obszarze Natura 2000 Dolina Tywy.</i>	
91.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9190: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu bezszypułkowego, jako gatunku budującego drzewostan (>70%) z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej oraz dopuszczeniem domieszki dębu szypułkowego, brzozy brodawkowatej, sosny zwyczajnej oraz buka; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyjątkiem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m). Treść uwagi: <i>Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> <i>1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu bezszypułkowego, jako gatunku budującego drzewostan z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej oraz dopuszczeniem domieszki dębu szypułkowego, brzozy brodawkowatej, sosny zwyczajnej oraz buka;</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 143 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

	2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody. Wzdłuż rzeki Tywy zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem.	
92.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9190: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Gryfino: 1) Leśn. Sosnowo wydz.: 403c (część).	Uwagi nie uwzględniono. W uwadze błędnie wskazano wydz. 403b, którego nie wymieniono w kwestionowanym obszarze wdrażania działania (prawidłowym nr wydz. jest 403c, które znajduje się w konsultowanym projekcie zarządzenia). Tak szczegółowa inwentaryzacja siedlisk i ich ocena zgodnie z metodyką GIOŚ została przeprowadzona w obszarze po raz pierwszy. Dopiero PZO dokonało weryfikacji siedlisk m.in. pod kątem ich potencjałów. Spośród wszystkich płatów siedlisk wytypowano najlepiej wykształcone płaty, które spełniają kryteria do objęcia ich ochroną bierną (ekosystemy

	Treść uwagi: <i>Wydz. 403b nie zostało w ramach ZLW wskazane do włączenia do ekosystemów referencyjnych, więc należy je usunąć z tego działania. Nadleśnictwo Gryfino uznaje nie do przyjęcia wyznaczenie nowych i dodatkowych powierzchni wyłączonych z gospodarki leśnej, gdyż wyznaczone przez nadleśnictwo ekosystemy referencyjne mają powierzchnię 105 ha i w wystarczający sposób zabezpieczają referencję siedlisk przyrodniczych. Wnoszę o wykreślenie tego zapisu dla gruntów Nadleśnictwa Gryfino, gdyż w naszym obszarze reprezentatywna część siedliska 9190 (1,56 ha) stanowi już ekosystemy referencyjne, co stanowi 13% powierzchni siedliska w obszarze Doliny Tywy Nadleśnictwa Gryfino.</i>	referencyjne lub/i pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe lub krajobrazowe). Proponuje się weryfikację/korektę ekosystemów referencyjnych wykazywanych w PUL pod kątem ich zniesienia (brak siedliska lub siedlisko słabo wykształcone, juwenilne postaci siedliska, siedliska o uproszczonej strukturze, siedlisko wymagające zabiegów ochronnych) i włączenie do sieci ekosystemów ref. wskazanych w zarządzeniu płątów, które w pełni zasługują na uznanie ich za takie ekosystemy, co zostało udowodnione w dokumentacji do planu zadań ochronnych dla obszaru. W obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 spośród całego zasobu siedliska 9190 (27,55ha) wskazano fragment 0,5 ha płątu siedliska zlokalizowanego na części wydz. 171g Leśn. Grzybno Nadl. Myślubórz (pozostała cz. płątu w 170h i 170i) oraz na części wydz. 403c wskazano fragment 1,3 ha, co stanowi ok. 5% zasobu siedliska w całym w obszarze Dolina Tywy PLH320050 (Leśn. Sosnowo Nadl. Gryfino) (pozostały fragment tego płątu siedliska znajduje się na cz. wydz. 403d oraz 403h).
93.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymanie lub odtworzenie roli olchy czarnej oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan (>90%), z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w lęgach niżowych (wiązy, wierzby); 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewia, jako biogrupy; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu drzew biocenotycznych⁵) z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 144 niniejszej tabeli (uwaga złożona przez Nadl. Myślubórz).

	przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) wyłączenie z prac odmuleniowych wszelkich cieków i rowów w obrębie płątów siedliska poza ewidentnymi przypadkami faktycznego zagrożenia dla mienia prywatnego; 5) tolerowanie działalności bobrów w obrębie płątów i ich bezpośredniego sąsiedztwa; 6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m). Treść uwagi: <i>Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> 1) utrzymanie lub odtworzenie roli olchy czarnej oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w łęgach niżowych (wiązy, wierzby); 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i	
--	---	--

	<i>mienia;</i> 4) <i>Nadleśnictwo Gryfino nie dokonuje prac odmuleniowych cieków i rowów w obrębie siedliska 91E0. Cieki jako wody płynące w większości przypadków nie są zarządzane przez LP, natomiast rowy i pozostałe cieki nie są odmulane, gdyż nie zachodzi taka potrzeba w tym siedlisku przyrodniczym na terenie naszego nadleśnictwa. Dlatego też, zapis ten należy usunąć z działań;</i> 5) <i>tolerowanie działalności bobrów w obrębie płatów i ich bezpośredniego sąsiedztwa poza przypadkami zagrożenia dla mienia prywatnego i z wyjątkiem zamierania upraw i drzewostanów w wyniku podtopień;</i> 6) <i>w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody. Wzdłuż rzeki Tywy zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębnego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem.</i>	
94.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu – jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe oraz krajobrazowe. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Gryfino: 1) Leśn. Wełtyń wydz. 65j (część), 65k (część), 75j (część); 2) Leśn. Borzym wydz. 122Aa (część), 123c (część), 123m (część), 170i	Uwagę uwzględniono częściowo. Zgodnie z informacją przekazaną przez Nadl. Gryfino, spośród wykazanych w obszarze wdrażania działania wydzielen, na części z nich wyznaczono ekosystemy referencyjne. Oba działania dot. <i>zachowania sieci ekosystemów referencyjnych</i> oraz dot. <i>pozostawienia bez zabiegu - jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe i krajobrazowe</i> będą skutkować zaprzestaniem czynności związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej. Dlatego też w celu uzyskania większej przejrzystości dokumentu wskazane w uwadze wydzielenia przeniesiono

(część), 170j (część), 170k (część), 199d (część), 199f (część), 200c (część), 200i (część), 200j (cały), 201c (część), 201f (część), 201g (część), 201h (część), 201i (część), 202c (część), 202g (część), 202h (część), 202j (część), 202k (część), 237h (część), 241b (część), 241f (część), 241g (część), 241m (część), 265g (część), 266a (część), 266b (część), 266h (część), 266i (część), 266g (część), 267f (część), 267i (część), 267j (część), 276c (część), 298a (część), 298c (część), 274h (część), 297c (część), 297g (część), 297i (część), 297k (część), 297l (część), 319g (część), 319h (część), 319l (część); 3) Leśn. Sosnowo wydz.: 380d (część), 380f (część). Treść uwagi: <i>Wydz. 65j, 65k, 75j, 122Aa, 170i, 170j, 170k, 199f, 200c, 200j, 201c, 202g, 202j, 202k, 241f, 266g, 267f, 274h, 297c, 319g przed rozpoczęciem prac nad PZO zostało już wyznaczone jako ekosystemy referencyjne. Nadleśnictwo Gryfino wnosi o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, V przerębowej i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa oraz wzmożony ruch turystyczny w obszarze.</i>	do działania dot. <i>zachowania płatu płatów siedliska 91E0 jako ostoi różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych.</i> Są to wydzielienia w Leśn. Wełtyń wydz. 65j (część), 65k (część), 75j (część) oraz Leśn. Borzym wydz. 122Aa (część), 170i (część), 170j (część), 170k (część), 199f (część), 200c (część), 200j (cały), 202g (część), 202j (część), 241f (część), 266g (część), 274h (część), 297c (część), 319g (część). Z kolei w granicach wydzieleń o numerach: 200i, 201f, 201g, 201h, 201i, 202c, 202h, 241b, 241g, 241m, 267i, 267j, 267f, 276c, 298a, 298c, 297g, 297i, 297l, 319h, 319l, 380d, 380f znajdują się płaty łągów źródłiskowych (91E0-4) lub ich fragmenty, gdzie autor dokumentacji wskazał na ich ochronę bierną ze względu na ich funkcję wodochronną (ochrona źródeł). Należy zaznaczyć, iż dotychczasowa gospodarka leśna była zobligowana uwzględniać ich ochronę poprzez realizowanie zapisów Porozumienia nr 1/2009 z dn. 23.11.2009 r. oraz jego aneksu nr 3/2014 z dnia 24.08.2014 r., zawartych pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie a Regionalnym Dyrektorem Lasów Państwowych w Szczecinie, w którym dla łągów źródłiskowych ustanowiono zakaz użytkowania rębego, pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia próchnicy, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu. Wydzielienia te, ze względu na występowanie w ich obrębie łągów źródłiskowych również dodano obszarowi wdrażania działania dot. <i>zachowania płatu płatów siedliska 91E0 jako ostoi różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych.</i> W obszarze wdrażania pozostawiono również wydz. 123c (część) łąg <i>Fraxino Alnetum</i> w podtypie przejściowym między łągiem i olsem na krawędzi doliny Tywy w rejonie Mielenka (zbiorowisko dość bogate florystycznie, z rzadką czartawą <i>Circaea alpina</i>).
--	--

		Do obszaru wdrażania dodano wydz. 275a (część) – gdzie znajduje się centralna część płatu łągu źródłiskowego, mającego swoją kontynuację w sąsiadujących wydz. 267i, 267j, 276c oraz 267f. Z obszaru wdrażania usunięto natomiast następujące części wydzieleni: 123m, 199d, 201c, 237h, 265g, 266a, 266b,h,i, 297k – ze względu na występujące tam mikro powierzchnie fragmentów płatów łągów, które swoją kontynuację mają z sąsiadującymi z nimi wydzieleniami uwzględnionych powyżej. Usunięto również błędnie wprowadzone wydz. 202k z powodu nie występowania tam siedliska 91E0. Ze względu na możliwy wzmożony ruch turystyczny wzdłuż granic niektórych płatów łągów dopuszcza się usuwanie drzew zagrażających ruchowi turystycznemu jednakże z pozostawieniem powalonych drzew w obrębie płatów siedliska w celu zwiększenia udziału martwego drewna w tychże płatach. Wyjątek ten umieszczono w treści działania dot. <i>zachowania płatu płatów siedliska 91E0 jako ostoju różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych.</i> Podobnej analizy dokonano w przypadku wydzieleni występujących w Nadleśnictwie Myślibórz, gdzie najbardziej wartościowe przyrodniczo płaty łągów (wariant źródłiskowy) przeniesiono do działania dot. <i>zachowania płatu płatów siedliska 91E0 jako ostoju różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych.</i> Tym samym działanie dot. <i>pozostawienia bez zabiegu – jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe oraz krajobrazowe</i> zostało usunięte z procedowanego dokumentu.
95.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoju różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-	Uwagę uwzględniono częściowo. Usunięto błędnie wskazane wydzielenia 239c (część), 239d (część), 240a (część), 239h (część), 240f (część).

badawczych i biocenotycznych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Gryfino: 1) Leśn. Wełtyń wydz. 65d (część), 65f (część); 2) Leśn. Borzym wydz. 239c (część), 239d (część), 240a (część), 239h (część), 240f (część). Treść uwagi: <i>Wydz. 65d, 65f przed rozpoczęciem prac nad PZO zostało już wyznaczone jako ekosystemy referencyjne. Wydz. 239c (część), 239d (część), 240a (część), 239h (część), 240f (część) nie zostało w ramach ZLW wskazane do włączenia do ekosystemów referencyjnych, więc należy je usunąć z tego działania. Ponadto, wydz. 239d w większości stanowi siedlisko 9130. Wydz. 240a stanowi siedlisko przyrodnicze 9130, więc należy je usunąć z tego działania. Nadleśnictwo Gryfino uznaje nie do przyjęcia wyznaczenie nowych i dodatkowych powierzchni wyłączonych z gospodarki leśnej, gdyż wyznaczone przez nadleśnictwo ekosystemy referencyjne mają powierzchnię 105 ha i w wystarczający sposób zabezpieczają referencję siedlisk przyrodniczych. W Nadleśnictwie Gryfino ekosystemami referencyjnymi ustanowiono 82,53 ha płatów siedliska 91E0, co stanowi przeszło 42% powierzchni płatów tego siedliska w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy w naszej części.</i>	Poza wykonywaniem określonych czynności w zakresie ochrony czynnej oraz wdrażania modyfikacji w stosowanych metodach gospodarowania na siedliskach przyrodniczych, służących bezpośrednio osiągnięciu celów planu zadań ochronnych, konieczne jest również utrzymanie zastosowanych sposobów ochrony. W aspekcie ograniczonego czasowo PUL oraz bezterminowego PZO, pozostawiono w zarządzeniu wydzielenia 65d (część), 65f (część), gdzie płaty siedliska zakwalifikowano już do ekosystemów referencyjnych w celu kontynuacji (utrzymania) tej formy niezależnie od terminów obowiązywania poszczególnych PUL. Ponadto należy podkreślić, iż PZO stanowi akt prawa miejscowego i tym samym jego reżim ochronny jest wyższy niż PUL. Tak szczegółowa inwentaryzacja siedlisk i ich ocena zgodnie z metodyką GIOŚ została przeprowadzona w obszarze po raz pierwszy. Dopiero PZO dokonało weryfikacji siedlisk m.in. pod kątem ich potencjałów. Spośród wszystkich płatów siedlisk wytypowano najlepiej wykształcone płaty, które spełniają kryteria do objęcia ich ochroną bierną (ekosystemy referencyjne lub/i pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe lub krajobrazowe). W projekcie zarządzenia wskazano, aby utrzymać powierzchnie referencyjne na części wydzielen 65d, f, gdzie płat siedliska 91E0 zajmuje zaledwie 2,42 ha, co stanowi ok. 1% zasobu siedliska 91E0 siedliska w obszarze. W uwadze wskazano, iż na gruntach Nadl. Gryfino, w granicach obszaru Dolina Tywy PLH320050 ekosystemami referencyjnymi ustanowiono 82,53 ha, stanowiące przeszło 42% pow. płatów tego siedliska w obszarze. Dlatego też proponuje się weryfikację/korektę sieci ekosystemów referencyjnych wykazywanych w PUL pod kątem ich ewentualnego zniesienia (brak siedliska lub siedlisko słabo wykształcone, juwenilne postaci siedliska, siedliska o uproszczonej
--	--

		strukturze, siedlisko wymagające zabiegów ochronnych).
96.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Wykluczenie cieć zupełnych w obrębie płątów. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Gryfino Leśn. Borzym wydz. 196b (część), 196c (część), 236c (część), 236d (część), 236f (część), 236g (część), 273b (część), 273c (część), 273f (część), 273g (część), 274a (część), 274d (część), 274f (część), 296b (całe), 296f (część), 296k (część). Treść uwagi: <i>Wydz. 196b poza obszarem Natura 2000 i nie można planować działań poza tymi obszarami. Wydz. 296k nie stanowi siedliska przyrodniczego 91E0, więc należy je usunąć z tego działania.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Usunięto z obszaru wdrażania omyłkowo wskazane wydz. 196b oraz 236c (płąt siedliska znajduje się w wydz. 196c oraz 236d). Natomiast jeden z fragmentu płątu siedliska występuje w wydz. 296k (powierzchnia wydzielenia wynosi 2,05 ha, a fragment płątu w obrębie tego wydzielenia zajmuje ok. 0,2 ha). Dane przestrzenne zostały udostępnione wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Gryfino. W konsultowanym zarządzeniu obszarem wdrażania są płaty siedliska występujące we wskazanych wydzieleniach. Oznacza to, że jeżeli płąt zajmuje tylko część wymienionego wydzielenia, to obszarem wdrażania jest tylko ta powierzchnia na której występuje siedlisko, a nie całe wydzielenie. Aby podkreślić to wskazanie informację o występowaniu płątu na części wydzielenia lub wypełniającego całe wydzielenie umieszczono przy każdym wymienionym nr wydzielenia („całe” lub „część”).
97.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91F0: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów, wiązów oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan (>90% we wszystkich jego warstwach), z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w lasach łęgowych; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5%	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 148 niniejszej tabeli (uwagi złożone przez Nadl. Myślibórz).

powierzchni starodrzewu, jako biogrupy; 3) pozostawianie drzew biocenotycznych ze szczególnym uwzględnieniem drzew z próchnowiskami, dziuplami i pęknięciami pnia; 4) wyłączenie z prac odmuleniowych wszelkich cieków i rowów w obrębie płątów siedliska poza ewidentnymi przypadkami faktycznego zagrożenia dla mienia prywatnego; 5) tolerowanie działalności bobrów w obrębie płątów i ich bezpośredniego sąsiedztwa; 6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlądne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m. Treść uwagi: <i>Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> 1) <i>utrzymywanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów, wiązów oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w lasach łęgowych;</i> 2) <i>uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia;</i> 3) <i>pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu</i>	
--	--

	<i>tw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia;</i> <i>4) Nadleśnictwo Gryfino nie dokonuje prac odmuleniowych cieków i rowów w obrębie siedliska 91E0. Cieki jako wody płynące w większości przypadków nie są zarządzane przez LP, natomiast rowy i pozostałe cieki nie są odmulane, gdyż nie zachodzi taka potrzeba w tym siedlisku przyrodniczym na terenie naszego nadleśnictwa. Dlatego też, zapis ten należy usunąć z działań;</i> <i>5) tolerowanie działalności bobrów w obrębie płatów i ich bezpośredniego sąsiedztwa poza przypadkami zagrożenia dla mienia prywatnego i z wyjątkiem zamierania upraw i drzewostanów w wyniku podtopień;</i> <i>6) w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody. Wzdłuż rzeki Tywy zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem.</i>	
98.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91F0 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Gryfino: Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu – funkcje wodo i glebochronne, buforowe oraz krajobrazowe. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Gryfino Leśn. Borzym wydz. 170j (część), 241h (część), 273j (część), 274c (część), 274f (część),	Uwagę uwzględniono. Zgodnie z dostarczonymi przez Nadl. Gryfino informacjami o lokalizacji i zasięgach ekosystemów referencyjnych, płaty siedliska 91F0 położone na części wydzieleń nr 170j, 274c,f, 296f,k, 319c,d,g uznane są za powierzchnie referencyjne. W związku z powyższym treść działania przeformułowano na:

	296f (część), 296k (część), 319c (część), 319d (część), 319g (część). Treść uwagi: <i>Pozostawianie bez zabiegu jest kolejnym wyrażeniem wyłączenia powierzchni z gospodarki leśnej. W Nadleśnictwie Gryfino ekosystemami referencyjnymi ustanowiono 13,23 ha płatów siedliska 91F0, co stanowi przeszło 60% powierzchni płatów tego siedliska w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy w naszej części. Wobec tego, nie ma konieczności w ramach PZO wyznaczania dodatkowych ograniczeń w gospodarce leśnej na terenie naszego nadleśnictwa.</i>	<i>zachowanie płatów siedliska 91F0 jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych.</i> Z obszaru wdrażania usunięto wydzielenie 241h (płat 91F0 zawiera się w buforze o szerokości ok. 40 m od rzeki Tywy, a jego zachowanie zabezpiecza inne działania zaplanowane w niniejszym dokumencie) oraz wydzielenie 273j (mały fragment płatu 91F0 objęty w sąsiednim wydzieleniu siecią pow. ref.).
Podmiot zgłaszający: Nadleśnictwo Myślibórz		
99.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 3140: Kod: B02.02. Wycinka lasu Opis zagrożenia: Rębnie gniazdowe w wydz. 181c Leśn. Swobnica Nadl. Myślibórz wykonane do brzegu jeziora, bez zachowania bufora, co lokalnie zaburzyło roślinność brzegu Jez. Zielonego i przyczyniło się do większego spływu biogenów. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz informuje, iż w wydzieleniu 181c pozostawiono bufor między linią brzegową a uprawą. W związku z powyższym wnosimy o usunięcie zagrożenia sklasyfikowanego jako istniejące.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 1 niniejszej tabeli.
100.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 7220: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Potencjalne wycinki drzewostanów w strefach wokół źródeł doprowadzające do ich zaburzeń. Źródła są bardzo podatne na spływy powierzchniowe oraz erozję w związku z niezachowaniem strefy	Uwagę uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 2 niniejszej tabeli.

	buforowej wokół źródlisk, (ryzyko eutrofizacji oraz zwiększenia tempa erozji i sukcesji). Zagrożenie dotyczy płatów stwierdzonych w obrębie dz. nr 551/1 obr. Piaseczno gm. Banie, dz. nr 724/4, 727/4, 727/6, 731, 729 obr. Swobnica gm. Banie oraz wydz. 174a, 173d, 182f Leśn. Borzym obr. Gryfino Nadl. Gryfino i wydz. 267f Leśn. Góralice i 167c, d, 173h, 181c Leśn. Swobnica obr. Myślibórz Nadl. Myślibórz. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz nie prowadzi prac pozyskaniowych na źródłiskach i pozostawia strefy buforowe. Wyjątkiem stanowi konieczność usunięcia drzew pokłeskowych przy miejscach o zwiększonej penetracji ludności z uwagi na konieczność zachowania bezpieczeństwa.</i>	
101.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 7220: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych a co za tym idzie nie wykazywanie istnienia płatów siedliska w Planie Urządzenia Lasu może oznaczać, że dotychczasowa ochrona siedliska mogła nie być właściwa i właściwie planowana. Treść uwagi: <i>Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz wykonawca PUL jak i wykonawca projektu PZO nie zidentyfikował siedliska 7220, wobec tego zagrożenie to nie dotyczy Nadleśnictwa Myślibórz.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 3 niniejszej tabeli.
102.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedliska 9110 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym	Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np.

	gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych). W granicach obszaru nie wyznaczono żadnych powierzchni referencyjnych dla kwaśnej buczyny. Treść uwagi: <i>Jest to zarzut w stronę niewłaściwie prowadzonej gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo. Należy udowodnić takie zagrożenie. To, że siedliska przyrodnicze nie zostały sklasyfikowane na tych gruntach nie oznacza, że działania na tych płatach były prowadzone w sposób niewłaściwy.</i>	pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie całego zasobu siedliska 9110 w obszarze.
103.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk) w obrębie płatów kwaśnej buczyny. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz nie usuwa martwego drewna oraz drzew biocenotycznych z płatów siedlisk przyrodniczych, gdyż byłoby to nieracjonalne. Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia, jeżeli zaistnieje taka potrzeba (np. drzewa niebezpieczne przy drogach, szlakach turystycznych). Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska. Dlatego też, należy wskazać, których płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych. Niedobór martwego drewna występuje w obszarze, zatem stanowi on bezsprzecznie zagrożenie istniejące, któremu należy przeciwdziałać planując odpowiednie działania ochronne. Uwzględniając częściowo uwagę dokonano korekty opisu zagrożenia zamieniając „nadmierne usuwanie” na „niedobór”. Ze względu na ograniczony katalog kodów zagrożeń przyjmuje się najbardziej zbliżony do zaobserwowanych zjawisk. W tym przypadku kod B02.04 jest najbardziej zbliżony do opisu zagrożenia (wśród kodów brak kodu o nazwie: „niedobór martwego drewna”).

	<i>do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to nieprawdą.</i>	Ponadto należy wskazać, iż martwe drewno pozostawiane w poszczególnych płatach siedliska nie jest ściśle uzależnione od fazy rozwojowej drzewostanu. Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze, jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Myślibórz). W aspekcie bezterminowego obowiązywania planu zadań ochronnych oraz zaplanowane w przyszłości (w obecnie obowiązującym PUL, jak i następnych) zabiegi hodowlane, które będą dotyczyć już innych płatów siedliska, nie jest możliwe wskazywanie konkretnych płatów siedlisk w tymże zagrożeniu.
104.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9110: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu, juwenalizacja. Treść uwagi: <i>Proces juwenalizacji jest naturalnym procesem oraz pożądanym w zbiorowiskach roślinnych, świadczy on o prawidłowym rozwoju zbiorowiska. Wymienienie juwenalizacji jako zagrożenia nie jest właściwe dla wszystkich płatów, gdyż nawet w warunkach lasu naturalnego zachodzi ona spontanicznie. Dlatego też, należy wskazać, których konkretnie płatów siedliska dotyczy to zagrożenie, gdyż nie można uogólniać zapisów do wszystkich płatów siedliska, ponieważ byłoby to</i>	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych. Juwenalizacja, czyli wyrównanie wieku i struktury drzewostanu, będąca następstwem zabiegów hodowlanych odpowiada za obniżenie oceny wskaźnika „struktura pionowa i przestrzenna”. Za pożądaną strukturę pionową i przestrzenną zbiorowiska roślinnego zakwalifikowanego do siedliska przyrodniczego, jak podaje metodyka GIOŚ, uznaje się „wielogeneracyjną strukturę drzewostanu, wyrażającą się zróżnicowaniem struktury wiekowej i jednocześnie zróżnicowaniem struktury przestrzennej (występowanie luk i przeswietleń”). Zagrożenia odnoszą się do całego zasobu danego siedliska w obszarze,

	<i>nieprawdą.</i>	jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdzie siedlisko jest reprezentowane przez jeden lub kilka płatów wskazuje się konkretną lokalizację. Informacje o zagrożeniach zidentyfikowanych dla poszczególnych płatów dostarczają karty obserwacji, stanowiące załącznik do szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych (materiały zostały udostępnione wszystkim członkom ZLW, w tym Nadleśnictwu Myślibórz. W aspekcie bezterminowego obowiązywania planu zadań ochronnych oraz zaplanowane w przyszłości (w obecnie obowiązującym PUL, jak i następnych) zabiegi hodowlane, które będą dotyczyć już innych płatów siedliska, nie jest możliwe wskazywanie konkretnych płatów siedlisk w tymże zagrożeniu.
105.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedliska 9130 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych). Treść uwagi: <i>Jest to zarzut w stronę niewłaściwie prowadzonej gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo. Należy udowodnić takie zagrożenie. To, że siedliska przyrodnicze nie zostały sklasyfikowane na</i>	Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np. pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie całego zasobu siedliska 9130 w obszarze.

	<i>tych gruntach nie oznacza, że działania na tych płatach były prowadzone w sposób niewłaściwy.</i> <i>Wnosimy o usunięcie zagrożeń o kodach <u>G05.07</u>, B02.04, B02.02, B01.01 jako istniejące.</i>	
106.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są drzewa biocenotyczne oraz fragmenty starodrzewu (biogrupy) do naturalnego rozkładu w celu zachowania bioróżnorodności. Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że na gruncie pozostawiane jest martwe drewno oraz drzewa biocenotyczne w płatach siedlisk przyrodniczych, Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia. Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska.</i> <i>Wnosimy o usunięcie zagrożeń o kodach G05.07, <u>B02.04</u>, B02.02, B01.01 jako istniejące.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 103 niniejszej tabeli.
107.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Przeprowadzenie rębni II, prowadzącej w krótkim odstępie czasu do cespityzacji, juwenalizacji i rubietyzacji zbiorowiska. Wycięcie gniazd w granicach występowania siedliska. Wycięcie	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 11 niniejszej tabeli.

	większości drzewostanu, w tym w obrębie petryfikującego źródłiska. Treść uwagi: <i>Rębnia II częściowa zakłada odnowienie naturalne w oparciu o obsiew górny w warunkach osłony drzewostanu macierzystego. Warunki wzrostu odnowienia są modyfikowane przez przeważnie równomierne usuwanie części drzew z całości odnawianej powierzchni. Jest to rębnia zalecana dla buczyn w warunkach niżowych. Procesy cespityzacji i rubietyzacji pojawiają się w odpowiednich dla nich warunkach glebowych przy każdym rodzaju cięć, jak tylko pojawi się więcej światła, wobec tego przypisywanie tych procesów tylko rębni II nie jest właściwe. Natomiast proces juwenalizacji jest naturalnym procesem oraz pożądanym w zbiorowiskach roślinnych, świadczy on o prawidłowym rozwoju zbiorowiska. Wymienienie juwenalizacji jako zagrożenia nie jest właściwe, gdyż w warunkach lasu naturalnego zachodzi spontanicznie. Odnawianie drzewostanów stanowi gwarancję zachowania ciągłości leśnych formacji roślinnych i jako takie, powinno być postrzegane w dłuższej perspektywie jako sposób zachowania siedlisk przyrodniczych. Faza ta zapewnia o tym, że zachowana będzie trwałość lasu, co jest równoznaczne z ciągłością utrzymania siedliska przyrodniczego. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o wykreślenie zagrożenia B02.02.</i> <i>Wnosimy o usunięcie zagrożeń o kodach G05.07, B02.04, <u>B02.02</u>, B01.01 jako istniejące.</i>	
108.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: B01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) Opis zagrożenia: Przebudowa drzewostanu na niezgodny siedliskowo, tj. nadmierne wprowadzenie dębu szypułkowego <i>Quercus robur</i> i dębu bezszypułkowego <i>Quercus petraea</i>, często z domieszką lipy drobnolistnej	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie gatunki poza swoim naturalnym zasięgiem geograficznym są gatunkami obcymi. Naturalny zasięg modrzewia w Polsce obejmuje jedynie pasmo Tatr. Poza naturalnym zasięgiem, modrzew jest wprowadzany sztucznie.

	<i>Tilia cordata</i>. Wprowadzenie do płatów siedliska w ramach przebudowy drzewostanu niezgodnego siedliskowo i obcego geograficznie modrzewia europejskiego <i>Larix decidua</i>. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz informuje, iż modrzew europejski nie jest gatunkiem obcym geograficznie. Modrzew nie był wprowadzany jako gatunek stanowiący drzewostan główny.</i> <i>Wnosimy o usunięcie zagrożeń o kodach G05.07, B02.04, B02.02, <u>B01.01</u> jako istniejące.</i>	Zgodnie ze źródłem: Herbich J. (red). 2004. Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5, s. 55 – „(...) Wprowadzenie gatunków obcych, tak pochodzących z innych kontynentów (daglezja, dąb czerwony), jak i rosnących w Polsce (modrzew, jodła, świerk poza granicami naturalnego zasięgu, zniekształca ekosystem (...)).”
109.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9130: Kod: K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) Opis zagrożenia: Stopniowy proces grądowienia siedliska. Treść uwagi: <i>W przypadku rozpadu lasów bukowych należy dopuścić spontaniczne lub stymulowane przez gospodarkę leśną przekształcanie się buczyn w kierunku grądów. Lite lasy bukowe stanowią również formy grądów zdominowanych przez jeden gatunek lasotwórczy. Wymiana gatunków drzew w ekosystemach leśnych również jest zjawiskiem naturalnie występującym w przyrodzie. Wykonawca nie wziął pod uwagę zagrożenia istniejącego jakim jest zamieranie drzew na skutek obniżenia poziomu wód, suszy. Zwracamy uwagę na pogorszący się stan zdrowotny drzewostanów bukowych w naszym regionie. Wystąpienie w ostatnich latach skrajnie niekorzystnych czynników abiotycznych, doprowadziło do ich silnego osłabienia. Obecnie obserwuje się zamieranie drzew bukowych powyżej 80 lat. Najczęściej widocznymi objawami jest defoliacja koron, drobnienie liści oraz rany zgorzelinowe tworzące się w strefie koron na zamierających pędach (konarach).</i>	Rozpatrzenie uwagi w Lp. 64 niniejszej tabeli.

	<i>Zamieranie ma charakter pojedynczych odsłoniętych drzew (często w strefie brzegowej drzewostanu) lub całych grup starodrzewu na powierzchniach. Osłabione drzewa atakowane i uszkodzane są m.in. przez szkodniki wtórne. Jedyną skuteczną metodą walki z owadami, które zasiedliły osłabione drzewa, jest ich wycięcie i szybkie wywiezienie z lasu, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się tych szkodników. Leśnicy odpowiedzialni są ustawowo za stan sanitarny lasów, dlatego też trzeba podejmować odpowiednie działania, które zapewnią trwałość utrzymania lasów, a tym samym siedlisk przyrodniczych.</i>	
110.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Wycinki w sąsiedztwie płatów siedliska negatywnie wpływają na stan siedliska (przerwanie ciągłości drzewostanu w okresach suszy wpływa na przesuszenie wszystkich warstw siedliska). Treść uwagi: <i>Teza, iż przerwanie ciągłości drzewostanu w okresach suszy wpływa na przesuszenie wszystkich warstw sąsiedniego siedliska, nie jest do końca prawdą. To prawda, że lasy odpowiadają za zatrzymywanie wody, zwiększanie retencji i zapobieganie przesuszania gleby. Natomiast nie jest prawdą, że wpływ na suszę ma wycinka drzew w sąsiedztwie siedliska. Suszę charakteryzuje długotrwały deficyt opadów wynikający z cech klimatu, ale o złożonym wymiarze fizycznym. Wobec tego, za przesuszenie wszystkich warstw siedliska odpowiada deficyt opadów, a nie tylko gospodarka leśna.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 11 niniejszej tabeli.
111.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 103 niniejszej tabeli.

	biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są drzewa biocenotyczne oraz fragmenty starodrzewu (biogrupy) do naturalnego rozkładu w celu zachowania bioróżnorodności. Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że na gruncie pozostawiane jest martwe drewno oraz drzewa biocenotyczne w płatach siedlisk przyrodniczych, Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia. Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska.</i>	
112.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9160: Kod: B07 Inne rodzaje praktyk leśnych Opis zagrożenia: Zniszczenia i zaburzenia runa związane ze składowaniem stosów gałęzi po zrębie. Zniszczenia gleby, runa i podszytu przy wykonywaniu zabiegów gospodarczych (trzebieże, zabiegi agrotechniczne). Treść uwagi: <i>Są to krótkotrwałe zaburzenia, które nie mają dużego wpływu na roślinność runa, która w następnym roku od zabiegu odrasta i nie ma śladu po naruszeniu tej warstwy drzewostanu. Na siedliskach przyrodniczych jest prowadzona gospodarka leśna, która służy ich zachowaniu. Natomiast zabiegi (melioracje) agrotechniczne mają m.in. za zadanie stworzenie optymalnych warunków wzrostu i rozwoju młodego pokolenia. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o wykreślenie tego punktu.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 13 niniejszej tabeli.
113.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170:	Uwagę uwzględniono częściowo.

	Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są drzewa biocenotyczne oraz fragmenty starodrzewu (biogrupy) do naturalnego rozkładu w celu zachowania bioróżnorodności. Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że na gruncie pozostawiane jest martwe drewno oraz drzewa biocenotyczne w płatach siedlisk przyrodniczych, Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia. Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska.</i>	Rozpatrzenie uwagi w Lp. 103 niniejszej tabeli.
114.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedliska 9170 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych).	Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np. pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie

	Treść uwagi: <i>Jest to zarzut w stronę niewłaściwie prowadzonej gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo. Należy udowodnić takie zagrożenie. To, że siedliska przyrodnicze nie zostały sklasyfikowane na tych gruntach nie oznacza, że działania na tych płatach były prowadzone w sposób niewłaściwy.</i>	całego zasobu siedliska 9170 w obszarze.
115.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Pinetyzacja drzewostanu – istotny udział sosny w drzewostanie. Juwenalizacja drzewostanu. Uproszczenie/ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu. Treść uwagi: <i>Pinetyzacja płatów siedliska jest przede wszystkim związana z historycznym modelem prowadzonej gospodarki leśnej. Co należy uwzględnić w opisie zagrożenia.</i>	Uwagę uwzględniono. Uzupełniono opis zagrożenia przyczynach pinetyzacji siedliska, tj. spowodowanej historycznymi nasadzeniami sosny w ramach ówczesnie prowadzonej gospodarki leśnej.
116.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170: Kod: B02.02 Wycinka lasu Opis zagrożenia: Zmiana sposobu użytkowania terenu Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślubórz wnosi o doprecyzowanie opisu zagrożenia wycinka lasu.</i>	Uwagę uwzględniono. Zagrożenie dotyczy płatów grądów znajdujących się w obrębie gruntów prywatnych. Podczas sporządzania dokumentacji do planu zadań ochronnych (2020-2021) na jednym z płatów, którego część położona jest na gruntach prywatnych w obrębie miejscowości Szczawno (dz. nr 62, 250 obr. Żórawie gm. Gryfino), gdzie istnieje ryzyko zmiany przeznaczenia użytkowania terenu poprzez wycięcie drzewostanu i przeznaczenie gruntu na inne cele. Po ponownej analizie dokumentacji, zagrożenie przeniesiono do zagrożeń potencjalnych, a opis zagrożenia przeformułowano na: „Zmiana sposobu użytkowania terenu gruntów prywatnych w obrębie których stwierdzono

		występowanie płatów siedliska”.
117.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9170: Kod: B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew Opis zagrożenia: Silna trzebież prowadząca do zaburzenia struktury zbiorowiska oraz potęgująca zjawiska degeneracyjne. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o wyjaśnienie terminu silna trzebież.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 21 niniejszej tabeli.
118.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna oraz drzew biocenotycznych (mikrosiedlisk). Niedostatek martwego drewna grubowymiarowego. Treść uwagi: <i>W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są drzewa biocenotyczne oraz fragmenty starodrzewu (biogrupy) do naturalnego rozkładu w celu zachowania bioróżnorodności. Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że na gruncie pozostawiane jest martwe drewno oraz drzewa biocenotyczne w płatach siedlisk przyrodniczych, Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia. Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 103 niniejszej tabeli.
119.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	Uwagę uwzględniono. Po ponownym przeanalizowaniu zawartości zał. 3 dot. zidentyfikowanych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Dolina

	Opis zagrożenia: Niewłaściwa dotychczas identyfikacja siedlisk przyrodniczych, w tym nie wykazywanie większości płatów siedliska 9190 w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz. Tym samym gospodarka leśna w leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarze nie zapewnia istnienia, w wystarczającej liczbie, areale, rozmieszczeniu i reprezentatywności, powierzchni referencyjnych, tj. takich fragmentów siedlisk przyrodniczych, które mogą być referencyjnym punktem odniesienia jako wzorce naturalnego kształtowania się odpowiedniego siedliska przyrodniczego (np. w szczególności: punktem odniesienia dla ilościowych i jakościowych zasobów martwego drewna, drzew biocenotycznych). Treść uwagi: <i>Jest to zarzut w stronę niewłaściwie prowadzonej gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo. Należy udowodnić takie zagrożenie. To, że siedliska przyrodnicze nie zostały sklasyfikowane na tych gruntach nie oznacza, że działania na tych płatach były prowadzone w sposób niewłaściwy.</i>	Tywy PLH3200050 uznano, iż większość zagrożeń związanych z gospodarką leśną (grupa zagrożeń B) wynika z braku działań ochronnych lub niewłaściwie prowadzonej w przeszłości gospodarki leśnej np. pozostawiania niedostatecznej ilości martwego drewna, czego skutkiem obecny jest dzisiaj powszechny jego niedobór. Dlatego też usunięto z zał. 3 kod działania G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. Założenie sieci ekosystemów referencyjnych, czy też modyfikacja gospodarki leśnej wskazane w niniejszym dokumencie do realizacji, w dłuższej perspektywie czasu doprowadzi do polepszenia stanu ochrony w zakresie wskaźników dot. martwego drewna i mikrosiedlisk w aspekcie całego zasobu siedliska 9190 w obszarze.
120.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Uproszczenie/ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu. Pinetyzacja drzewostanu. Istotny udział sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i> w drzewostanie. Treść uwagi: <i>Pinetyzacja płatów siedliska jest przede wszystkim związana z historycznym modelem prowadzonej gospodarki leśnej. Co należy uwzględnić w opisie zagrożenia.</i>	Uwagę uwzględniono. Uzupełniono opis zagrożenia przyczynach pinetyzacji siedliska, tj. spowodowanej historycznymi nasadzeniami sosny w ramach ówczesnie prowadzonej gospodarki leśnej.
121.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190:	Uwagę uwzględniono częściowo.

	Kod: B07 Inne rodzaje praktyk leśnych Opis zagrożenia: Zniszczenia gleby, runa i podszytu przy wykonywaniu zabiegów gospodarczych (trzebieże, zabiegi agrotechniczne). Dosadzenie buka zwyczajnego <i>Fagus sylvatica</i> w płatach siedliska. Treść uwagi: <i>Są to krótkotrwałe zaburzenia, które nie mają dużego wpływu na roślinność runa, która w następnym roku od zabiegu odrasta i nie ma śladu po naruszeniu tej warstwy drzewostanu. Natomiast zabiegi (melioracje) agrotechniczne mają m.in. za zadanie stworzenie optymalnych warunków wzrostu i rozwoju młodego pokolenia.</i>	Rozpatrzenie uwagi w Lp. 13 niniejszej tabeli.
122.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 9190: Kod: H05.01 Odpadki i odpady stałe Opis zagrożenia: Zasypywanie ziemią, gruzem, resztkami organicznymi oraz śmieciami pochodzącymi z pobliskiej szkółki południowej części płatu siedliska. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o Wykreślenie zagrożenia H05.01.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Uwaga nie zawiera uzasadnienia. Jednocześnie wskazuję, iż wszystkie zagrożenia (w tym H05.01 dla siedliska 9190) zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych, a dokonywana ocena, zagrożenia i proponowane działania zapisane zostały w tzw. kartach obserwacji. Południowa część płatu 9190 pokrywającego skarpę nad jeziorem Długie, jest zaśmiecona gruzem i resztkami organicznymi, runo zasypane ziemią, co zostało uwzględnione w karcie obserwacji a następnie przeniesione do zał. nr 3 projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru.
123.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska Opis zagrożenia: Uproszczenie i ujednolicenie struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu w płatach siedlisk. Eliminacja jesionu wyniosłego	Uwagę uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 30 niniejszej tabeli.

	<i>Fraxinus excelsior</i> doprowadzająca do uproszczenia struktury pionowej oraz zaburzeń runa. Juwenalizacja drzewostanu w obrębie płatów siedliska. Przerzedzenie drzewostanu o nieznanym genezie. Treść uwagi: Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że jesion samorzutnie ustąpił z drzewostanów w wyniku masowego zamierania tego gatunku. Zamiast jesionu wprowadzone są gatunki rodzimych wiązów, dębów i olszy, które naturalnie występują w lasach łęgowych. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zmianę opisu zagrożenia.	
124.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Widoczny niedobór martwego drewna w płatach siedliska. Treść uwagi: W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są drzewa biocenotyczne oraz fragmenty starodrzewu (biogrupy) do naturalnego rozkładu w celu zachowania bioróżnorodności. Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że na gruncie pozostawiane jest martwe drewno oraz drzewa biocenotyczne w płatach siedlisk przyrodniczych, Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia. Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska.	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 103 niniejszej tabeli.
125.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: J02.01.02 Osuszanie terenów bagiennych (melioracje) Opis zagrożenia: Silne odwodnienie łągów, murszenie podłoża torfowego	Uwagę przyjęto do wiadomości. Jednocześnie wskazuje się, iż wszystkie zagrożenia (w tym J02.01.02 dla siedliska 91E0) zostały zidentyfikowane podczas szczegółowej inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w ramach sporządzania

	i degeneracja płatów siedliska, spowodowane negatywnym oddziaływaniem utworzonej w przeszłości sieci rowów melioracyjnych, zbyt gęstej i nieadekwatnej do aktualnych warunków klimatycznych. Przegłębianie koparką rowów melioracyjnych. Bieżące odmulanie i pogłębianie rowów uniemożliwia okresowe zalewy, powoduje silne odwodnienie łągów, murszenie podłoża torfowego i degenerację płatu siedliska. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że prace związane z konserwacją i utrzymaniem sprawności rowów melioracyjnych związane są z ustawą Prawo wodne z dnia 20.07.2017r.</i>	dokumentacji planu zadań ochronnych. Natomiast działania wynikające z innych przepisów prawnych nie powinny niszczyć i zagrażać siedliskom przyrodniczym stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.
126.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew Opis zagrożenia: Znaczne przerzedzenie drzewostanu (w tym eliminacja jesionu) doprowadzające do nasilenia procesów degeneracyjnych, w tym apofityzacji runa. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że jesion samorzutnie ustąpił z drzewostanów w wyniku masowego zamierania tego gatunku. Zamiast jesionu wprowadzone są gatunki rodzimych wiązów, dębów i olszy, które naturalnie występują w lasach łągowych. Przerzedzenie warstwy drzew – jest zabiegiem wzmacniającym odporność drzew – zakwalifikowanie tej czynności do zagrożeń jest nieporozumieniem. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zmianę opisu zagrożenia.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 75 niniejszej tabeli.
127.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91E0: Kod: B02.02 Wycinka lasu	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 11 niniejszej tabeli.

	Opis zagrożenia: Wycinka drzewostanu na źródłiskach oraz bezpośrednio przy ciekach i jeziorach (bez zachowania strefy buforowej), co poważnie zaburza funkcjonowanie siedliska (ryzyko eutrofizacji oraz zwiększenia tempa erozji i sukcesji). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz nie prowadzi prac pozyskaniowych na źródłiskach i pozostawia strefy buforowe. Wyjątkiem stanowi konieczność usunięcia drzew pokłeskowych przy miejscach o zwiększonej penetracji ludności z uwagi na konieczność zachowania bezpieczeństwa.</i>	
128.	Uwaga do zagrożenia istniejącego siedliska 91F0: Kod: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew Opis zagrożenia: Nadmierne usuwanie martwego drewna w płatach siedliska. Treść uwagi: <i>W ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozostawiane są drzewa biocenotyczne oraz fragmenty starodrzewu (biogrupy) do naturalnego rozkładu w celu zachowania bioróżnorodności. Nadleśnictwo Myślibórz informuje, że na gruncie pozostawiane jest martwe drewno oraz drzewa biocenotyczne w płatach siedlisk przyrodniczych, Usuwane są tylko drzewa niebezpieczne, które stwarzają zagrożenie zdrowia, życia i mienia. Wykonawca PZO nie wziął pod uwagę, iż niedostatek martwego drewna może wynikać z fazy rozwojowej płatów siedliska.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 103 niniejszej tabeli.
129.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 3140 oraz obszaru wdrażania: Treść działania: Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu	Uwagi nie uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 32 niniejszej tabeli.

	o szerokości około 50 m od granic działki jeziora z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. Obszar wdrażania: Grunty przylegające Jez. Górne (Zielone) w Nadl. Myślibórz Leśn. Swobnica wydz.: 174f (część), 181a (część), 181c (część), 182a (część), 182b (część), 182d (część), 182f (część), 182h (część), 173h (część). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodne z ww. rozporządzeniem. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Nad jeziorem udostępniona jest ścieżka turystycznoedukacyjna i w związku z powyższym działania w zakresie bezpieczeństwa muszą być podejmowane. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych.</i>	
130.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 3150 oraz obszaru wdrażania: Treść działania: Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości około 50 m od granic działki jeziora z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub	Uwagi nie uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 32 niniejszej tabeli.

	bezpieczeństwu ludzi i mienia. Treść działania: Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa.	
131.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 3260 oraz obszaru wdrażania: Treść działania: Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości 50 m od granic działki rzeki. Treść działania: Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa.	Uwagę uwzględniono częściowo. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 32 niniejszej tabeli.

132.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 7220 oraz obszaru wdrażania: Treść działania: Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości około 50 m od niecki źródła i cieku z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. Treść działania: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym 7220, jednakże uwzględniając sytuacje, gdzie nie będzie możliwe pozostawianie 50 metrowego bufora, zmniejszono szerokość na „co najmniej 30 m”.
133.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 7230 oraz obszaru wdrażania: Treść działania: Kształtowanie strefy ekotonowej i wyłączenie z użytkowania rębego i przędrębego pasa drzewostanu o szerokości około 50 m otaczającego mechowisko z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.	Uwagi nie uwzględniono. Wszystkie zapisy, w tym działania w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w § 3 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. poz. 672), w tym nie stosowania rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, dotyczy „zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art.

	Treść działania: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych.</i>	48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną”. Tymczasem zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym 7230, dostosowane do wymogów jego ochrony. Dlatego też zapisów rozporządzenia skierowanego do ochrony gatunków ptaków nie można odnosić do innych wymogów ochrony siedlisk przyrodniczych.
134.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9110: Treść działania: Sposób zagospodarowania buczyny uwzględniający: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan ($\geq 80\%$), z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w kwaśnych buczynach niżowych, w szczególności dębu bezszypułkowego. 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.	Uwagę uwzględniono częściowo. Poniżej ustosunkowano się kolejno wg przyjętej w projekcie zarządzenia numeracji oraz numeracji użytej w uwagach: Ad 1) Uwaga dotycząca usunięcia udziału buka w wysokości $\geq 80\%$. Nie uwzględniono uwagi. Utrzymanie i dążenie do udziału buka w wysokości $\geq 80\%$ we wszystkich jego warstwach jest niezbędne do poprawy wskaźnika „skład drzewostanu”. Ponadto prowadzona dotychczas gospodarka leśna w obrębie kwaśnych buczyn, przy większości typów siedliskowych lasu (TSL) uwzględniała udział buka w wysokości $> 70\%$. Mniejszy udział buka był tolerowany tylko w przypadkach siedlisk przyrodniczych w stanie zachowania „C”. Natomiast w granicach obszaru Dolina Tywy PLH320050 dominacja

4) wyłączenie z użytkowania rębego i przedrębego zboczy o nachyleniu >40°. Pozostawianie ich, jako drzewostanu glebochronnego – zatrzymującego erozję (z dopuszczeniem niezbędnych cięć sanitarnych w przypadku intensywnego zamierania drzew osłabionych przez suszę i zasiedlonych przez tzw. szkodniki wtórne). 5) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęsne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich. 6) wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50m. Termin realizacji – przez cały okres obowiązywania PZO. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> <i>1) utrzymanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan, z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w kwaśnych buczynach niżowych, w szczególności dębu bezszypułkowego,</i> <i>2) preferowanie odnowień naturalnych buka;</i> <i>3) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu min. 5% powierzchni w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem zrębów do 1 ha, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> <i>4) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony</i>	buka w kwaśnej buczynie jest typowa. Ad 2) Wniosek o dodanie zapisu „preferowanie odnowień naturalnych buka”. Uwagę uwzględniono. Ad 3) Uwaga dotycząca zamiany określenia (w konsultowanym projekcie zarządzenia zapis znajduje się w pkt 2) „starodrzewu, jako biogrupy” na „drzewostan w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu” oraz dodania „wyjątku zrębów do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia”. Uwagę uwzględniono. Ad 4) Uwaga dotycząca dodania celu pozostawiania drzew biocenotycznych („w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego”). Uwagę uwzględniono, gdyż jest to główny cel pozostawiania w obrębie siedlisk drzew biocenotycznych. Ad 5) Uwaga dotycząca zapisu „wyłączenie z użytkowania rębego i przedrębego zboczy o nachyleniu >40° (...)” (w konsultowanym zarządzeniu zapis znajduje się w pkt 4) Uwagę uwzględniono częściowo.
---	--

<i>w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.</i> 5) Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o usunięcie tego punktu zgodnie z ustaleniami na spotkaniu w Nadleśnictwie Gryfino. 6) Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodny z ww. rozporządzeniem. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Zapis zaproponowany w lp. 2. Dodatkowo wnosimy o dodanie zapisu: <i>W przypadku wystąpienia sytuacji klęskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie.</i>	Część zapisu działania przeformułowano na: <i>wylączenie z użytkowania rębego i przedrębego lub zastosowanie rębni stopniowej lub przerębowej z długim okresem odnowienia, na zboczach o nachyleniu >40° (...).</i> Ad 6) Uwaga dotycząca przeformułowania całego zapisu. Celem zapisu jest wskazanie wyłączenia z użytkowania zabagnień wraz ze strefą buforową 10 m, natomiast RDLP wskazuje jedynie na pozostawienie w strefie buforowej elementów takich jak duże kamienie zwalone pnie drzew w celu umożliwienia zwierzętom migracji i dostępu do wody – nie zapewnia to jednak zaprzestania użytkowania. Zaproponowany zapis całkowicie zmienia intencje zapisu. Ponadto złożono uwagę dotyczącą zmniejszenia szerokości buforu (nie tylko odnoszącym się do rzeki Tywy ale również do innych cieków) oraz dodania wyjątku „sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia”. Uwagi uwzględniono częściowo. Przeformułowano zapis na: <i>wylączenie z użytkowania rębego fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne (w tym źródłiska), brzegi cieków i naturalnych zbiorników wodnych, z zachowaniem wokół nich strefy buforowej o szerokości ok. 10 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 30 m).</i> Jednocześnie należy zauważyć, iż wszystkie zapisy, w tym działania w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w § 3 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie
--	---

	wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. poz. 672), w tym nie stosowania rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, dotyczy „zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną”. Tymczasem zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym 9110 poprzez dostosowane do wymogów jego ochrony. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszarze PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce planów zarządzania obszarami Natura 2000. Ponadto porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów zadań ochronnych należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W dniu 17 lutego 2010 r. (po zawarciu ww. porozumienia) Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań
--	--

		ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych dokonuje się oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla przedmiotu ochrony lub zapobieżenia im. Powodem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania w poszczególnych obszarach Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony, nie dokonywano ocen stanu ochrony zgodnie z metodykami GIOŚ. Ówczesny stan wiedzy o siedliskach przyrodniczych był znikomy. Natomiast na potrzeby sporządzenia niniejszego dokumentu została dokonana szczegółowa inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych wraz z oceną poszczególnych wskaźników określonych w metodykach, osobno do każdego z siedlisk przyrodniczych. Na podstawie tejże oceny zidentyfikowano zagrożenia, określono cele oraz zaplanowano działania ochronne.
135.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9110 oraz obszaru wdrażania: Treść działania: Wyłączenie z użytkowania gospodarczego ze względu na szczególne nagromadzenie walorów przyrodniczych wokół jeziora Zielonego/Górnego. Obszar wdrażania: 2 płaty siedliska: Nadleśnictwo Myślibórz Leśn. Swobnica 181a (część), 181c (część).	Uwagę uwzględniono częściowo. Przychylono się do uwagi poprzez uzupełnienie zapisu o uwzględnienie ruchu turystycznego i tym samym zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Dopuszcza się możliwość usuwania drzew zagrażających ruchowi turystycznemu jednakże z pozostawieniem powalonych drzew w obrębie płatów siedliska w celu zwiększenia udziału martwego drewna w tychże płatach. Ze względu na bardzo wysoką wartość tego płatu siedliska udowodnioną

	Treść uwagi: <i>Między wydzieleniami udostępniona jest ścieżka turystycznoedukacyjna i w związku z powyższym działania w zakresie bezpieczeństwa muszą być podejmowane.</i>	w dokumentacji do planu zadań ochronnych oraz ze względu na czytelność całego dokumentu (wyłączenie płatu siedliska z użytkowania gospodarczego jest tożsame z objęciem go ekosystemem referencyjnym), przeniesiono wskazane wydzielenia do działania polegającego na zachowaniu płatu jako ostoi różnorodności biologicznej/ powierzchni referencyjnej.
136.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9130: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan (>80% we wszystkich jego warstwach), z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w żyznych buczynach niżowych, głównie dębu szypułkowego i bezszypułkowego; 2) preferowanie odnowień naturalnych buka; 3) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 4) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 5) wyłączenie z użytkowania rębego i przedrębego zboczy o nachyleniu >40°. Pozostawianie ich, jako drzewostanu glebochronnego – zatrzymującego erozję (z dopuszczeniem niezbędnych cięć sanitarnych w przypadku intensywnego zamierania drzew osłabionych przez suszę i zasiedlonych przez tzw. szkodniki wtórne).	Uwagę uwzględniono częściowo. Poniżej ustosunkowano się kolejno wg przyjętej w projekcie zarządzenia numeracji oraz numeracji użytej w uwagach: Ad 1) Uwaga dotycząca usunięcia udziału buka w wysokości >80% we wszystkich jego warstwach. Nie uwzględniono uwagi. Utrzymanie i dążenie do udziału buka w wysokości >80% we wszystkich jego warstwach jest niezbędne do poprawy wskaźnika „skład drzewostanu”. Ponadto prowadzona dotychczas gospodarka leśna w obrębie żyznej buczyny, przy większości typów siedliskowych lasu (TSL) uwzględniała udział buka w wysokości 80% i 90%. Natomiast 60% jest dopuszczona tylko w przypadku siedlisk przyrodniczych w stanie zachowania „C” – nie dotyczy to jednak żyznych buczyn w obszarze, gdyż wg SDF ich reprezentatywność uzyskała ocenę „A” natomiast stan zachowania uzyskał ocenę „B” (SDF został zaktualizowany na podstawie dokumentacji do planu zadań ochronnych). Ad 2) Nie złożono uwagi.

6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10 m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m. Treść uwagi: Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie niniejszego zapisu: 1) <i>utrzymanie lub odtwarzanie roli buka, jako gatunku budującego drzewostan, z uwzględnieniem zmienności mikrosiedliska i dopuszczeniem domieszki innych gatunków występujących naturalnie w kwaśnych buczynach niżowych, w szczególności dębu bezszypułkowego. Zapis niezgodny z porozumieniem jaki został zawarty z RDOŚ-wnosimy o usunięcie zapisu</i> 2) <i>preferowanie odnowień naturalnych buka;</i> 3) <i>uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,</i> 4) <i>pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.</i> 5) <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o usunięcie tego punktu zgodnie z ustaleniami na spotkaniu w Nadleśnictwie Gryfino.</i>	Ad 3) Uwaga dotycząca zamiany określenia „starodrzewu, jako biogrupy” na „drzewostan w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu” oraz dodania „wyjątku zrębów do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia”. Uwagę uwzględniono. Ad 4) Uwaga dotycząca dodania celu pozostawiania drzew biocenotycznych („w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego”). Uwagę uwzględniono, gdyż jest to główny cel pozostawiania w obrębie siedlisk drzew biocenotycznych. Ad 5) Część zapisu działania przeformułowano na: <i>wyłączenie z użytkowania rębego i przedrębego lub zastosowanie rębni stopniowej lub przerębowej z długim okresem odnowienia, na zboczach o nachyleniu >40° (...).</i> Ad 6) Uwaga dotycząca wniosku o przeformułowanie na zapis: „w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody.”, który mija się z intencjami zapisu. Jest: wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10 m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien
---	--

6) <i>Zmienić zapis na „wyłączenie z użytkowania rębego”. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m wzdłuż rzeki, co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodne z ww. rozporządzeniem. Wnosimy o zmianę tego zapisu. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. W przypadku wystąpienia sytuacji klęskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie.</i>	wynosić co najmniej 50 m. Ponadto w zamian za zapis: „Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m” w uwadze wnioskowane jest wprowadzenie zapisu: „zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. Uwagę uwzględniono częściowo. Przeformułowano zapis: <i>wyłączenie z użytkowania rębego fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęśne (w tym źródłiska), brzegi cieków i naturalnych zbiorników wodnych, z zachowaniem wokół nich strefy buforowej o szerokości ok. 10 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 30 m).</i> Jednocześnie należy zauważyć, iż wszystkie zapisy, w tym działania w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w § 3 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. poz. 672), w tym nie stosowania rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, dotyczy „zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną”. Tymczasem zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na
---	--

	siedlisku przyrodniczym 9130 poprzez dostosowane do wymogów jego ochrony. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszarze PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce planów zarządzania obszarami Natura 2000. Ponadto porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów zadań ochronnych należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W dniu 17 lutego 2010 r. (po zawarciu ww. porozumienia) Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych dokonuje się oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla przedmiotu ochrony lub zapobieżenia im. Powodem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad
--	---

		gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania w poszczególnych obszarach Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony, nie dokonywano ocen stanu ochrony zgodnie z metodykami GIOŚ. Ówczesny stan wiedzy o siedliskach przyrodniczych był znikomy. Natomiast na potrzeby sporządzenia niniejszego dokumentu została dokonana szczegółowa inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych wraz z oceną poszczególnych wskaźników określonych w metodykach, osobno do każdego z siedlisk przyrodniczych. Na podstawie tejże oceny zidentyfikowano zagrożenia, określono cele oraz zaplanowano działania ochronne.
137.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9130 oraz obszaru wdrażania w obrębie Nadleśnictwa Myślibórz: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach biocenotycznych i naukowo-badawczych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Myślibórz: 1) Leśn. Góralice wydz.: 204j (część), 267h (całe), 267j (część), 281b (część), 281c (całe), 249b (część), 267d (część), 267g (całe), 267k (całe), 267l (całe), 280d (część), 280g (część); 2) Leśn. Swobnica wydz.: 172i (część), 173c (część), 173i (część), 174a (część), 181a (część), 181b (całe), 181c (część), 182f (część), 167l (część). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o możliwość stosowania rębni IV stopniowej i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na zdrowie i</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Przychylnono się do uwagi poprzez uzupełnienie zapisu o uwzględnienie ruchu turystycznego i tym samym zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Dopuszcza się możliwość usuwania drzew zagrażających ruchowi turystycznemu jednakże z pozostawieniem powalonych drzew w obrębie płatów siedliska w celu zwiększenia udziału martwego drewna w tychże płatach. Usunięto z obszaru wdrażania płaty siedliska 9130 położone w granicach wydzieleń nr 204j, 249b, 281b, 281c, 280g w Leśn. Góralice oraz wydz. nr 167l Leśn. Swobnica, jednakże nie oznacza to rezygnacji ze sposobu gospodarowania uwzględniającego zachowywanie starych drzew, martwego drewna, bardziej złożonej struktury drzewostanu, preferowanie odnowień naturalnych buka, utrzymanie buka jako gatunku dominującego (>80%) w różnych warstwach drzewostanu. Usunięto z obszaru wdrażania płaty znajdujące się w granicach nowopowołanego rezerwatu przyrody „Źródłiskowa skarpa jeziora

	<i>bezpieczeństwo społeczeństwa. Tereny wokół jezior są intensywnie uczęszczane przez lokalne społeczeństwo. Obszar wdrażania jest nie do zaakceptowania dla podanych wydzielen. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie tego zapisu dla wydzielen: 181b, 173i, 172i, 180f, 182f, 267h, 279j.</i>	Dołgie”, tj na powierzchni wydzielen nr: 267l, g, h, j. Pozostawiono natomiast wydzielania nr: 267d (część), 267k (całe) oraz dodano 267a (część) – wskazane w dok. jako ochrona bierna – wydzielania znajdujące się w otulinie rezerwatu przyrody „Źródłiskowa skarpa jeziora Dołgie”, pozostała ich część została włączona do granic rezerwatu. Do wykazu wydzielen dodano wydz. nr 180f, zgodnie z wnioskiem Nadl. Myślibórz. Nie dodano wnioskowanego wydz. 279j (płat żyznej buczyny spontanicznie kształtującej się pod okapem sosny, gdzie wskaźnik „skład drzewostanu” oceniony został jako U2, „wiek drzewostanu” – U2 obecność starodrzewu ale sosnowego, wskaźniki dot. martwego drewna i mikrosiedlisk – również U2). Ponadto w konsultowanym zarządzeniu obszarem wdrażania są płaty siedliska występujące we wskazanych wydzieleniach. Oznacza to, że jeżeli płat zajmuje tylko część wymienionego wydzielania, to obszarem wdrażania jest tylko ta powierzchnia na której występuje siedlisko, a nie całe wydzielanie. Aby podkreślić to wskazanie informację o występowaniu płatu na części wydzielania lub wypełniającego całe wydzielanie umieszczono przy każdym nr wydzielania („całe” lub „część”).
138.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu szypułkowego, bezszypułkowego, oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących	Uwagę uwzględniono częściowo. Poniżej ustosunkowano się kolejno wg przyjętej w projekcie zarządzenia numeracji oraz numeracji użytej w uwagach:

drzewostan, z dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: dębu bezszypułkowego, jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego i buka, oraz z możliwością wykorzystania rodzimych gatunków domieszkowych i osłonowych w przypadku zamierania drzewostanu spowodowanego skutkami suszy, z wyjątkiem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy. 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlądowe, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m. Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> 1) <i>utrzymanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej i dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego oraz buku;.</i>	Ad 1) Nie złożono uwagi. Ad 2) Uwaga dotycząca zamiany określenia „starodrzewu, jako biogrupy” na „drzewostan w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu” oraz dodania do wyjątków sytuacji klęskowych „wyjątku zrębów do 1 ha przeznaczonych do użytkowania”. Uwagę uwzględniono. Ad 3) Uwaga dotycząca dodania celu pozostawiania drzew biocenotycznych („w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego”) Uwagę uwzględniono, gdyż jest to główny cel pozostawiania w obrębie siedlisk drzew biocenotycznych. Ad 4) Uwaga dotycząca wniosku o przeformułowanie na zapis: „w pasie o szerokości 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych zaleca się pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody.”, który mija się z intencjami zapisu. Natomiast w zamian za zapis: „Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m” wnioskowane jest wprowadzenie zapisu: „zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i
--	---

2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia, 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. 4) Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej wzdłuż rzeki o szerokości 25 m co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodne z ww. rozporządzeniem. Wnosimy o zmianę tego zapisu. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. W przypadku wystąpienia sytuacji klęskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie.	gniazdowych. Uwagę uwzględniono częściowo. Zapis przeformułowano na: Przeformułowano zapis: wyłączenie z użytkowania rębego fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne (w tym źródliska), brzegi cieków i naturalnych zbiorników wodnych, z zachowaniem wokół nich strefy buforowej o szerokości ok. 10 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 30 m). Jednocześnie należy zauważyć, iż wszystkie zapisy, w tym działania w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w § 3 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. poz. 672), w tym nie stosowania rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, dotyczy „zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną”. Tymczasem zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym 9160 poprzez dostosowane do wymogów jego ochrony. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszaru
--	---

	PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce planów zarządzania obszarami Natura 2000. Ponadto porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów zadań ochronnych należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W dniu 17 lutego 2010 r. (po zawarciu ww. porozumienia) Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych dokonuje się oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla przedmiotu ochrony lub zapobieżenia im. Powodem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania w poszczególnych obszarach Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony, nie dokonywano ocen stanu ochrony zgodnie z metodykami GIOŚ. Ówczesny stan wiedzy o
--	--

		siedliskach przyrodniczych był znikomy. Natomiast na potrzeby sporządzenia niniejszego dokumentu została dokonana szczegółowa inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych wraz z oceną poszczególnych wskaźników określonych w metodykach, osobno do każdego z siedlisk przyrodniczych. Na podstawie tejże oceny zidentyfikowano zagrożenia, określono cele oraz zaplanowano działania ochronne.
139.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160 oraz obszaru wdrażania: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Myślibórz: 1) Leśn. Góralice wydz.: 250k (część), 250i (część), 267b (część), 267c (część); 2) Leśn. Grzybno wydz.: 176a (część); 3) Leśn. Swobnica wydz.: 167a (część), 167c (część), 167d (część), 167f (część), 167h (część), 173b (część), 173d (część), 174a (część), 180d (część), 180f (część), 181a (część). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o możliwość stosowania rębni IV stopniowej i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na zdrowie i bezpieczeństwo społeczeństwa. Wzmożony ruch turystyczny wokół jezior. Obszar wdrażania jest nie do zaakceptowania dla podanych wydzieleni. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie tego zapisu dla wydzieleni: 176a, 167a, 167d, 180f.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Przychylono się do uwagi poprzez uzupełnienie zapisu o uwzględnienie ruchu turystycznego i tym samym zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Dopuszcza się możliwość usuwania drzew zagrażających ruchowi turystycznemu jednakże z pozostawieniem powalonych drzew w obrębie płatów siedliska w celu zwiększenia udziału martwego drewna w tychże płatach. Usunięto z obszaru wdrażania płaty siedliska 9160 położone w granicach wydz. nr 167h oraz 173b (znajdują się tutaj mikro fragmenty płatów siedliska 9160, których kontynuacja znajduje się w sąsiadujących wydz. 174a, 173d oraz w wydz. 167d, f, c), a także 267b, c (płaty chronione w powołanym w dniu 4 grudnia 2024 r. rezerwacie przyrody „Źródłiskowa skarpa jeziora Dołgie”). Ponadto w konsultowanym zarządzeniu obszarem wdrażania są płaty siedliska występujące we wskazanych wydzieleniach. Oznacza to, że jeżeli płat zajmuje tylko część wymienionego wydzielenia, to obszarem wdrażania jest tylko ta powierzchnia na której występuje siedlisko, a nie całe wydzielenie. Aby podkreślić to wskazanie informację o występowaniu płatu na części wydzielenia lub wypełniającego całe wydzielenie umieszczono przy każdym nr wydzielenia („całe” lub „część”).

140.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9160 oraz obszaru wdrażania: Treść działania: Stopniowa eliminacja świerka, modrzewia, jaworu, robinii akacjowej oraz dębu czerwonego w ramach zabiegów pielęgnacyjnych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Myślibórz: 1) Leśn. Grzybno wydz.: 157a (część), 157f (część), 157l (część). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zapis j.n. stopniowa eliminacja robinii akacjowej oraz dębu czerwonego w ramach zabiegów pielęgnacyjnych.</i>	Uwagi nie uwzględniono. Uwaga nie zawiera merytorycznego uzasadnienia rezygnacji ze stopniowej eliminacji świerka, modrzewia, jaworu z płatu siedliska 9160 położonego w granicach wydzielen nr 157a, f, l. Zgodnie z kartą obserwacji, w obrębie płatu siedliska z gatunków obcych ekologicznie występuje świerk w udziale <5%, natomiast z gatunków obcych geograficznie: modrzew 10% udziału oraz świerk – 10% udziału. Natomiast w obrębie płatu nie stwierdzono występowania dębu czerwonego i robinii akacjowej (gatunki te zostały mylnie wprowadzone do projektu zarządzenia), dlatego też usunięto te gatunki z treści działania.
141.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9170: Treść działania: 1) utrzymanie lub odtworzenie roli rodzimych dębów oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej i dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego oraz buku; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych z wyjątkiem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia;	Uwagę uwzględniono częściowo. Poniżej ustosunkowano się kolejno wg przyjętej w projekcie zarządzenia numeracji oraz numeracji użytej w uwagach: Ad 1) Nie złożono uwagi Ad 2) Uwaga dotycząca zamiany określenia „starodrzewu, jako biogrupy” na „drzewostan w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu” oraz dodania do wyjątków sytuacji kłeskowych „powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia”. Uwagę uwzględniono.

4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> <i>1) utrzymanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów oraz grabu pospolitego, jako gatunków budujących drzewostan, z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej i dopuszczeniem domieszek innych rodzimych gatunków liściastych występujących naturalnie w grądach środkowoeuropejskich: jesionu, wiązów, lipy drobnolistnej, klonu pospolitego oraz buku;</i> <i>2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,;</i> <i>3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia;</i> <i>4) Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej wzdłuż rzeki o szerokości 25 m co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i</i>	Ad 3) Uwaga dotycząca dodania celu pozostawiania drzew biocenotycznych („w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego”) Uwagę uwzględniono, gdyż jest to główny cel pozostawiania w obrębie siedlisk drzew biocenotycznych. Ad 4) W zamian za zapis: „Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m” wnioskowane jest wprowadzenie zapisu: „zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. Uwagę uwzględniono częściowo. Zapis przeformułowano na: <i>wylączenie z użytkowania rębego fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne (w tym źródłiska), brzegi cieków i naturalnych zbiorników wodnych, z zachowaniem wokół nich strefy buforowej o szerokości ok. 10 m, z wyłączeniem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 30 m).</i> Jednocześnie należy zauważyć, iż wszystkie zapisy, w tym działania w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w § 3 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie
--	---

<i>Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodne z ww. rozporządzeniem. Wnosimy o zmianę tego zapisu. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. W przypadku wystąpienia sytuacji klęskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie.</i>	wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. poz. 672), w tym nie stosowania rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, dotyczy „zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną”. Tymczasem zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym 9170 poprzez dostosowane do wymogów jego ochrony. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszarze PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce planów zarządzania obszarami Natura 2000. Ponadto porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów zadań ochronnych należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W dniu 17 lutego 2010 r. (po zawarciu ww. porozumienia) Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań
---	--

		ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych dokonuje się oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla przedmiotu ochrony lub zapobieżenia im. Powodem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania w poszczególnych obszarach Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony, nie dokonywano ocen stanu ochrony zgodnie z metodykami GIOŚ. Owcześniejszy stan wiedzy o siedliskach przyrodniczych był znikomy. Natomiast na potrzeby sporządzenia niniejszego dokumentu została dokonana szczegółowa inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych wraz z oceną poszczególnych wskaźników określonych w metodykach, osobno do każdego z siedlisk przyrodniczych. Na podstawie tejże oceny zidentyfikowano zagrożenia, określono cele oraz zaplanowano działania ochronne.
142.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9170 oraz obszaru wdrażania: Treść: Zachowanie płatów siedliska jako ostoi różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Myślibórz: 1) Leśn. Grzybno wydz.: 171g (część);	Uwagę uwzględniono częściowo. Przychylono się do uwagi poprzez uzupełnienie zapisu o uwzględnienie ruchu turystycznego i tym samym zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Dopuszcza się możliwość usuwania drzew zagrażających ruchowi turystycznemu jednakże z pozostawieniem powalonych drzew w obrębie płatów siedliska w celu zwiększenia udziału martwego drewna w tychże płatach.

	2) Leśn. Swobnica wydz.: 172i (część), 173c (część). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o możliwość stosowania rębni IV stopniowej i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Wzmógłony ruch turystyczny wokół jezior. Obszar wdrażania jest nie do zaakceptowania dla podanych wydzieleni. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o pozostawienie bez zabiegu w wydzieleniu: 172 i.</i>	Ponadto w konsultowanym zarządzeniu obszarem wdrażania są płaty siedliska występujące we wskazanych wydzieleniach. Oznacza to, że jeżeli płat zajmuje tylko część wymienionego wydzielenia, to obszarem wdrażania jest tylko ta powierzchnia na której występuje siedlisko, a nie całe wydzielenie. Aby podkreślić to wskazanie informację o występowaniu płatu na części wydzielenia lub wypełniającego całe wydzielenie umieszczono przy każdym nr wydzielenia.
143.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 9190: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli dębu bezszypułkowego, jako gatunku budującego drzewostan (>70%) z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej oraz dopuszczeniem domieszki dębu szypułkowego, brzozy brodawkowatej, sosny zwyczajnej oraz buka; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych⁵) z wyjątkiem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m).	Uwagę uwzględniono częściowo. Poniżej ustosunkowano się kolejno wg przyjętej w projekcie zarządzenia numeracji oraz numeracji użytej w uwagach: Ad 1) Uwaga dotycząca gatunku budującego drzewostan, gdzie zamiast dębu szypułkowego postulowana jest zamiana na rodzime gatunki dębów oraz usunięcie jego udziału w drzewostanie >70%. Ponadto wnioskowane jest usunięcie z zapisu dębu szypułkowego jako gatunku domieszkowego. Uwaga uzasadniana jest niezgodnością zapisu z ww. porozumieniem z RDOŚ Szczecin zawartym w 2009 r. Uwagę uwzględniono częściowo. Zalecenie udziału rodzimych dębów > 70% (stan FV) wynika z metodyki GIOŚ. Przeformułowano zapis na: „utrzymywanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów (z preferowaniem odporniejszego na susze dębu bezszypułkowego), jako gatunków budujących drzewostan (>70%) z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej oraz dopuszczeniem domieszki: brzozy brodawkowatej, sosny zwyczajnej

Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> <i>1) utrzymanie lub odtwarzanie roli rodzimych gatunków dębów, jako gatunków budujących drzewostan, z uwzględnieniem aktualnego stanu sanitarnego, mozaiki glebowej i dopuszczeniem domieszki buku, brzozy brodawkowatej i sosny zwyczajnej oraz buka. Zapis niezgodny z porozumieniem jaki został zawarty z RDOŚ-wnosimy o usunięcie zapisu, ;</i> <i>2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia ;</i> <i>3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia;</i> <i>4) Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m wzdłuż rzeki co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodne z ww. rozporządzeniem. Wnosimy o zmianę tego zapisu. Nadleśnictwo</i>	oraz buka”. Ad 2) Uwaga dotycząca zamiany określenia „starodrzewu, jako biogrupy” na „drzewostan w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu” oraz dodania do wyjątków sytuacji kłęskowych „powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia”. Uwagę uwzględniono. Ad 3) Uwaga dotycząca dodania celu pozostawiania drzew biocenotycznych („w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego”) Uwagę uwzględniono, gdyż jest to główny cel pozostawiania w obrębie siedlisk drzew biocenotycznych. Ad 4) W zamian za zapis: „Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 50 m” wnioskowane jest wprowadzenie zapisu: „zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowe w pasie o szerokości około 25 m od linii brzegu naturalnych cieków wodnych, z wyłączeniem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. Uwagę uwzględniono częściowo. Przeformułowano zapis na: <i>wylączenie z użytkowania rębego</i>
--	--

<i>Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. W przypadku wystąpienia sytuacji kłaskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie.</i>	<i>fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne (w tym źródłiska), brzegi cieków i naturalnych zbiorników wodnych, z zachowaniem wokół nich strefy buforowej o szerokości ok. 10 m, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 30 m).</i> Jednocześnie należy zauważyć, iż wszystkie zapisy, w tym działania w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w § 3 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. poz. 672), w tym nie stosowania rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, dotyczy „zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną”. Tymczasem zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym 9190 poprzez dostosowane do wymogów jego ochrony. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszarze PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region
--	--

	biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce planów zarządzania obszarami Natura 2000. Ponadto porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów zadań ochronnych należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W dniu 17 lutego 2010 r. (po zawarciu ww. porozumienia) Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych dokonuje się oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla przedmiotu ochrony lub zapobieżenia im. Powodem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania w poszczególnych obszarach Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony, nie dokonywano ocen stanu ochrony zgodnie z metodykami GIOŚ. Ówczesny stan wiedzy o siedliskach przyrodniczych był znikomy. Natomiast na potrzeby sporządzenia niniejszego dokumentu została dokonana szczegółowa inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych wraz z oceną poszczególnych wskaźników określonych w metodykach, osobno do każdego z siedlisk
--	--

		przyrodniczych. Na podstawie tejże oceny zidentyfikowano zagrożenia, określono cele oraz zaplanowano działania ochronne.
144.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymanie lub odtworzenie roli olchy czarnej oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan (>90%), z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w łęgach niżowych (wiązy, wierzby); 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewia, jako biogrupy; 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu drzew biocenotycznych z wyłączeniem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) wyłączenie z prac odmuleniowych wszelkich cieków i rowów w obrębie płatów siedliska poza ewidentnymi przypadkami faktycznego zagrożenia dla mienia prywatnego; 5) tolerowanie działalności bobrów w obrębie płatów i ich bezpośredniego sąsiedztwa; 6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m).	Uwagę uwzględniono częściowo. Poniżej ustosunkowano się kolejno wg przyjętej w projekcie zarządzenia numeracji oraz numeracji użytej w uwagach: Ad 1) Uwaga dotycząca usunięcia udziału olchy czarnej i jesionu w drzewostanie w wysokości >90% z powodu niezgodności z ww. porozumieniem z RDOŚ zawartym w 2009 r. Uwagi nie uwzględniono. Typ źródłkowy siedliska 91E0-4 występuje w obszarze na łącznej powierzchni 127,43 ha, co stanowi 46% zasobu siedliska 91E0 w obszarze. Na gruntach prywatnych oraz na gruntach Skarbu Państwa, którymi zarządzają jednostki PGW Wody Polskie znajduje się 37,14 ha, co stanowi 13,5 %. Typ siedliska 91E0-3 stanowi 40,5% zasobu siedliska w obszarze – typ 91E0-3 wykształcił się głównie na TSL – Ol, OlJ oraz na bagnach, natomiast w obrębie TSL - LMŚw, Lw, LŚw łęgi zajmują zaledwie 2,75 ha pow. (w tym zlokalizowane w rezerwacie „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy” – na 1,03ha, natomiast w pozostałej części obszaru – na 1,72 ha, co stanowi 0,6%). Wskazanie dotyczące udziału olchy czarnej i jesionu w drzewostanie w wysokości >90% jest całkowicie zgodne z dotychczas prowadzoną gospodarką leśną na łęgach, gdyż wg porozumienia z 2009 r., w obrębie

Treść uwagi: Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie niniejszego zapisu: 1) utrzymanie lub odtwarzanie roli olchy czarnej oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w łęgach niżowych (wiązy, wierzby); Zapis niezgodny z porozumieniem jaki został zawarty z RDOŚ-wnosimy o usunięcie zapisu, 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia, 3) pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia; 4) Nadleśnictwo Myślibórz nie dokonuje prac odmuleniowych cieków i rowów w obrębie siedliska 91E0. Cieki jako wody płynące w większości przypadków nie są zarządzane przez LP, natomiast rowy i pozostałe cieki nie są odmulane, gdyż nie zachodzi taka potrzeba w tym siedlisku przyrodniczym na terenie naszego nadleśnictwa. Dlatego też, zapis ten należy usunąć z działań za które odpowiedzialne jest Nadleśnictwo Myślibórz., uwzględniając zapisy ustawy Prawo wodne z dnia	typu 91E0-4 stosuje się olchę „Ol 90%”, a w obrębie typu 91E0-3 na TSL OIJ stosuje się olchę i jesionu w różnych proporcjach, tj., „Ol 60% i Js 30%” lub „Ol30% i Js 60%”. Ad 2) Uwaga dotycząca zamiany określenia „starodrzewu, jako biogrupy” na „drzewostan w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu” oraz dodania do wyjątków sytuacji kłeskowych „powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia”. Uwagę uwzględniono. Ad 3) Uwaga dotycząca dodania celu pozostawiania drzew biocenotycznych („w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego”) Uwagę uwzględniono, gdyż jest to główny cel pozostawiania w obrębie siedlisk drzew biocenotycznych. Ad 4) Uwaga dotycząca usunięcia zapisu z powodu nie prowadzenia prac odmuleniowych przez Lasy Państwowe. Uwagi nie uwzględniono. Działaniami służącymi bezpośrednio osiągnięciu celów postawionych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, poza wykonaniem konkretnych czynności w zakresie ochrony czynnej, jest wdrożenie modyfikacji w stosowanych dotychczas stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, ale również utrzymanie określonych metod
---	--

20.07.2017. 5) <i>Tolerowanie działalności bobrów w obrębie płatów i ich bezpośredniego sąsiedztwa z wyjątkiem upraw i drzewostanów mogących zamierać w wyniku podtopień.</i> 6) <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m wzdłuż rzeki co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodne z ww. rozporządzeniem. Wnosimy o zmianę tego zapisu. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. W przypadku wystąpienia sytuacji klęskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie.</i>	gospodarowania. Nie prowadzenie jakichkolwiek prac odmuleniowych przez Lasy Państwowe przyczynia się do dążenia do zachowania siedliska w stanie właściwym. Natomiast w aspekcie bezterminowego obowiązywania PZO umieszczenie wskazanego zapisu w niniejszym dokumencie jest niezbędne dla właściwej ochrony siedliska. Wykonywanie prac odmuleniowych w powiązaniu z panującymi suszami wpływa niekorzystnie na ekosystem łągów i potęgować procesy degeneracyjne, dlatego też z punktu widzenia zapobiegania zagrożeniom nie jest zasadne usunięcie kwestionowanego zapisu. Ad 5) Uwaga dotycząca dodania do zapisu warunku, iż zalecenie nie dotyczy: „upraw i drzewostanów mogących zamierać w wyniku podtopień”. Uwagę uwagledniono. Ad 6) Uwaga dotyczy braku zgody na 50 m szerokości buforu i zmianę na 25 m – z powodu braku zgodności z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej oraz dodanie zapisu: „z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. W przypadku wystąpienia sytuacji klęskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie”. Uwagę uwzględniono częściowo. Przeformułowano zapis na: <i>wyłączenie z użytkowania rębego fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne (w tym</i>
--	---

	<i>źródłiska), brzegi cieków i naturalnych zbiorników wodnych, z zachowaniem wokół nich strefy buforowej o szerokości ok. 10 m, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 30 m).</i> Jednocześnie należy zauważyć, iż wszystkie zapisy, w tym działania w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w § 3 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. poz. 672), w tym nie stosowania rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, dotyczy „zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną”. Tymczasem zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym 91E0 poprzez dostosowane do wymogów jego ochrony. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszarze PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010)
--	---

	9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce planów zarządzania obszarami Natura 2000. Ponadto porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów zadań ochronnych należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W dniu 17 lutego 2010 r. (po zawarciu ww. porozumienia) Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych dokonuje się oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla przedmiotu ochrony lub zapobieżenia im. Powodem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania w poszczególnych obszarach Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony, nie dokonywano ocen stanu ochrony zgodnie z metodykami GIOŚ. Ówczesny stan wiedzy o siedliskach przyrodniczych był znikomy. Natomiast na potrzeby sporządzenia niniejszego dokumentu została dokonana szczegółowa inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych wraz z oceną poszczególnych wskaźników określonych w metodykach, osobno do każdego z siedlisk przyrodniczych. Na podstawie tejże oceny zidentyfikowano zagrożenia,
--	--

		określono cele oraz zaplanowano działania ochronne.
145.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0 oraz obszaru wdrażania działaniu w obrębie Nadleśnictwa Myślibórz: Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu – jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe oraz krajobrazowe. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Myślibórz: 1) Leśn. Góralice wydz. 205j (część), 205s (część), 206d (część), 207b (część), 250k (część), 250l (część), 280b (część), 280c (całe część), 280f (część całe), 280g (część), 281b (część), 282f (część); 2) Leśn. Grzybno wydz. 157a (część), 157c (część), 157d (część), 157t (część), 157s (część), 161d (część), 162d (część), 162f (część), 162p (część), 169a (część), 176a (część), 176g (część), 176k (część); 3) Leśn. Swobnica wydz. 156a (część), 156b (część), 156d (część), 156f (część), 156j (część), 156m (część), 160d (część), 160i (część), 160j (część), 160k (część), 160p (część), 164a (całe), 164b (część), 164c (część), 164f (część), 167d (część), 167h (część), 168b (część), 168g (część), 173c (część), 173h (część), 181c (część), 197w (część). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o możliwość stosowania rębni IV stopniowej i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Wzmożony ruch turystyczny wokół jezior. Obszar wdrażania jest nie do zaakceptowania dla podanych wydzieleni. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o pozostawienie bez zabiegu w wydzieleniach: 157c, 156a, 156f, 156d, 156b, 156j, 156g, 156k, 160d, 157d, 162f, 162d, 160i, 160j, 160k, 160p, 164a, 164b, 164f, 169a, 162p, 168g, 176a, 167h, 167a, 167i, 181c, 197w, 207d, 207b, 205s.</i>	Uwagę uwzględniono częściowo. Przychylono się do postulatu Nadl. Myślibórz o pozostawienie w obszarze wdrażania działania wydzieleni, gdzie występują płaty 91E0, tj.: 157c, 156a, 156f, 156d, 156b, 156j, 160d, 157d, 162f, 162d, 160i, 160j, 160k, 160p, 164a, 164b, 164f, 169a, 168g, 176a, 167h, 181c, 197w, 207b, 205s. W obszarze wdrażania pozostawiono również wydzielenia nr: 205j, 250k, 250l, 280b, 280c, 280f, 281b, 167d, 173h, gdzie znajdują się płaty łągów źródłiskowych (91E0-4) lub ich fragmenty, gdzie autor dokumentacji wskazał na ich ochronę bierną ze względu na ich funkcję wodochronną (ochrona źródeł). Należy tutaj podkreślić, iż dotychczasowa gospodarka leśna była zobligowana uwzględniać ochronę łągów źródłiskowych poprzez realizowanie zapisów Porozumienia nr 1/2009 z dn. 23.11.2009 r. oraz jego aneksu nr 3/2014 z dnia 24.08.2014 r., zawartych pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie a Regionalnym Dyrektorem Lasów Państwowych w Szczecinie, w którym dla łągów źródłiskowych ustanowiono <i>zakaz użytkowania rębnego, pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia próchnicy, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.</i> Nadleśnictwo Myślibórz w swojej uwadze wniosło również o pozostawienie bez zabiegu płatów występujących w wydzieleniach nie wymienionych w projekcie konsultowanego zarządzenia: 156g, 156k, 162p, 167a, 167i oraz 207d. Wniosek ten uwzględniono poza dodaniem wydz. 167a, gdzie nie występuje siedlisko 91E0 (wydzielenie w całości wypełnia płaty siedlisk 91F0 oraz 9160). Skorygowano informacje dotyczącą pokrycia siedliskiem wydzieleni: 280f, gdzie płat siedliska zajmuje cała powierzchnia wydzielenia, a nie tylko jego część, natomiast w przypadku 280c – siedlisko zajmuje część

		wydzielenia a nie całe. Do obszaru wdrażania dodano wydz. 173d (część), gdzie występuje fragment łągu źródłiskowego (jeden z najcenniejszych w obszarze), którego kontynuacja znajduje się w wydz. 173h. Z obszaru wdrażania usunięto części wydzielen: 206d, 280g, 282f, 156m, 157a, 157t, 157s, 161d, 162p, 164c, 168b, 173c 176k, 176g, 176k – ze względu na występujące tam mikro powierzchnie łągów. Ze względu na możliwy wzmożony ruch turystyczny wzdłuż granic płatów łągów dopuszcza się usuwanie drzew zagrażających ruchowi turystycznemu jednakże z pozostawieniem powalonych drzew w obrębie płatów siedliska w celu zwiększenia udziału martwego drewna w tychże płatach. Wyjątek ten umieszczono w treści działania dot. <i>zachowania płatu płatów siedliska 91E0 jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych</i>. Podobnej analizy dokonano w przypadku wydzielen występujących w Nadleśnictwie Gryfino, gdzie najbardziej wartościowe przyrodniczo płaty łągów (wariant źródłiskowy) przeniesiono do działania dot. <i>zachowania płatów siedliska 91E0 jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych</i>. Tym samym działanie dot. <i>pozostawienia bez zabiegu – jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe oraz krajobrazowe</i> zostało usunięte z procedowanego dokumentu, który uzyskał w ten sposób lepszą czytelność.
146.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0 oraz obszaru	Uwagę uwzględniono częściowo.

wdrażania działaniu w obrębie Nadleśnictwa Myślibórz: Treść działania: Zachowanie płatu jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Myślibórz: 1) Leśn. Swobnica wydz. 173d (część), 173g (część), 173h (część), 174a (część), 174f (część), 181a (część), 182f (część), 189c (część). Treść uwagi: <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o możliwość stosowania rębni IV stopniowej i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Wzmożony ruch turystyczny wokół jezior. Obszar wdrażania jest nie do zaakceptowania dla podanych wydzielen. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o pozostawienie bez zabiegu w wydzieleniu: 173d.</i>	Przychylnono się do uwagi poprzez uzupełnienie zapisu o uwzględnienie ruchu turystycznego i tym samym zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Dopuszcza się możliwość usuwania drzew zagrażających ruchowi turystycznemu jednakże z pozostawieniem powalonych drzew w obrębie płatów siedliska w celu zwiększenia udziału martwego drewna w tychże płatach (ścieżki prawdopodobnie będą na obrzeżach płatów, gdyż poruszanie się w obrębie źródlisk nie jest możliwe) Płat siedliska 91E0 położony w granicach wydz. 173d,g,h, 174a,f stanowi jeden z najcenniejszych płatów olszyn źródliskowych i łęgów w obszarze. Źródliskowe formy oraz klasyczne łęgi tworzą tu bogatą mikromozaikę nad jez. Zielonym. Natomiast w granicach wydz. 182f (Nadl. Myślibórz wyznaczyło tutaj OCP – obszar przyrodniczo cenny) oraz na małym fragmencie wydz. 189c łęg wykształcił się na kopule torfowiska źródliskowego osadzonego na gytii jeziornej. Ponieważ na niemalże całym wydz. 181a występuje siedlisko 9130, a siedlisko 91E0 zajmuje jedynie mikropowierzchnię, zdecydowano się na usunięcie tego wydzielenia z obszaru wdrażania działania adresowanego do siedliska 91E0. W części wydz. 189c znajduje się fragment 91E0, stanowiący całość z pozostałą częścią płatu w wydz. 182f i pomimo, iż fragment ten sasiaduje z drogą publiczną, pozostawiono go w obszarze wdrażania działania. W obrębie wydzielenia 173g, w jego południowej części (na pow. 0,14 ha) znajduje się fragment płatu siedliska 91E0 i tylko ta część powinna być objęta ochroną bierną, co zostało uwzględnione w procedowanym zarządzeniu. Na pozostałej części wydzielenia znajduje się zbiorowisko nie stanowiące siedliska przyrodniczego, tj. ok. 40-letnia sośnina. Całe wydzielenie 173h objęte jest OCP, podobnie jak wydz. 174f, jednakże siedlisko 91E0 występuje w małym fragmencie, wzdłuż wschodniej granicy wydzielenia – i tylko ten fragment powinien być
---	---

		wyznaczony jako pow. referencyjna. Dokonano połączenia obszaru wdrażania działania dot. pozostawienia bez zabiegu - jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe i krajobrazowe z obszarem wdrażania działania dot. zachowania sieci ekosystemów referencyjnych, gdyż ich realizacja będzie skutkować zaprzestaniem czynności związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej. Skutkiem powyższego pozostano przy brzmieniu działania: <i>zachowanie płatu płatów siedliska 91E0 jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej referencyjnych o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych.</i> Ponadto należy wskazać, iż w konsultowanym zarządzeniu obszarem wdrażania są płaty siedliska występujące we wskazanych wydzieleniach. Oznacza to, że jeżeli płat zajmuje tylko część wymienionego wydzielenia, to obszarem wdrażania jest tylko ta powierzchnia na której występuje siedlisko, a nie całe wydzielenie. Aby podkreślić to wskazanie informację o występowaniu płatu na części wydzielenia lub wypełniającego całe wydzielenie umieszczono przy każdym nr wydzielenia.
147.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91E0: Treść działania: Wprowadzenie systemu retencjonowania wody poprzez: 1) podniesienie rzędnej rowów odwadniających płaty siedliska; 2) budowa zastawek piętrzących/progów na cieku (rowie); 3) niekonserwowanie urządzeń wodnych; 4) tolerowanie działalności bobrów	Uwagi nie uwzględniono. Rozpatrzenie uwagi znajduje się w lp. 47 niniejszej tabeli.

	Powyższe rozwiązania stosować w zależności od potrzeb. <i>Treść uwagi: Zapisy są nie do przyjęcia, sprzeczne. Zastawki/progi na cieku to urządzenia wodne. Niekonserwowanie tych urządzeń mija się z celem ich budowy. Należy przeanalizować czy aktualnie istniejące rowy spełniają swoją funkcję – odprowadzają wody. W sytuacji jeśli istniejące rowy nie pełnią swojej funkcji budowa urządzeń piętrzących jest niezasadna. Działalność bobrów może przyczynić się również do niewłaściwego funkcjonowania systemów małej retencji. Zapis z tolerowaniem bobrów jest również sprzeczny z pozostałymi zaproponowanymi zapisami. W zależności od potrzeb i sytuacji na gruncie – warunków wodnych zaleca się zaprojektować i wybudować system małej retencji.</i>	
148.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91F0: Treść działania: Przyjęcie sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym uwzględniającym: 1) utrzymywanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów, wiązów oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan (>90% we wszystkich jego warstwach), z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w lasach łęgowych; 2) uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni starodrzewu, jako biogrupy; 3) pozostawianie drzew biocenotycznych ze szczególnym uwzględnieniem drzew z próchnowiskami, dziuplami i pęknięciami pnia;	Uwagę uwzględniono częściowo. Poniżej ustosunkowano się kolejno wg przyjętej w projekcie zarządzenia numeracji oraz numeracji użytej w uwagach: Ad 1) Uwaga dotycząca obniżenia udziału gatunków Js Wz Db >90% do 70%. Nie uzasadniono postulatu usunięcia udziału >90% gatunków budujących drzewostan siedliska 91F0, jednakże uwzględniając wyjątkowo dotychczasowe ustalenia w porozumieniu RDLP-RDOŚ, obniżono poziom bezwzględnego udziału tychże gatunków i przyjęto wartość >70%

4) wyłączenie z prac odmuleniowych wszelkich cieków i rowów w obrębie płatów siedliska poza ewidentnymi przypadkami faktycznego zagrożenia dla mienia prywatnego; 5) tolerowanie działalności bobrów w obrębie płatów i ich bezpośredniego sąsiedztwa; 6) wyłączenie z użytkowania fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęśne, brzegi cieków i rowów z pasem buforowym co najmniej 10m wokół nich. Wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić około 50 m. Treść uwagi: <i>Wnoszę o zastosowanie niniejszego zapisu:</i> 1) <i>utrzymanie lub odtwarzanie roli rodzimych dębów, wiązów oraz jesionu wyniosłego, jako gatunków budujących drzewostan, z dopuszczeniem naturalnej domieszki innych gatunków liściastych występujących w lasach łęgowych. Zapis niezgodny z porozumieniem jaki został zawarty z RDOŚ-wnosimy o usunięcie zapisu;</i> 2) <i>uzyskanie bardziej złożonej struktury drzewostanu, poprzez pozostawianie w cięciach rębnych fragmentu co najmniej 5% powierzchni drzewostanu w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi, z wyjątkiem powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia,;</i> 3) <i>pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz zwiększenia zasobów martwego drewna, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających</i>	Ad 2) Uwaga dotycząca zamiany określenia „starodrzewu, jako biogrupy” na „drzewostan w formie grup i / lub kęp drzew do naturalnego rozpadu” oraz dodania „wyjątku powierzchni do 1 ha przeznaczonych do użytkowania, bloków upraw pochodnych, sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i / lub bezpieczeństwu ludzi i mienia”. Uwagę uwzględniono. Ad 3) Uwaga dotycząca dodania do zapisu wyjątku: „wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia” Uwagę uwzględniono poprzez dodanie ww. wyjątku do kwestionowanego zapisu. Ad 4) Uwaga dotycząca usunięcia zapisu z powodu nie prowadzenia prac odmuleniowych przez Lasy Państwowe. Uwagi nie uwzględniono. Działaniami służącymi bezpośrednio osiągnięciu celów postawionych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, poza wykonaniem konkretnych czynności w zakresie ochrony czynnej, jest wdrożenie modyfikacji w stosowanych dotychczas stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, ale również utrzymanie określonych metod gospodarowania. Nie prowadzenie jakichkolwiek prac odmuleniowych przez Lasy Państwowe przyczynia się do dążenia do zachowania siedliska w stanie właściwym. Natomiast w aspekcie bezterminowego obowiązywania PZO umieszczenie wskazanego zapisu w niniejszym dokumencie jest niezbędne dla właściwej ochrony siedliska. Wykonywanie prac odmuleniowych w powiązaniu z panującymi suszami
--	--

<i>trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia;</i> 4) <i>Nadleśnictwo Myślibórz nie dokonuje prac odmuleniowych cieków i rowów w obrębie siedliska 91E0. Cieki jako wody płynące w większości przypadków nie są zarządzane przez LP, natomiast rowy i pozostałe cieki nie są odmulane, gdyż nie zachodzi taka potrzeba w tym siedlisku przyrodniczym na terenie naszego nadleśnictwa. Dlatego też, zapis ten należy usunąć z działań za które odpowiedzialne jest Nadleśnictwo Myślibórz., uwzględniając zapisy ustawy Prawo wodne z dnia 20.07.2017 r.;</i> 5) <i>tolerowanie działalności bobrów w obrębie płatów i ich bezpośredniego sąsiedztwa z wyjątkiem upraw i drzewostanów mogących zamierać w wyniku podtopień.</i> 6) <i>Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o zastosowanie strefy buforowej o szerokości 25 m wzdłuż brzegu rzeki co wynika z Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Wyłączenie pasa 50 m z użytkowania rębego jest nie do przyjęcia i niezgodne z ww. rozporządzeniem. Wnosimy o zmianę tego zapisu. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi także o możliwość stosowania rębni IV stopniowej, umożliwiającej długi okres odnowienia i cięć sanitarnoselekcyjnych. Zachowywać, kształtować i/lub tworzyć strefy ekotonowej w pasie o szerokości około 25 m, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. W przypadku wystąpienia sytuacji kłaskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie.</i>	będą wpływać niekorzystnie na ekosystem łągów i potęgować procesy degeneracyjne, dlatego też z punktu widzenia zapobiegania zagrożeniom nie jest zasadne usunięcie kwestionowanego zapisu. Ad 5) Uwaga dotycząca dodania do zapisu warunku, iż zalecenie nie dotyczy: „upraw i drzewostanów mogących zamierać w wyniku podtopień”. Rozpatrzenie uwagi w Lp. 44 niniejszej tabeli. Ad 6) Uwaga dotyczą braku zgody na 50 m szerokości buforu i zamianę na 25 m – z powodu braku zgodności z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej oraz dodanie zapisu: „z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia. W strefie ekotonowej nie stosować rębni zupełnych i gniazdowych. W przypadku wystąpienia sytuacji kłaskowych zagrażających zachowaniu trwałości siedlisk przyrodniczych zastosowanie mają indywidualne, dostosowane do konkretnych potrzeb uzgodnienia z RDOŚ w Szczecinie”. Uwagę uwzględniono częściowo. Przeformułowano zapis na: <i>wylączenie z użytkowania rębego fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródlęsne (w tym źródłiska), brzegi cieków i naturalnych zbiorników wodnych, z zachowaniem wokół nich strefy buforowej o szerokości ok. 10 m, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia (wzdłuż rzeki Tywy pas buforowy powinien wynosić co najmniej 30 m).</i>
---	---

		Jednocześnie należy zauważyć, iż wszystkie zapisy, w tym działania w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w § 3 Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. poz. 672), w tym nie stosowania rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych, dotyczy „zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną”. Tymczasem zapisy umieszczone w konsultowanym projekcie zarządzenia odnoszą się do sposobu gospodarowania na siedlisku przyrodniczym 91F0 poprzez dostosowane do wymogów jego ochrony. Porozumienie pomiędzy RDLP Szczecin a RDOŚ Szczecin zostało zawarte w 2009 r., w czasie tworzenia się struktur GDOŚ i RDOŚ, przed powstaniem obszarów Natura 2000, w większości (w tym obszaru PLH320050) zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) oraz przed ustanowieniem jakichkolwiek w Polsce planów zarządzania obszarami Natura 2000. Ponadto porozumienie wskazuje, iż w przypadku ustanowienia planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów zadań ochronnych należy postępować zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz jej aktami wykonawczymi. W
--	--	---

		dniu 17 lutego 2010 r. (po zawarciu ww. porozumienia) Minister Środowiska zatwierdził rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, stanowiące akt wykonawczy ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenie wskazuje zakres koniecznych prac niezbędnych do sporządzenia planu zadań ochronnych. W celu zaplanowania koniecznych działań ochronnych dokonuje się oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony, na podstawie której dokonuje się oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń, a następnie planuje się niezbędne działania ochronne kierując się potrzebami osiągnięcia właściwego stanu ochrony, likwidacji, ograniczenia istniejących lub potencjalnych zagrożeń dla przedmiotu ochrony lub zapobieżenia im. Powodem zawarcia porozumienia było ustalenie ogólnych zasad gospodarowania w obrębie leśnych siedlisk przyrodniczych przy braku obowiązujących planów zarządzania w poszczególnych obszarach Natura 2000. Na potrzeby sporządzenia porozumienia nie weryfikowano obszarów Natura pod kątem zagrożeń, celów ochrony oraz działań ochronnych adresowanych do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony, nie dokonywano ocen stanu ochrony zgodnie z metodykami GIOŚ. Ówczesny stan wiedzy o siedliskach przyrodniczych był znikomy. Natomiast na potrzeby sporządzenia niniejszego dokumentu została dokonana szczegółowa inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych wraz z oceną poszczególnych wskaźników określonych w metodykach, osobno do każdego z siedlisk przyrodniczych. Na podstawie tejże oceny zidentyfikowano zagrożenia, określono cele oraz zaplanowano działania ochronne.
149.	Uwaga do działania adresowanego do siedliska 91F0 oraz obszaru wdrażania działaniu w obrębie Nadleśnictwa Myślibórz:	Uwagę uwzględniono częściowo. Pozostawiono w obszarze wdrażania działania wydzielenia 156n, 156o.

Treść działania: Pozostawienie bez zabiegu – funkcje wodo i glebochronne, buforowe oraz krajobrazowe. Obszar wdrażania: Płaty siedliska w Nadleśnictwie Myślibórz: 1) Leśn. Swobnica wydz. 156n (całe), 156o (część), 167a (część); 2) Leśn. Góralice wydz. 250m (część), 267c (część), 268g (część), 268h (część). Treść uwagi: Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o możliwość stosowania rębni IV stopniowej i cięć sanitarnoselekcyjnych ze względu na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Wzmożony ruch turystyczny wokół jezior. Obszar wdrażania jest nie do zaakceptowania dla podanych wydzieleń. Nadleśnictwo Myślibórz wnosi o pozostawienie bez zabiegu w wydzieleniach: 156n, 156o.	W granicach wydzieleń 268g oraz 268h znajduje się bardzo specyficzny płat łągu nad brzegami jeziora Dłużyna. Płat rozwinął się na kredowej gytii jeziornej, tylko miejscami pokrytej warstwą torfiastej gleby. Bogata (i warta dokładniejszych badań) jest tu warstwa mchów obfitująca w gatunki kalcyfilne, w tym rzadkie i objęte ochroną. Stanowisko powstało prawdopodobnie na wyschniętym mechowisku i warte jest dalszych badań i ochrony. Bardzo rzadki drzewostan buduje głównie jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>. W granicach wydzielenia 268a (pow. całego wydzielenia: 1,64 ha) znajduje się fragment płatu 91F0 o pow. ok. 0,1 ha. Natomiast w wydz. 268h (pow. całego wydzielenia: 4,7 ha) fragment tego samego płatu zajmuje ok. 1 ha. Poza siedliskiem 91F0 na wydz. 268g,h nie stwierdzono występowania innego siedliska przyrodniczego. Pozostawiono również płat 91F0 zajmujący tylko części wydzieleń 268g oraz 268h, który rozwinął się na kredowej gytii jeziornej, tylko miejscami pokrytej warstwą torfiastej gleby. Bardzo rzadki drzewostan buduje jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>, rzadziej dąb szypułkowy. W obniżeniach terenu olcha czarna <i>Alnus glutinosa</i> a w miejscach najmniej dogodnych brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> i sporadycznie sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>. Bogaty podszyt budują krzewy berberysu <i>Berberis vulgaris</i>, szakłaka <i>Rhamnus catharticus</i>, derenia <i>Cornus sanguinea</i> oraz głogu jednoszyjkowego <i>Crataegus monogyna</i>. Runo zdominowane jest przez trzęślicę modrą <i>Molinia caerulea</i> z dodatkiem typowych gatunków lasów łągowych. Z kolei usunięto z obszaru wdrażania płat 91F0 znajdujący się w granicach nowopowołanego rezerwatu przyrody „Źródłiskowa skarpa jeziora Dołgie”: 267c, jak również wydzielenie nr 250m, gdzie znajduje się mały fragment tego samego płatu, który objęty jest bierną ochroną w ww. rezerwacie przyrody. Usunięto również błędnie wpisane wydzielenie 167a.
---	--

		Działanie uzyskało nowe brzmienie: <i>zachowanie płatów siedliska 91F0 jako ostoji różnorodności biologicznej/powierzchni referencyjnej o funkcjach naukowo-badawczych i biocenotycznych</i>. Działania dot. zachowania sieci ekosystemów referencyjnych oraz dot. pozostawienia bez zabiegu - jako powierzchnie pełniące funkcje wodo i glebochronne, buforowe i krajobrazowe będą skutkować zaprzestaniem czynności związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej. Przychylnono się do uwagi poprzez uzupełnienie zapisu o uwzględnienie ruchu turystycznego i tym samym zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Dopuszcza się możliwość usuwania drzew zagrażających ruchowi turystycznemu jednakże z pozostawieniem powalonych drzew w obrębie płatów siedliska w celu zwiększenia udziału martwego drewna w tychże płatach. W obszarze wdrażania znajdują się również płaty położone na gruntach znajdujących się poza administracją Lasów Państwowych, jednocześnie znajdujące się w strefach buforowych rzeki Tywy oraz jezior. Płaty położone w tychże strefach są zabezpieczone w osobnym działaniu zaplanowanym w niniejszym dokumencie, dlatego też usunięto te lokalizacje z obszaru wdrażania z działania, o którym mowa wyżej.
--	--	---

Poza korektą zapisów projektu zarządzenia dokonaną na podstawie złożonych w konsultacjach społecznych uwag, w przedmiotowym dokumencie uzupełniono cele, zagrożenia oraz działania dla przedmiotu ochrony minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, który omyłkowo został pominięty w procedowanym zarządzeniu. Gatunek ten zajmuje te same siedliska, z jakich korzysta koza pospolita *Cobitis taenia*, tym samym zagrożenia, działania oraz cele ochrony są zbieżne. Dlatego też Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie uznał, iż nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia ponownych konsultacji społecznych projektu dokumentu.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428), Wojewoda Zachodniopomorski pismem z dnia 12 maja 2025 r. znak: P-.0522.4.2025.KD uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050.